

Kje je glas zavarovancev?

K sestavku »Hokus pokus v zdravstvu«, ki smo ga objavili v prejšnji številki, moramo dodati še nekaj ugotovitev.

Prihranka v zdravstvu z reorganizacijo žal ne bomo dosegli, (vsaj v denarju ne), pač pa bo dovolj velik uspeh (in prihranek) že dejstvo, da bo zdravstvo po reorganizaciji lahko izhajalo z denarjem socialnega zavarovanja in da bomo odpravili izgube. Razen tega se bosta v zdravstvu povečali strokovnost in kvaliteta storitev. V večji zdravstveni organizaciji je namreč lažje razporediti strokovnjake enakomerno po vsem področju, kot v več manjših.

Ob ugotovitvi, da referendum niso dali pričakovanih rezultatov, ne smemo pozabiti na več stvari. V tej reorganizaciji zdravstva gre za uresničevanje zakona. V poprejšnjih dogovorih o reorganizaciji so se vsi predstavniki zdravstvenih domov, pa tudi občinskih skupščin strinjali z reorganizacijo.

Vsem so bili konec novembra in v začetku decembra lani dostavljeni osnutki statuta, pravilnika o delitvi dohodka, pravilnika o delitvi OD ter analitične ocene delovnih mest novega zdravstvenega doma. V teh statutarnih aktih pa je bilo hkrati dano zagotovilo o enakopravnem zastopstvu vseh družbenih zdravstvenih domov v samoupravnih organih in zagotovilo, da ob reorganizaciji ne bo odpustov.

Kljub naštetemu smo pričrta takšnih izidov referendumov. Spodbuda za to je gotovo tudi v dejstvu, da je ustavno sodišče razveljavilo 28. in 65. člen zakona. Najbrž v kolektivih zdravstvenih domov zdaj mislijo, da zakon ni veljaven, vendar so v zmoti. Zakon je veljaven, oba sporna člena pa mora zakonodajalec v šest mesecih prilagoditi ustavi!

V sedanjih reorganizaciji zdravstva gre za veliko več kot samo za to, koliko zdravstvenih domov bomo imeli! Gre za učinkovitost zdravstvene službe po občinah, ki se je do zdaj dokaj počasi prilagajala zahtevam reforme. Lahko smo torej kot prizadeji občani začudeni nad tem, kako so občinske skupščine v svojih odločitvah sledile slabemu zgledu kolektivov zdravstvenih domov in kako so dejansko glasovale proti reorganizaciji, ki je uzakonjena!

Kdo bo financiral delovanje »samostojnih« zdravstvenih domov, za katerimi težijo v posameznih občinah? Z njimi namreč socialno zavarovanje ne bo moglo skleniti pogodb o financiranju in jim nakazovati denarja! Mar imajo prizadete občine v svojih proračunih toliko, da bodo to zmogle same? Ali morda računajo na dodatne prispevke prizadetih občanov?

In končno še eno vprašanje: zakaj smo dali pravico odločanja o združitvi kolektivom z referendumom? Ali je prav, da o usodi zdravstva v občini, ki se tiče vseh občanov, odloča maloštevilni kolektiv? Da je to vprašanje umestno, je dokazala praksa referendumov. In kje je glas zavarovancev?

M. JAKOPEC



»PTICKI SO POZIMI TUDI LACNI!« so povedali učenci osnovne šole v Kočevju in člani društva za varstvo živali, ko so pretekli teden obežali krmilnice po parkih v mestu. Obesili so 30 krmilnic, v katere bodo redno prinašali hrano za ptičke. Tudi doma ima vsak svojo krmilnico (Prva nagrada za fotografijo tedna — foto: Peter Šobar, Kočevje — ORWO NP 20, šestdesetinka, zaslonka 5,6)

Nagrade za najboljše

Za včeraj popoldne je bil v Kočevju sklican sestanek iniciativnega odbora za ustanovitev sklada Jožeta Šeška. Ta sklad naj bi vsako leto za občinski praznik nagrajeval najzaslužnejše občane, ki so dosegli v tistem letu posebne uspehe na področju kulture, telesne vzgoje, gospodarstva in drugod. Sklad bi dobil denar za nagrade iz občinskega proračuna, iz prostovoljnih prispevkov občanov ter delovnih organizacij.

Tudi v LABODU novi delavnik

NOVOTEKS in LABOD že imata delavnik od 8. do 16. ure — V NOVOTEKSU brez težav, v LABODU pa 14-dnevni poskus — Na kaj je treba misliti pri uvajanju novega delovnega časa

Konec decembra lani je DS tovarne perila LABOD Novo mesto sprejel sklep, da s 1. januarjem 1968 poskusno preidejo na nov delovni čas v upravnih službah podjetja.

Te službe začnajo delati ob 8. uri zjutraj, končajo pa ob 16. uri popoldne. Od 12. do 12.30 je odrejen čas za odmor. Poskusno obdobje traja 14 dni (od 4. januarja do 18.

januarja). Hkrati je bil sprejet sklep o prostih sobotah za vse delavce: v LABODU bodo odslej delali samo vsako prvo soboto v mesecu, vse ostale sobote pa bodo prosti.

Sklep o poskusnem obdobju za novi delavnik v upravnih službah so sprejeli, kot povedo sami, zato, da bi v poskusnem obdobju ugotovili probleme prizadetih glede prevoza v službo, prehrane in otroškega varstva. Nato bodo o tem ponovno razpravljali samoupravni organi in sprejeli ustrezno odločitev.

Novi delavnik v upravnih službah zajame okoli 60 ljudi. Ker so bili prve dni po uveljavitvi takšnega sklepa glede prevozov, prehrane in otroškega varstva prepuščeni samim sebi, je bilo precej negotovanja. Razen tega pa je bilo delavcem na voljo premalo časa za prilagoditev. Ustrezní sklep o novem de-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zgorela je žaga LK v Kočevju

Škode preko 200 milijonov Sdin — Požrtvovalni gasilci so rešili obrate v neposredni bližini — Kočevski kolektivni pripravljene pomagati LK

KOČEVJE, 10. jan. — Danes nekaj po polnoči je izbruhnil požar v obratu žaga podjetja Lesna industrija Kočevje. Obrat je popolnoma zgorel. Škode je po nestrokovni oceni za 200 milijonov S din. V tem obratu, ki je bil za podjetje ključni, je bilo zaposlenih okoli 100 ljudi, brez dela pa bo ostalo še nadaljnjih 50 do 100 delavcev iz ostalih obratov LK. Obrat je bil zavarovan za dejansko vrednost.

Na kraj požara so že ob 0.20 prihiteli kočevski gasilci, potem pa še gasilci iz Rudnika, Stare cerkve, Ložin, Ribnice, garnizije JLA iz Ribnice, iz Dolenje vasi, pri gašenju pa so sodelovali tudi gasilci LK. Ker je bil obrat takrat že v plamenih, gasilcem kljub požrtvovalnosti obrata ni uspelo rešiti, pač pa so

preprečili, da se ogenj ni razširil na obrate v neposredni bližini.

Komisija, ki raziskuje vzrok požara in višino škode, se dela. Okoli devete ure pa so se že zbrali zastopniki občinske skupščine, družbenih, političnih in delovnih organizacij, ki so iskali rešitev, kako bi hitro in učinkovito ukrepali, se pravi zgradili novo žago, do takrat pa zaposlili čimveč članov kolektiva LK, ki so ostali brez dela. J. PRIMC



»SPOPAD SE JE KONČAL«. Tokrat v korist snežnega pluga in avtomobila, čeprav ne gre vedno lahko. Mnoge ceste v naši državi in drugje so bile te dni zametene in za dalj časa zaprte. Snežni vihar, ki je v nedeljo zvečer divjal čez naše kraje, je spraval vsa mošva za pluzenje na ceste. Naš nočni posnetek je s križišča pred IMV v Novem mestu (Foto: Darko Pavlin, druga nagrada za fotografijo tedna, ORWO NP 20, 3 sek., zaslonka 2,8)

OGORČENJE MED STARŠI ZARADI ŠOLNINE

V Bregani zahtevajo šolnino

Razburjenje med starši učencev, ki obiskujejo osnovno oz. srednjo šolo v Bregani in Samoboru, se še ni pogleglo. Decembra so jih namreč na roditeljskem sestanku v Bregani obvestili, da se bodo njihovi otroci šolali pri njih le tedaj, če bo izobraževalna skupnost plačala zanje šolnino. Ta ukrep bodo uveljavili v začetku drugega polletja.

Starši so o tem sklepu obvestili občinsko skupščino in temeljno izobraževalno skupnost. Kljub temu da nova osnovna šola v Veliki Dolini in še modernejša gimnazija v Brežicah lahko takoj brez dodatnih stroškov sprejmeta te učence, temeljna izobraževalna skupnost razume položaj tistih otrok, katerih starši se zaradi službenih premetitev pogosto selijo. Pripravljena je sporazumno kriti stroške šolanja teh otrok v

sosednji občini. Če bo sporazum dosežen, v drugem polletju ne bo nepotrebna selitve učencev s šole na šolo. V. P.

Decembra rekord

Decembra 1967 so v »Hotelu Pugleda« v Kočevju prvič zabeležili več kot 1000 nočnin v enem mesecu. V hotelu so gostje prenočili kar 1020-krat (domači 957-krat in tuji 63-krat). V istem mesecu 1966 so v hotelu zabeležili 700 nočnin (669 domačih in 31 tujih).

Tudi letni obračun nočnin je bil 1967 zelo ugoden, saj so našli kar 9735 nočnin (8022 domačih in 1713 tujih). V letu 1966 pa so turisti prenočevali v hotelu 8396-krat (6903-krat domači in 1493-krat tuji). Turistično leto je zaključil »Hotel Pugleda« kar uspešno, saj se je občutno zvečalo število domačih in tujih nočnin.



Gibbs krema ji je prinesla avto

»Nisem mogla verjeti, da je res, ko sem v nedeljo zvedela, da sem v soboto, 6. januarja, zadela na žrebanju VEDROGA v Ljubljani prvo nagrado — avtomobil AMI-6,« je vsa iz sebe hitela pripovedovati prijazna 18-letna Jana Pavček, doma iz Podgore pri Novem mestu. Jana dela kot kvalificirana kuharica v trebanjskem motelu. Kuponi zobne kreme GIBBS so ji prinesli srečo.

»Avtomobila ne bi hotela zamenjati za denar, saj si ga že dolgo želim, vozniškega izpita pa še nimam!« je odgovorila Janja vsa srečna na radovedenje našega sodelavca M. Legana. Nato je še dodala: »Zdaj bom začela igrati na srečo, saj me vsi dražijo, da sem rojena pod srečno zvezdole«

Novoletno darilo šoli v Šentlovrencu

Radiotelevizija Ljubljana je podarila osnovni šoli v Šentlovrencu televizijski sprejemnik. Darilo so zastopniki zavražda izročili šolarjem predzadnjega decembra.



OD 11. DO 21. JAN.

Nekako od 14. do 19. januarja nestalno s pogostnimi padavinami (po večini sneg) in topljeje. Druge dni jasno in ostrejši mraz.

Dr. V. M.

tedenski mozaik

Instituti za proučevanje javnega mnenja v Veliki Britaniji je izvedel novoletno anketo, v kateri je spraševal državljane, kaj si obetajo od novega leta. Polovica vseh vprašanih pričakuje, da bo leto 1968 slabše od minulega, samo manj kot ena četrtina Britancev pa je optimistično razpoložena in pričakuje, da bo v novem letu boljše. Pravijo, da Britanci še nikoli niso bili tako pesimisti kot letos... Svoj delež k novoletni slabi volji Britancev je prispeval tudi de Gaulle, ki je za začetek novega leta Britancem še enkrat povedal, da jih ne bo pustil v Skupni trg. Dejal je, da sicer želi razširitve te organizacije, vendar samo s tistimi, ki so »politično, gospodarsko in finančno sposobni, da se vključijo v skupni trg«. Očitno po njegovem mnenju še dolgo ne bo zrela za to... Nič kaj posebno optimistični niso tudi na drugem koncu sveta — na Kitajskem. »Zen Min Zi Bao« je v novoletnem uvodniku povedal 600 milijonom Kitajcem, da bo tudi v novem letu »kulturna revolucija« še vedno glavna naloga Kitajcev. Tudi njim se torej ne obeta nič kaj boljše leto, kot je bilo preteklo... Pač pa pričakujejo nekatere spremembe na Japonskem, čeprav niso take, da bi jih bili prepričani ljudje posebno veseliti. Premier Sato je namreč pozval sodržavljane, naj si končno le opomorejo od atomske alergije in naj na atomsko energijo ne mislijo samo skozi izkušnje Hirošime. Ta premierov poziv opazovalci razlagajo kot pripravljeno tal za morebitno atomsko oborožitev Japonske. Sedanja vlada namreč ne skriva takšnih težej... Z zanimivo, čeprav ne hudo resno težavo so se že kar 1. januarja srečali Francozi. Vsi francoski meteorologi so namreč zabeleži za novo leto stavko in tako Francozi niso zvedeli, kakšno vreme jih čaka v prihodnjih dneh... Italijani so v Rimu in Neaplju tako burno proslavljali novo leto, da so najmanj 100 ljudi prepeljali v bolnišnice zaradi opeklin. Vsi, ki so morali zaradi opeklin poiskati pomoč zdravnikov, pa so morali avtomatično plačati tudi občutno kazen, ker je v Italiji prepovedano uporabljati eksplozivne in gorljive snovi za ognjemete...

Omejevanje stopenj je sistemsko nevzdržno

Zadnji teden lanskega leta v republiški skupščini

Zadnji teden lanskega leta so zasedali trije republiške skupščine. Republiški in gospodarski zbor sta razpravljala predvsem o problemih trgovine, njenem položaju in vlogi v sedanjih razmerah. Če bi hoteli z enim stavkom povzeti to razpravo, bi dejali, da manjka trgovini poslovni stili in da je v tem tudi ključ njenega nadaljnjega napredka in njenih prizadevanj, da se čimbolj vključi v reformo. V skupščinski razpravi je šlo predvsem za to, da bi nakazali smernice nadaljnega proučevanja te problematike in da bi izluščili tisto,

kar je poglavitno, da bi trgovina res postala usmerjevalec proizvodnje in posrednik med njo in potrošniki.

Organizacijskopolični zbor je imel eno izmed najkrajših sej v svoji zgodovini, saj je trajala komaj tri četrti ure. Slo je za že prediskutirane stvari, kjer je bilo že vse rečeno in so poslanci v glavnem le glasovali.

Republiški zbor pa je med drugim sprejel tudi zakon o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik tega varstva. Tudi glede tega so bila mnenja v prejšnjih razpravah že uskladena, odprto je ostalo le eno. Socialnozdravstveni zbor je namreč sprejel k zakonu spremembo, po kateri bi imeli pravico do otroškega dodatka tudi študentje, ko se poročijo. Glede tega je bila na seji republiškega zbora ognjevitna razprava in so poslanci naposled glasovali poimensko. Tudi ta zbor je za to, da imajo študentje, ko se poročijo, pravico do otroškega dodatka. Argumenti za in proti so bili kaj prepričljivi, zmagal pa je socialni čut.

Vsa seja republiškega zbora pa je pravzaprav potekala v znamenju pričakovanja odgovorov na poslanska vprašanja. Ze v začetku seje je namreč predsednik zbora napovedal, da bo na eno izmed vprašanj odgovarjal predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič, ki pa se do tiste ure še ni vrnil iz Beograda, in so zato odgovore na poslanska vprašanja postavili na zadnje mesto dnevnega reda. Poslanca inž. Janko Kosovel in Ivan Kreft sta vprašala, ali je tudi naš izvršni svet sodeloval pri dogovorih o tem, da se skupna stopnja prispevkov omeji na 26 odst., na kar so se v zvezi s skupščini sklicevali nekateri predstavniki zveznega izvršnega sveta. Predsednik Stane Kavčič je odgovoril, da se je izvršni svet v vseh razpravah vztrajno zavzemal za to, da se odpravi omejevanje stopenj prispevkov s strani federacije, z drugo besedo povedano, vedno je bil proti limitom.



KABUL, Afganistan — Med kosilom, ki ga je jugoslovanskim gostom v ponedeljek priredil predsednik afganistanskega parlamenta Dr. Zahir Muhamed (levo). Drugi z leve je predsednik vlade Nur Ahmad Etemadija, desno predsednik Tito z ženo Jovanko.

Za tako stališče se je zavzemal iz treh razlogov: prvič iz politično sistemskih, ker bi nastale politične in gospodarske težave, če se to ne bi zgodilo. Drugič so enotne stopnje v Jugoslaviji nepotrebne, nesmiselne in škodljive, ker ne upoštevajo različnih gospodarskih in družbenih struktur posameznih republik. In tretjič nas k temu silijo tudi konkretni kvantitativni računi. Izvršni svet si bo tudi v prihodnje prizadeval, da se naša zahteva uredi, je dejal.

Ti kvantitativni računi pa so predvsem v tem, da je treba zagotoviti redno financiranje strokovnega šolstva in urediti stare pokojnine. V okviru stopnje 26 odst. tega v Sloveniji ni mogoče urediti. Podoben je položaj tudi na Hrvaškem in se tudi tam odločno zavzemajo za odpravo limit. V. JARC

Nov delovni čas v drugih republikah

Zvezne in republiške ustanove v Srbiji ter v Bosni in Hercegovini delajo od 3. januarja 1968 od 8.30 do 17. ure. Republiške ustanove v teh republikah pa od 7.30 do 16. ure. Ob petkih nehalo popoldne pol ure prej, sobota in nedelja pa sta prosta dneva. Na Hrvaškem bodo prešli na nov delovni čas s 1. februarjem.

tedenski zunanjepolitični pregled

Predsednik Tito je ta teden začel potovanje po več azijskih in afriških državah. Potovanje je začel v Afganistanu, zdaj je v Pakistanu, obiskal pa bo še Indijo, Kambodžo, Etiopijo in ZAR. Gre torej za države, s katerimi ima Jugoslavija dobre in že ustaljene prijateljske odnose in hkrati za države, ki igrajo pomembno vlogo v politiki nevezanosti. Prav to daje predsednikovi poti in njegovim pogovorom z voditelji teh držav poseben pomen. Ni skrivnost, da je politika nevezanosti v zadnjih letih preživljala in še preživlja hudo preiskušnjo. Naraščajoča agresivnost imperializma in težnje po dogovarjanju med velesilami — neredko prav na račun nevezanih — so marsikje pripeljale do določene krize te politike. Toda razvoj dogodkov — v precejšnji meri tudi v zvezi z vojno na Srednjem vzhodu — je pokazal, da dvomi in malodružnost niso na mestu in da je prav politika nevezanosti še vedno in še bolj najzanesljivejša jamstvo za ohranitev neodvisnosti in suverenosti malih držav. Hkrati pa je ponovno prišel do izraza tudi pomen politike nevezanosti pri reševanju perečih svetovnih problemov, saj imajo nevezane države učinkovite možnosti v OZN in drugje, za pritisk na velesile in sodelovanje pri iskanju najboljših rešitev. Titovo potovanje je mogoče oceniti kot važen prispevek v sedanjem procesu oživljanja in aktiviranja politike nevezanosti. To je — poleg nadaljnje krepitve sodelovanja z omenjenimi državami — pomemben mednarodno-politični vidik sedanje Titove poti.

Omeniti je treba še eno važno državniško potovanje — obisk predsednika zveznega izvršnega sveta Mike Spiljka v Rimu. Tudi ta obisk ni pomemben samo za odnose med Jugoslavijo in Italijo, čeprav zaradi pomena gospodarskih stikov, vprašanja manjšin in drugega, bolj teži

ZELEZNIŠKA NESREČA — Blizu Richmonda v ameriški državi Indijani sta se zaletela tovorna vlaka natovorjena s nafto, benzinom in amonijakom. Pri tem je prišlo do eksplozije, ki je porušila 20 hiš v okolici. Prva poročila pravijo, da smrtnih žrtev ni bilo.

PONAREJENI DOLARJI — Južnovietnamska policija je zaplenila 250.000 ponarejenih dolarjev. Hkrati je odkrila tudi tajno tiskarno v Saigonu, kjer so izdelovali lažne bankovce po 5 dolarjev.

LADJA SE JE POTOPILA — 1. januarja je sovjetska tovorna ladja »Tarhanov« udarila v podvodni greben blizu Korintskega prekopu in se potopila. Posadko je rešila neka jugoslovanska ladja.

BOMBA V PAKETU — V kubanskem ministru za pošto je v ponedeljek eksplodirala bomba, ki je bila v nekem paketu, poslanem in ZDA. Pet oseb je bilo hudo poškodovanih.

prav na teh vprašanjih. Toda mednarodni pomen mu daje tudi dejstvo, da gre za odnose med državama sistemoma, od katerih je ena celo članica Atlantskega pakta. Odnosi med Italijo in Jugoslavijo so kljub nekaterim nerešenim vprašanjem opogumljajoč zgled koeksistence, ki partnerjema ne prinaša le mirnih meja, ampak tudi velike

Afirmacija nevezanosti

gospodarske koristi. Premier Spiljak bo v Rimu obiskal tudi papeža Pavla VI., s čimer bo storjen še en korak po poti normalizacije odnosov z Vatikanom, obenem pa tudi k nadaljnji normalizaciji odnosov med cerkvijo in državo.

Med važnimi tekočimi dogodki je treba omeniti tudi odgovor DR Vietnamna na ameriško »mirovno ofenzivo«. Severnovietnamski zunanji minister je potrdil, da do pogajanj lahko pride takoj, ko bodo ZDA nehale bombardirati DR Vietnam. To je edini pogoj, ki ga postavlja Hanoi. S tem se je predsednik Johnson znašel v zelo nerodnem položaju, kajti vse njegove prejšnje ponudbe za pogajanja so temeljile na izgovoru, da je DR Vietnam tisti, ki se noče pogajati. Zdaj mora dati jasen odgovor in reči »da« ali »ne«. Če reče »ne«, se bo znašel v še huššem ognju domače in tuje kritike, če reče »da«, pa se bo moral odpovedati nekaterim ciljem, ki jih že dolgo razglašal, med drugim vojaški zmagi. Prve reakcije v ZDA na vietnamsko ponudbo zbuja strah, da se bo Johnsonova vlada odločila za negativen odgovor. S tem se bo pred vsem svetom dokončno razkrila kot tista stran, ki ji ni do miroljubne rešitve, rešitev vietnamskega problema pa se bo še bolj odmaknila. Takšne neprijetne strahove še povečujejo ameriška prizadevanja, da bi vojno še razširili in postopoma vključili vanjo tudi Kambodžo in morda še Laos. Ameriški generali namreč zahtevajo dovoljenje za operacije na kambodžkem ozemlju, češ da preko njega prihaja v Južni Vietnam pomoč in čete iz severnega dela dežele. S tem izgovorom se je močno povečal ameriški pritisk na Kambodžo, katere neodvisna in nevtralna politika je že dolgo trn v peti washingtonskih politikov in generalov.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

● **PORABA V OKVIRU MOŽNOSTI IN POTREB.** Potem ko so v zvezni skupščini najprej odpravili omejitve na skupno prispevno stopnjo za proračune in socialno zavarovanje in jo obenem znova uvedli, le da še bolj neugodno (od 27 na 26 odstotkov), sta se sešla predsedstvo in izvršni komite CK ZKS, da bi zavzela stališče do novonastale situacije. Menila sta, da so kljub stališčem CK ZKJ in CK ZKS močne težnje po ohranitvi omejitev, v čemer se kaže nezaupanje v republike in naše delovne ljudi. — Kritizirala sta težnje, ki razdvajajo enotnost delovnih ljudi s tem, ko delijo družbo na proizvodnjo in potrošnjo, namesto da bi se zavzemali za skladen razvoj obeh področij, ker je tudi od tega odvisno uspešno izvajanje gospodarske reforme.

Podobno stališče sta sprejela tudi predsedstvo in izvršni odbor republiške konference SZDL, kjer so posebej poudarili, da je poglavitno večanje proizvodnje in dohodka. V tem so večje možnosti kot pa v zmanjševanju potrošnje. Odklanjati je treba administrativne ukrepe povsod tam, kjer je možno samoupravno dogovarjanje.

Stane Kavčič, predsednik izvršnega sveta skupščine SRS, je že pred novim letom na vprašanje poslancev med drugim odgovoril, da lahko takšne omejitve na zvez-

ni ravni povzročijo nepotrebne politične in gospodarske probleme. Slovenski izvršni svet se bo po njegovih besedah z vsemi sredstvi, ki mu jih dajeta ustava in naš politični sistem, vztrajno zavzemal za to, da se uresniči zahteva po odpravi administrativnih omejitev.

Omejitve skupne prispevne stopnje za proračune in socialno zavarovanje povzročata v Sloveniji hude probleme, saj tako zmanjka denar-

Več zaupanja

ja za kritje obveznosti v tem letu. To, na primer, onemogoča, da bi stabilizirali financiranje strokovnega šolstva in da bi uredili problem starih upokojencev. Republika si bo kljub temu prizadevala, da te probleme reši tako, kakor to ustreza našim potrebam in možnostim.

● **SISTEMATIČNA SKRIB ZA KADRE.** Na ponedeljkovi seji izvršnega komiteja CK ZKS so obravnavali informacijo o delu kadrovskih komisij pri komitejih in konferencah ZKS. Menili so, da si Zveza komunistov le s sistematič-

no skrbjo za usposabljanje kadrov za odgovorne funkcije lahko zagotovi idejnopolitični vpliv na vseh področjih družbenega življenja. — Poudarili so nujnost bolj organiziranega dela pri obnavljanju Zvezne komunistov z novimi ljudmi zlasti iz vrst delavcev in inteligence. Zavzeli so se za to, da zapuste organizacijo vsi tisti, ki so samo balast. V Zvezi komunistov je mesto samo tistim članom, ki so se pripravljene vključevati v vsakodnevno idejno in politično bitko za njeno stališča in ki niso pripravljene popuščati težnjam, ki vlečejo nazaj.

● **TITO — VODILNA USTVARJALNA OSEBNOST.** V četrtek pred novoletnimi prazniki je bila slavnostna seja CK ZKJ, kjer so počastili 30-letnico Titovega prihoda na čelo naše partije. O pomenu Titove ustvarjalne osebnosti je govoril Edvard Kardelj. Titu so podarili pravkar natisnjeno knjigo »Tito in revolucija 1937—1967«.

● **ODKRILI SO MORILCA.** Organi javne varnosti so prišli na sled 29-letnemu Juriju Krmcu iz Polja pri Ljubljani, ki je osumljen uboja 19-letne Nade Abruč. Osumljenec je dejanje že priznal. Desetega junija ponoči je v Tivoliju zadavil dekle, potem ko je poskusil, da bi jo posilil. Ubod je izzval v javnosti precej neodobravnega ugibanja in obrekovanja.

Obveljalo je: meja sta 2 milijona starih dinarjev!

Pred kratkim smo pisali o predlogu, po katerem naj bi za 1967 veljali enaki predpisi kot za 1966, kar zadeva prijavo osebnih dohodkov za obdavčitev. Zdaj je dokončno znano, da je lestvica za obdavčitev osebnih dohodkov nad 20.000 N din taka kot je bila za leto 1966. Edina sprememba je v tem, da se v skupni čisti dohodek štejejo tudi prejemki iz pokojnin, kar lani še ni veljalo.

Nafta pod Jadranskim morjem?

Vrsto let preiskujejo strokovnjaki kolikšne so rezerve nafte pod Jadranskim morjem (na naši strani), tako ob obalah kot na otokih oz. okoli njih. Vse kaže, da bodo kmalu znani uspehi njihovega dela. Strokovna skupina vrtačev nafte se bo na pomlad lotila prvih poskusnih vrtanj. Kakor menijo skriva naše morje tudi veliko naftno bogastvo.

Slovenija ni na zadnjem mestu

V zadnjih 20 letih se je prebivalstvo Slovenije pomnožilo za 260.000 ljudi - Zdaj imamo v Sloveniji 8,4 prebivalca prirastka na 1000 prebivalcev, na Kosmetu pa imajo evropski rekord: 28,2 prebivalca prirastka na 1000 prebivalcev!

Sredi januarja se bo rodil v Sloveniji 1 milijon 700 tisoč prebivalcev. Tako računajo v zavodu SRJ za statistiko na temelju tekoče evidence živo rojenih smrtnih primerov, priselitvev in odselitvev. Od leta 1948, ko je bil po prvi prvi popis prebivalstva in so na območju Slovenije na šteli 1.440.000 prebivalcev, se je torej prebivalstvo Slovenije pomnožilo za 260.000.

Ta razmeroma znaten prirastek bo morda koga presenetil, saj smo po vojni večkrat ugotavljali, da ima Slovenija med jugoslovanskimi republikami in pokrajini najmanjši naravni prirastek prebivalstva. Toda razmere so se medtem precej spremenile. Slovenija že vrsto let ni več na zadnjem mestu in ima večji naravni prirastek kakor ožja Srbija, Hrvatska in Vojvodina. To nam potrjujejo tudi pravkar objavljeni prvi podatki zveznega zavoda za statistiko za minulo leto, v katerem je prebivalstvo Jugoslavije doseglo 20 milijonov.

Široko tekmovanje pridelovalcev koruze

Ali se bodo napovedi »Ptujčanov« odzvali kmetje po vsej Sloveniji? - Nagrajeni bodo vsi tekmovalci, ki bodo izpolnjevali nasvete - Rekord: 100 stotov suhega zrnja na hektar, pri sosedih pa včasih niti 30 stotov koruze...

Na posvetovanju o pridelovanju koruze v Ptujju so kmetje napovedali tekmovanje vsem zasebnim pridelovalcem koruze v Sloveniji. Tekmovanje bo pripravil in vodil kmetijski inštitut Slovenije, med kmeti pa naj bi ga organizirale kmetijske organizacije kot vsebinsko okrepjeno proizvodno sodelovanje.

Nekateri po 34 stotov suhega koruznega zrnja na hektar, drugi komaj 27 stotov - vsi pa bi radi imeli dober pridelek!

Nekateri kmetiji - poleg kmetov tudi strokovnjaki pri kmetijskih organizacijah - imajo še pomisleke o uspešnosti takega tekmovanja. Namen tekmovanja, možnosti

in ovire je torej treba nekoliko razčleniti, da bi laže ugotovili, kaj je v sedanjih razmerah možno in kaj koristno.

V Sloveniji posejejo letno okrog 43.000 ha koruze. To je sicer le poldrugi odstotek takih posevkov v vsej državi. Dober pridelek pa vzlic temu precej poveča dohodek naših kmetijev. Toda na kmečkih posevkih so »dobri« pridelki še zelo redki, čeprav jih nekatera družbeno posvetila imajo že precej let. V Rakicanu in Pomurju so sicer tudi nekateri kmetje - kooperanti družbenega posestva pridelali že pred leti blizu 100 stotov suhega koruznega zrnja na hektar. Bil pa jih je premalo, da bi se lani lahko vključili v zvezno tekmovanje. Vodilno vlo-

go v Sloveniji so prevzeli kmetijska organizacija in kmetje v ptujski občini.

V petletnem povprečju zadnjih let so v severovzhodni Sloveniji pridelali na hektar po 34 stotov suhega koruznega zrnja, v drugih krajih Slovenije pa po 27 stotov. Ko odštejemo pridelke družbenih posestev, se povprečje kmetov zniža za nekaj stotov. Povprečje pa spet pomeni, da so nekateri kmetje pridelali precej manj, nekateri pa precej več. Pri ugotavljanju pravega razmerja med najboljšimi pridelovalci koruze, ki jih poznamo, in najslabšimi, za katere ni točne evidence, je treba to upoštevati.

Večji od nagrad je dohodek zaradi povečane pridelka!

Velikih razlik v hektarskih pridelkih koruze ne povzročajo le naravne razmere, kakor radi zatrjujejo kmetje z manjšimi pridelki. Kmetijski strokovnjaki pravijo, da je povprečni hektarski pridelek koruze na panonskem svetu v Sloveniji višji kot drugod med drugim zato, ker tam sejejo več hibridne koruze. Dobro hibridno seme pa da za 20 odst. večji pridelek kot stare sorte. Razlike v hektarskih pridelkih pa še bolj poveča obdelava polja in zlasti gnojenje. Dva najboljša pridelovalca koruze v ptujski občini - Jože Petek iz Gajevcev s 102,5 stoti in Franc Čuček iz Podvinčev s 100,5 stoti suhega zrnja na hektar - sta oddaljena drug od drugega okrog 10 km. Na poljih med njima prideluje korožo več 100 drugih kmetov in na nekaterih ni zraslo niti 30 stotov na hektar. Pa ne zaradi drugačnih naravnih ali vremenskih razmer, ampak ker jo še vedno pridelujejo tako kot včasih.

Naravne razmere v vsej Sloveniji sicer niso tako po-

dobne kot na Ptujskem polju. Ali je vzlic temu možno uspešno tekmovanje med vsemi pridelovalci koruze?

Pobudniki tekmovanja v ptujski občini pravijo, da ne gre toliko za nagrade najboljših tekmovalcev kot za povečanje pridelka in dohodka, ki je plod boljšega dela. Tako menijo celo lanski najboljši tekmovalci, ki so dobili nagrade. Povečan pridelek je lahko več vreden kot nagrada organizatorjev tekmovanja. Torej je tudi nagrada in spodbuda za nadaljnjo povečevanje pridelka, kateremu ni še nihče postavil meja. Zato naj ne oklevajo niti tisti kmetje, ki že vnaprej slutijo, da ne bodo med najboljšimi tekmovalci. Vsi tekmovalci, ki bodo delali tako, kot jim bodo svetovali kmetijski strokovnjaki, bodo dobili nagrado v povečanem pridelku.

J. PETEK

Decembra več kot smo pričakovali!

Decembra so se delovni kolektivi slovenske industrije vrgli na delo s podvojenimi močmi: v 26 delovnih dneh so naredili za približno 11,8 odstotkov več izdelkov in blaga kot v 23 dneh novembra! Razen tega pa je pomembno predvsem to, da je lanska celoletna proizvodnja precej več vredna od one v 1966. letu, na kar je predvsem vplivala gospodarska reforma.

V Sloveniji že nad sto milijard Sdin hranilnih vlog

Prijetno in razveseljivo novico smo brali v decembrski številki BANCNEGA VESTNIKA, glasila bank SR Slovenije, ki izhaja v Ljubljani. Ponovili jo bomo kar v celoti, saj bo prav gotovo zanimala vsakega našega bralca:

Hranilne vloge pri kreditnih bankah in hranilnicah v Sloveniji so konec novembra 1967 presegle 100 milijard Sdin.

Skupno stanje hranilnih vlog pri kreditnih bankah in hranilnicah v Sloveniji je od začetka leta 1967, ko je znašalo 75,67 milijarde Sdin, poraslo v enajstih mesecih 1967. leta za 24,98 milijarde Sdin, to je na 100,65 milijarde Sdin konec novembra 1967. To je porast za 33,01 odstotka.

Hranilne vloge na vpogled so se povečale od 54,43 milijarde Sdin za 10,46 milijarde Sdin, to je na 64,89 milijarde Sdin ali za 19,21 odstotka.

Vežane vloge nad eno leto so narasle od 21,24 milijarde Sdin v začetku leta 1967 na 35,76 milijarde Sdin konec novembra 1967. To je povečanje za 14,52 milijarde Sdin ali za 68,36 odstotka.

Če primerjamo porast pri nas v Sloveniji s porastom hranilnih vlog, ki so ga v letu 1966 (v primerjavi s preteklim letom) dosegli npr. v Italiji, kjer so se hranilne vloge dvignile v letu 1966 za 16,2 odstotka, ali v Franciji za 15,9 odstotka, v Zvezni republiki Nemčiji za 13,6 odstotka, na Nizozemskem za 11,8 odstotka, v Belgiji za 7,1 odstotka - potem z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da so ukrepi gospodarske reforme na tem področju uspešno delovali. Naš dinar postaja stabilnejši in mu vlagatelji zaupajo.

nanciranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok. S tem smo od ozke delitve otroškega dodatka dali pravno osnovo za zbiranje stabilnih finančnih sredstev, ki naj ustvarja materialno osnovo za ureditev dnevnega varstva otrok, ki je za zaposlene starše največjega pomena. Uveljavitev zakona brez odlašanja in z veliko samoiniciative v okviru skupnosti otroškega varstva bo terjala zlasti novost uvajanja novega delovnega časa. Ta sprememba bo

Spomenik velikemu delu

Pretekli teden so na kraju, kjer se je lani smrtno ponesrečil tovariš Boris Kraigher, odkrili manjši spomenik.

Na slovesnosti je govoril tudi predsednik slovenskega izvršnega sveta tov. Stane Kavčič, ki je med drugim dejal:

»Prišli smo na ta kraj tragične in presunljive smrti, da bi postavili majhen spomenik velikemu delu, ustvarjanju in življenju, ki se je tukaj končalo. To skromno spominsko znamenje, ki ga danes odkrivamo, ob prvi obletnici tragedije, je dokaz, kako je med našimi narodi, med delovnimi ljudmi naše države zasidrana povezanost s tistimi politiki in državniki, pokojni Boris pa je bil eden izmed njih, ki so razumeli in razumejo svoj čas ter njegove zakonitosti, katerega ustvarjalne strasti so usmerjene naprej, v iskanje in ustvarjanje novega, ki se odlikujejo s pogumom, da znajo pravočasno zavreči vse preživelino in ki s svojo napredno mislijo ter prakso to vsak dan znova potrjujejo na fronti boja za današnj in jutrišnji dan.«

Za gibanja po vojni je značilno, da se je prva leta po vojni znatno povečalo število rojstev. Od tedaj pa nazaj je. Do leta 1950 smo imeli v Jugoslaviji okoli 30 živorojenih na 1000 prebivalcev, lani pa je to število prvič zdrnilo pod 20, čeprav je ob naglem napredku zdravstvenega skrbstva zdaj za polovico manj mrtvorojenih kakor prva leta po vojni. Tudi število smrtnih primerov na 1000 prebivalcev je ob napredku zdravstvenega varstva mnogo manjše. Zato s padcem števila rojstev za eno tretjino ni v enakem razmerju nazadovale tudi naravni prirastek prebivalstva. Ta se je zmanjšal od letnih 16 do 18 na 1000 prebivalcev v prvih povojnih letih na 11 do 12 v zadnji dobi, lani pa je popustil na 10,9. Najbolj se je naravni prirastek zmanjšal v republikah z največjim številom živorojenih - v Makedoniji, Bosni in Hercegovini, Črni gori in Kosmetu, medtem ko kaže Slove-

nija že vrsto let ustalitev naravnega prirastka in celo njegovo malenkostno povečanje.

Za leto 1967 izkazuje statistika najmanjši naravni prirastek v Vojvodini, namreč 4,6 na 1000 prebivalcev, na Hrvaškem 6,2, v ožji Srbiji 6,4, v Sloveniji pa 8,4. Kljub precejšnjemu zmanjšanju v zadnjih letih pa imajo ostale republike in pokrajine še vedno razmeroma velik naravni prirastek, ki je lani znašal v Črni gori 15,8, v Bosni in Hercegovini 17,9, v Makedoniji 18,4 in v Kosmetu 28,2, pri čemer drži Kosmet glede naravnega prirastka še vedno prvo mesto v Evropi.

Tako imamo zdaj v Sloveniji, kakor rečeno, 1,7 milijona prebivalcev, v Srbiji 8,1 milijona (od tega v ožji Srbiji 5,0, v Vojvodini 1,9 in na Kosmetu 1,2), v Hrvaški 4,4 milijona, v Bosni in Hercegovini 3,8 milijona, v Makedoniji 1,6 milijona in v Črni gori 0,5 milijona prebivalcev.

F. SEUNIG

Bilanca na začetku novega leta

Kako vstopamo v novo leto na področju zdravstvene službe, pokojninskega zavarovanja in socialnega varstva - Uvajanje novega delovnega časa terja, nas sili v hitro uresničevanje zakona o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok

Ko se konča staro in začne novo poslovno leto, je že star običaj, da se človek ozre na prehojeno pot in z novimi načrti pogleda na leto, ki je pred njim. Za področja zdravstva, socialno zavarovanje in socialno varstvo lahko rečemo, da je bilo minulo leto polno težav. Kasneje kot gospodarske organizacije so se te družbene službe pričele vključevati v reformo in manj pripravljene na ukrepe, ki naj zmanjšajo potrošnjo, so se prav v minulem letu srečevale

s prav hudimi, včasih na videz s skoraj nepremagljivimi problemi.

Omejena denarna sredstva niso več dopuščala nekoliko lagodno poslovanje v starih organizacijskih oblikah, vsa tri področja pa so na drugi strani za ljudi tako važna, da spet ni bilo mogoče zaradi skrajšanih sredstev posameznih dejavnosti kar ukiniti. Vendar pa ob takem neugodnem položaju kolektivni in vodstva teh treh dejavnosti niso ostala prekrizanih rok, in intenzivne priprave na to, kako bi z racionalizacijo poslovanja bolje obrnili denar, dosegli večje učinke in črtali neekonomske izdatke, so omogočile, da lahko gledamo v novo leto bolj optimistično.

Reorganizacija zdravstvene službe, ki je bila prioritarna naloga zdravstvenih vodstev vse zadnje mesece, je pripravljena tako daleč, da lah-

ko računamo, da bo zdravstvo začelo poslovati v novih okvirih večjih zdravstvenih domov že takoj v začetku novega leta. Ze med letom pa bodo verjetno tako daleč tudi že pripravne za nove sistemske ureditve, zlasti kar zadeva finančno poslovanje, tudi v bolnišnicah. Vsekakor bi si delali preveč utvar, če bi pričakovali, da bo reorganizacija sama prinesla oziroma omogočila izredno velike prihranke za zdravstveno varstvo, skoraj gotovo pa je, da bo denar odmerjen boljše, odpadli pa bi stroški, ki so doslej prinašali razmeroma malo koristi.

Večje so težave na področju pokojninskega zavarovanja, to pa zato, ker smo prav v Sloveniji zašli v finančno nemogočo položaj, ko so pravice, ki izvirajo iz pokojninskega zavarovanja, določene s temeljno zakonodajo, višina

prispevkov v sklade pa je bila omejena. Ker imamo v Sloveniji večje število starih upokojencev, je bilo tega denarja premalo. Tako je služba socialnega zavarovanja preživela vse preteklo leto v znamenju iskanja kratkoročnih, premostitvenih kreditov iz meseca v mesec, da je lahko prvega v mesecu zagotovila izplačilo pokojnin. Nujnost, da se stare pokojnine vsaj delno uskladijo z novimi pokojninami, pa bo seveda terjalo še več denarja, saj računajo, da bo popravek starih pokojnin zahteval okrog 5 milijard dinarjev stroškov.

Da sanirajo sklade, uravnovesijo bilance v pokojninskem zavarovanju in zagotovijo redno izplačevanje pokojnin po predpisih, so republike terjale, da spremeni zvezni predpis zakon o limitiranju prispevka za socialno zavarovanje. Bistveno pri tem je tudi to, da k taki spremembi ne sili samo finančni diktat, temveč gre za uveljavitev širše samouprave, s katero je v nasprotju zvezno limitiranje prispevkov.

Tudi v socialnem varstvu je bil v minulem letu storjen pomemben korak naprej s tem, da smo v drugi polovici decembra dobili zakon o fi-

DEKORATIVNE LAMINATE
MELAPAN
dobite v sijajnih, satiniranih in mat površinah.
MELAMIN, Kočevje

Spitana živina izgublja na vrednosti

izvoza živine ni, domači trg ne more prevzeti vsega, kar živinorejci privedijo. Kam torej z živino oziroma kaj delati v kmetijstvu?

Kmetijska zadruga KRKA v Novem mestu ima 2500 stojišč za pisanje goved. Te dni pa ima 500 glav od 200 do 300 kg težke živine v kooperacijski reji in 500 glav goved, težkih od 280 do 300 kg, v lastni reji. Komu bodo prodali to živino, ki je spitana in zrela za zakol, ne vedo, saj od oktobra lani izvoza ni več.

V KZ KRKA ustvarijo za 4 milijarde S din vrednosti na leto, od tega 70 odst. z živinorej. En krmni dan za živinorej v pitanju jih stane 720 S din, volna lastna cena

za 1 kg prireje pa je 740 S din, 1000 glav živine, ki jo imajo zdaj v hlevih, je že spitanih. Ta živina zdaj vsak dan pridobiva na teži, izgublja pa na vrednosti, ker je težja živina cenejša. Italijanski kupci, na primer, iščejo samo 280 kg težke pitance.

Kam in komu prodati živino, je vprašanje, ki že nekaj časa tare vse v KZ KRKA. Po lanski zapori izvoza v Italijo so prodali vsega okoli 100 glav pitalcev. Nove živine nato niso več jemali v pitanje.

Preusmeritev proizvodnje ne prihaja v upoštevanje, ker je naše področje izrazito živinorejsko. Pod ceno spitanih goved zadruga ne more prodajati, v živinoreji pa ni akumulacije. Pocenitev telet za pitanje bi prizadela kravje-rejo in mlekarstvo, ki že zdaj komaj shajata. Pocenitev krme (Slovenija kupuje pretežno del žitne krme za pitanje v sosednih republikah) bi spet prizadela poljsko proizvodnjo, ki je na robu rentabilnosti. Torej: medved mačko, mačka miško, miš pšeničko...

Zivinorejske proizvodnje ni mogoče kar čez noč zmanjšati tudi zaradi kooperacijske reje, ki se je po večletnem trudu in naporih lepo razvila.

Samo dve možnosti sta, ugotovljajo v KZ KRKA, ko s skrbjo razmišljajo, kaj storiti. Prva in seveda najboljša rešitev bi bil ponoven izvoz živine. Druga rešitev je zmanjšanje proizvodnje. Ta ukrep bi bil nesimpatičen že zavoljo tega, ker je proizvodnja znotraj zadruge med seboj povezana. Domače poljske pridelke porabijo za krmljenje živine, hlevski gnoj pa za gnojenje polj.

KZ KRKA bi lahko ob 2500 stojiščih, kolikor jih ima, zredila letno po 800 pi-

tancev in sama krila nastalo izgubo. To bi bilo mogoče edinole s prelivanjem ustvarjenega dohodka med enotami, kar pa bi v kolektivu gotovo povzročilo hudo kri. V tem primeru bi bilo treba hkrati odložiti kmetijski zadruški plačilo anuitet, saj jih ima za 71 milijonov S din na leto. Po dveh mesecih, odkar je zaprt izvoz živine, pa naši živinorejci ne morejo več

Grmada se je pridružila Hmeljniku

Trebanjsko gostišče se je 1. januarja pridružilo novomeškemu trgovskemu podjetju Hmeljnik, ki ima obrate že v štirih občinah. Kot podjetje, ki na veliko prodaja prehranske proizvode, namerava imeti v Trebnjem tudi večje skladišče. Za Grmado, ki se je zadnje leto modernizirala, a je vendar poslovala na robu rentabilnosti, pomeni združitve trdnjšo prihodnost in večje možnosti za nadaljnjo modernizacijo.

V občini so na vidiku še nekatere ekonomsko upravičene združitve, vendar jih bo treba temeljito pripraviti po ekonomski in samoupravni plati.

Raki na preizkušnji

Jesen je ljubljanski zavod za ribištvo v zgornjem toku Krke pričel poskusno vzrejo oziroma obnovo rakov. Za zdaj pa še ne vedo, če se bodo raki v Krki tudi obdržali. Direktor ribogojnice na Dvoru Stojan Jakovljevič meni, da bi bilo potrebno vodo v Krki najprej temeljito znanstveno raziskati, preden bi se odločili za množično obnovo. Kot je znano, so raki v Krki množično poginili ob koncu prejšnjega stoletja.

Kmetovalci o živinoreji

6. januarja je bila v Sodranci razširjena seja živinorejskega odbora KZ Ribnica. Udeležba je bila tolikšna, da je seja prerasla v pravi zbor živinorejcev. Udeležilo se ga je 52 kmetov, zadrugnih kooperantov. V razpravi so opozorili, da sistem ne spodbuja k tržni proizvodnji zato, ker država ne stimulira zasebnega kmetijskega proizvajalca. Omenili so, da rejci, ki bi radi vlagali v posodobitve reje, ne nudi družba nobenih olajšav. Cene živine so neustajne, presežno vrednost pa večinoma pospravi trgovina. Poudarili so, da povzročajo poplavne vode v dolini precejšnjo škodo, regulacija pa se odvija prepočasno. Izvolili so odbor, ki bo smotno

gospodaril s pašniki na Travnici gori, ter sklenili organizirati spomladanske in jesenske živinske sejme, ki bodo v korist zadruge in rejcev.

LISCA že dela po mednarodnih številkah

Doslej je bila navada, da so tovarne ženskega perla vsaka po svoje označevale velikosti svojih izdelkov. Kupce je taka pisanost begala, saj se na številke ni bilo mogoče zanesti. Lanski 7. mednarodni salon perla in modrokov IWMS v Kölnu je temu naredil konec. Na sejmu so bile sprejete mednarodne oznake velikosti, posebna lestvica, s pomočjo katere je mogoče zanesljivo kupiti pravo velikost. Ženski svet bo te novosti prav gotovo zelo vesel. Sevniška konfekcija LISCA je že začela izdelovati nedrčke, elastične pasove, hlačke, steznike in pasove za nogavice po mednarodni tabeli velikosti, čeprav so trenutno v prodaji še stare zaloge s prejšnjimi oznakami.

Elektrifikacijska dela v letu 1968

Sevniška občina ima v načrtu za letošnje leto izgradnjo radelilne postaje v Boštanju, za tem pa bo na vrsti postaja nad ribnikom v Šmarju. Na spisku je tudi obnova elektrifikacijske mreže v Loki, Kaplji vasi, Šmarčiči, Bučici, na Zigrškem vrhu ter transformatorska postaja Dobrova, ki je bila predvidena že lani.

čakati na rešitev: spitana živina na stojiščih izgublja na vrednosti, treba pa je misliti tudi na to, kaj bomo jutri!

V LABODU novi delavnik

(Nadaljevanje s 1. str.)

lavniku je bil namreč sprejet šele 26. decembra lani!

Glede negodovanja prizadetih je treba reči tole: ni prav, da zaradi trenutnih težav, ki so vsekakor upoštevanja vredne, nasprotujejo novemu delavniku! Vztrajajo naj raje pri zahtevi, da se težave odpravijo. Svojevrstnega poskusnega prehoda na novi delovni čas brez poprejšnjih priprav pa ne bi svetovali nikomur prav zavoljo tega, ker se na ta način po nepotrebnem ustvarjata nezadovoljstvo in nasprotovanje!

M. JAKOPEC



Brežička gimnazija je ena najlepših in najsodobnejših šol v Sloveniji. Ob starem preurejenem poslopju stoji novi trakt, ki ga je projektiral in. arh. Franc Filipčić.

DELO UTRJUJE UGLED REGIONA DALEČ NAKOLI

Posavju rišejo podobo prihodnosti

V prihodnjih mesecih se bodo v Projektivnem biroju z večjo pozornostjo lotili projektiranja individualnih stanovanjskih hiš — Povpraševanje po takih načrtih narašča, odkar so bila sredstva stanovanjskih skladov prenesena na podjetja

Začetek projektiranja v Brežicah sega komaj šest let nazaj. Pot tej dejavnosti je odprla generacija mladih inženirjev arhitektov-domačinov. Obrat za projektiranje pri GRADBENIKU je že leta 1963 prerasel v samostojno delovno organizacijo projektivni biro REGION, Brežice.

V spodnjesavskih občinah in tudi zunaj njihovih meja so si mladi strokovnjaki hitro pridobili ugled. V tem kratkem obdobju imajo za seboj presenetljivo bogato žetev. Zrisali so nad 400 različnih projektov.

Delovno področje REGIONA obsega urbanizem, izdelavo tehnične dokumentacije za visoke gradnje, izdelavo lokacijske dokumentacije in nadzor nad gradnjami. Pregled nad dosedanjim delom te projektantske organizacije povzemam iz pojasnila direktorja Poldeta Avšiča. Da bi bila predstava nazornejša, navajam iz dolgega niza projektov le najbolj znane. Najprej seveda tiste, ki so bili realizirani. Mednje sodijo tile javni objekti:

Prosvetni dom v Brežicah, zdravstveni dom v Krškem, Dolenjska galerija v Novem mestu, osnovna šola Velika Dolina, gimnazija Brežice, šola trgovske stroke v Brežicah, dozidava osnovne šole Dobrova, trgovski poslovalnici ELEKTROTEHNA in BORO-

Cestni upravi smo hvaležni

Prebivalci Tržišča in okoliških vasi so hvaležni cestni upravi, ki je tako lepo zorala sneg. S tem je omogočena zveza med vsemi vasmí, čeprav je letos veliko snega. Mladino pa bi kazalo opozoriti, naj se ne sanja po cestah, ker se sneg pri tem preveč zgledi in starejši ljudje na drsalnicah padajo.

L. U.

Na tržnici večkrat ribe

Na novomeški tržnici prodajajo ribe le ob tržnih dneh. Ribogojnica z Dvora je obvestila občinsko skupščino, da bi bila pripravljena na urediti na tržnici na Prešernovem trgu ribarnico, kjer bi bile ribe naprodaj vsak dan.

ni biro se obračajo tudi številni graditelji zasebnih stanovanjskih hiš iz občin Krško, Brežice, Sevnica, Novo mesto, Laško in Velenje.

Marsikaj zanimivega se da razbrati iz načrtov, ki še niso bili oziroma sploh ne bodo uresničeni. Za vedno sta najbrž odložena idejni in glavni projekt za tovarno kletja v Brežicah in načrt za klavnico v Krškem. Časi, želje in možnosti se spreminjajo. Tako zaradi pomanjkanja denarja še vedno niso zastavljeni temelji novega trakta osnovne šole v Brežicah, odložena je dozidava šole v Koprivnici, na boljše čase pa čakata tudi projekta za otroški vrtec v Krškem in Sevnici.

VO-Krško, adaptacija trgovskih lokalov v Brežicah, počitniške hišice in restavracija v Poreču itd.

Dolg in zanimiv je seznam gospodarskih objektov, ki so jih načrtovali v REGIONU. Ponazarja nam rast posameznih delovnih organizacij in gospodarski napredek krajev oz. občin. Naj naštejem nekaj najznačilnejših:

Tovarna pohištva v Brežicah, skladišče in sušilnica žita KGP v Vrbinu, skladišča in remize AGRARIE v Trnju, Cateških Toplicah in Globokem, proizvodna hala KOVINOPLASTA na Jesenicah, skladišča in garaže za ELEKTRO Celje — v Brežicah, vodovod z zajetjem nad Vel. Malencami in adaptacija vodovoda v Brežicah, v Krškem pa dvonadstropno skladišče za PAPIRKONFEKCIJO, skladišče za SLOVENIJA AVTO, adaptacija KOVINARSKE za obrat LABOD ter adaptacija in dozidava servisa SLOVENIJA AVTO.

Za območje sevniške občine so v REGIONU projektirali novo proizvodno halo KOPITARNE, adaptacijo in dozidavo Kolodvorske restavracije, adaptacijo šole na Radni za JUTRANJKO, adaptacijo šole za lesno stroko in adaptacijo Doma počitka na Impolju.

Zelo pomembna je vloga REGIONA pri načrtovanju bodoče ureditve ter zazidave mest in naselij. Napravljena sta glavna projekta za urbanistični program občin Krško in Brežice, zazidalni načrt za Novo mesto in okolico, dopolnjen pa je bil zazidalni načrt za del Vidma.

V REGIONU so zasnovali tudi večino načrtov za stanovanjske stolpiče in bloke v Brežicah, za stanovanjske bloke na Senovem, v Kostanjevici, Arčičah, Pišecah in na Bizeljskem. Na projektiv-

ni biro se obračajo tudi številni graditelji zasebnih stanovanjskih hiš iz občin Krško, Brežice, Sevnica, Novo mesto, Laško in Velenje.

Marsikaj zanimivega se da razbrati iz načrtov, ki še niso bili oziroma sploh ne bodo uresničeni. Za vedno sta najbrž odložena idejni in glavni projekt za tovarno kletja v Brežicah in načrt za klavnico v Krškem. Časi, želje in možnosti se spreminjajo. Tako zaradi pomanjkanja denarja še vedno niso zastavljeni temelji novega trakta osnovne šole v Brežicah, odložena je dozidava šole v Koprivnici, na boljše čase pa čakata tudi projekta za otroški vrtec v Krškem in Sevnici.

Izdelavi je glavni projekt za trgovski lokal na Dvoru pri Žužemberku, projekt za servisne delavnice, garaže in upravno zgradbo Stanovanjskega podjetja v Sevnici ter načrt za osnovno šolo Telče. Skozni načrte, ki jih snujejo projektanti v REGIONU, odseva med drugim tudi podoba moči in nemoči občin, realnost in nerealnost njihovih planov.

J. TEPPEY

Sejmišča

Na sejmu v Novem mestu

8. januarja je bil na novomeškem sejmišču večji sejem, na katerem je bilo naprodaj 344 prašičkov in 92 glav goved. Prašički so bili skoraj vsi prodani (304), za govedo pa so bile kupčije sklenjene v 41 primerih. Cene: prašički od 11.000 do 28.000 S din, volji 440 do 480 S din kilogram, krave 220 do 260 S din kilogram, mlada živina 450 do 490 S din kilogram.

Brežički sejem

Na sejmu, ki je bil 6. januarja v Brežicah, je bilo kupcem na voljo 405 prašičkov, prodali pa so jih 242. Do tri mesece stari so šli v denar po 520 do 500 Sdin k., večje pa so prodajali po 450 do 500 Sdin ko žive teže.

Tudi na cesti smo ljudje...

6. januarja sem se peljala po asfaltni cesti proti Smarješkim Toplicam. Na majhnem klanecu pri Kronovem sem došla dva kolesarja, naproti pa mi je pripeljal osební avtomobil. Na zasneženi cesti skoraj ni bilo mogoče zavirati, umakniti pa se tudi ni bilo kam, saj sta kolesarja s kolesi v roki šla peš in zavzela več kot polovico ceste. Posrečilo se mi je ustaviti kakšna dva metra za njima. Počakala sem, da je osební avtomobil odpeljal naprej, nato pa kratko zahupala. Cestni svetniki so mi prišli na pomoč. Čeprav sta kolesarja slišati že prej, se tudi zdaj nista zmenila. Šele ko sem ju previdno obvozila, je eden od njih zavretil: »Voziti se na ubili! Bila sta zaripla v obraz in očitno precej vlnjena.

Kdo bi bil kriv, če bi prišlo do nesreče? Mar za pešce na javni cesti ne morejo veljati taki predpisi in kazni kot za druge vlnjene uporabnike teh cest? A. N.

Avtomobilska nezgoda

V nedeljo, 6. januarja, sta se dopoldne v Metliki zaletela Martin Konda, ki je upravljal opel rekord, in Rudi Kočvar iz Radovičev, ki je upravljal fiat 750. Konda se je hotel kogniti gruči ljudi, ki so šli pred njim po desni strani, pri tem pa ga je na poledeneli cesti zaneslo na levo in je trčil v nasproti vozeči Kočvarjev avto. Škode na obeh vozilih je okoli 2800 novih dinarjev.

Pri tej nesreči naj znova opozorimo pešce, da hodijo vedno le po levi strani ceste. Če bi se namreč ljudje, ki so botrovali tej nesreči, držali gornjega navodila, ki velja že dve leti, verjetno ne bi prišlo do nesreče.

INSTALATERSTVO

za vodovod, kanalizacijo in plinske naprave

BOJOVIĆ JELENKO

BEOGRAD - Treća Nova 31 - Jajinci

Opravljamo dela pri gradnji novih greznic (septičnih jam) iz specialnega materiala. Naše storitve so za 30 odst. cenejše od klasične gradnje.

Z garancijo in z minimalnimi materialnimi stroški popravljamo greznice (septične jame).

Z vrtanjem mehaničnih vodnjakov (aršeški vodnjaki itd.) vam najdemo in zagotovimo zdravo ali industrijsko vodo ter zajamčimo zahtevano količino!

Je bila to rešitev za družino?

Kaj se je dogajalo v hiši Koširjevih, kjer je mož do smrti pretepel svojo ženo

Dom Koširjevih v Dol. Prapročah pri Sentlovrencu prve dni januarja. Novoletna smrečica stoji v izbi nedotaknjena. Ni več drobnih prstkov, da bi vlekli sladkarije z nje. 80-letnemu očetu, ki je nadomoma ostal sam v hiši, ni do njih, niti do tega, da bi si zakuril peč in s toploto pregnal tesnobo iz hiše. Ostal je sam, snahin grob je že prekril novoletni sneg, sin je v zaporu, četvero otrok v starosti od 11 let do 3 mesecev je brez staršev prepuščeno dobroti svojcev. Takšna je hiša od tistega usodnega četrtkovskega popoldneva, 28. decembra, ko je sin Avgust stopil pred očeta in dejal: »Ubil sem svojo ženo!«

ravnal z njo, pa tudi pil je.« Janez Rozman, železničar na postaji v Sentlovrencu: »Avgusta sem dobro poznal, saj je bil zaposlen na železnici. Bil je dober delavec in je rad pomagal.«

Terezijina mati z Velikega Vidma: »Ze na poročno noč jo je pretepel, potem pa je to nadaljeval 12 let. Če bi bila še tako slaba, tega ne bi smel narediti, otrokom ne bi smel vzeti matere. Ko je prihajal k nam na obisk, se je rad pohvalil, koliko pijače nese.«

Terezijin oče: »Avgustovega očeta povprašajte, on bo

za nekaj dni celo nasilno vzeli od nje, ko je prišla do pijače. Ko je bila Terezija trdna, je bila delavna in prizadevna kot malokaterja.«

Vsebino in najvišji smisel vajine skupne življenske poti bosta uresničevala sama. Sklenitev zakona vaju predvsem človeško zavezuje, da bosta izpolnjevala naloge, ki vama jih nalaga narava, vajino najgloblje spoznanje in vajina volja. K temu vaju bodo neprenehoma spodbujala plemenita čustva medsebojnih nagnjenj, posebno ljubezni. — Drug drugemu se bosta iz dna svojega bistva razodevala, medsebojno spoznanje vaju bo plemenitilo in zblíževalo. Tej poti ni kraja. Bodita modra in razsodna. V tem je doma vajina sreča.

Iz knjige: Vajino skupno življenje

Druga sosedka, ki ni hotela povedati imena: »Revica je bila, ko se je ubijala s toliko otroci. On je pregrebo

najbolje vedel, saj je vseskozi živel ob njej.«

Lojze Košir, Avgustov oče, ni mogel skriti solz v očeh, ko je govoril: »Čeravno je moj sin, moram povedati, da je z ženo in otroki ravnal tako surovo, da ne morem opisati. Lahko bi pripovedoval, kako jo je tepel v poročni noči, kako jo je kasneje pretepel doma in na polju. Ko je ležala v velikih bolečinah, ni dovolil poklicati zdravnika. Začela se je zatekati k alkoholu, on pa je zato z njo ravnal še slabše. Dovolj pove že to, da jo je tik pred zadnjim porodom vrgel s postelje in je morala popolnoma sama roditi na golih tleh v hiši. Bil je že pogojno kaznovan, toda nič ni zaleglo. Ko ga je prijel bes, ni bil pred njim varen nihče, niti lasten otrok. Terezija bi bo-



Avgustov oče Lojze Košir: »Tako sem ostal čez noč sam pri hiši.«

(Foto: Legan)

ije naredila, ko bi ga bila pustila, sicer pa je zdaj rešena vsega.«

Sodbo o zločinu si ustvarite sami!

M. LEGAN

Poziv k vložitvi davčnih prijav

ZA ODMERQ PRISPEVKA IN DAVKA ZA LETO 1967 TER DAVKA IN PRISTOJBIN ZA LETO 1968.

CAS ZA VLOZITEV PRIJAV JE DO VKLJUČNO 31. JANUARJA 1968

I. PRISPEVEK IZ DOHODKA IN DAVEK

Davčne prijave za odmero prispevka in davka za leto 1967 morajo vložiti:

1. zavezanca prispevka iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerjajo prispevki in davki po preteku leta (nepavšalisti);
2. zavezanca prispevka iz skupnih dohodkov občanov;
3. zavezanca davka od stavb (od dohodkov najemnin lokalov in inventarja).

Davčne prijave je treba vložiti osebno ali po pošti pri upravi za dohodke občinske skupščine, kjer ima davčni zavezanec svoje stalno prebivališče. Predpisane tiskovine za vložitev davčnih napovedi dobi zavezanca lahko v pisarni uprave za dohodke občinske skupščine.

Na podlagi tega poziva niso dolžni vložiti davčne prijave:

1. kmetijska gospodarstva, ki imajo dohodke izključno od kmetijstva;
2. zavezanca prispevka iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti ter intelektualnih storitev, katerim se odmerjajo prispevki in davki na podlagi letnih pavšalnih osnov ali v letnem pavšalnem znesku.

II. DAVEK IN PRISTOJBINE

Občani, ki imajo določene velike mehanične priprave za kmetijstvo in gozdarsko proizvodnjo, kot so traktorji, velike mlatilnice in motorne žage, ali imajo posajeno samorodno trto, na katere je predpisan občinski davek, kakor tudi lastniki vprežnih vozil (vozov) so dolžni prijaviti morebitne spremembe lastništva davku oziroma pristojbini zavezanih predmetov.

Prijave oziroma spremembe se lahko vložijo pri upravi za dohodke občinske skupščine ali pri samostojnih krajevnih uradih.

Kdor ne vloži davčne prijave v določenem roku, plača kazni 5 odst. predpisanega zneska, če pa prijave ne vloži na pismen opomin, pa 10 odst. od odmerjenega zneska.

Kdor dosežene dohodke, davku ali pristojbini zavezane predmete utaji oziroma prijavi neresnične podatke z namenom, da bi se izognil plačilu prispevkov, davkov in pristojbin, bo kaznovan z denarno kaznijo, ki je določena za davčno utajo.

Davčne zavezanca opozarjamo, da rok za vlaganje davčnih prijav ne bo podaljšan.

OBCINSKA SKUPŠČINA NOVO MESTO

Za naše trojčke

Poročilo o prispevkih, ki smo jih zbrali od izida zadnje številke v soboto do zaključka te številke v torek, bomo objavili skupno s poročilom za ta teden v prihodnji številki.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

KAJ GA JE VODILO DO TAKO KRUTEGA DEJANJA

Sodišče je poklicano, da ugotavlja Avgustovo krivdo, zločin pa tako kruto opozarja na posledice nečlovečnosti, grobosti in alkoholizma, da smo si dovolili pobrskati po zasebnem življenju te družine.

Soseda, Grmovškova: »Ko je prišel povedat, kaj je storil, ni kazal znakov kesanja. Bil je trezen. Že prej je večkrat govoril, da mu ni živeti. Terezija se je zadnja leta večkrat predajala alkoholu, zadnja dva meseca pa so jo proti njemu tudi zdravili, ker je bil novorojeni otrok v nevarnosti. V začetku smo ga

Spet deset nagrad

V torek popoldne smo iz kupčka 210 novih naročnikov, ki so postali člani velike družine DOLENJSKEGA LISTA, izžrebali 10 imen. Izžrebani novi naročniki bodo dobili po pošti knjižno darilce: Alojz Andoljšek, Lipovec št. 12, Dolenja vas, Pavla Lesar, Kočevska Reka 51, Tone Komat, Onk 4, Kočevje, Rozika Zupančič, Dol. Gradisce 15, Sentjerne, Marica Tratar, Gor. Jesenice 9, Sentrupert, Jože Gabrič, Maline 2, Semič, Franc Novosel, Perišče 2, Jesenice na Dol., Marija Pust, Nova Gora 8, Krško, Marica Kolman, Orešje nh, Sevnica in Anton Skrinjar, Drašiči 8, Metlika.



DO 9. JANUARJA 1968:

784 novih!

Ugotovitev, da je praznično vzdušje najbrž zmanjšalo bero novih naročnikov v prazničnem tednu, se je tokrat pokazala kot točna. V zadnjem tednu se nam je pridružilo 210 novih naročnikov! — Vse sodelavce, ki nam tako pridno pomagajo, prosimo: pohitite z večanjem kroga novih naročnikov! Pregled do srede:

BREZICE:	92
CRNOMELJ:	53
KOČEVJE:	132
KRSKO:	64
METLIKA:	34
NOVO MESTO:	143
RIBNICA:	31
SEVNICA:	71
TREBNJE:	46
Razne pošte:	69
Inozemci:	48

Jamarjem grozil z lovskim nožem

V Ribnici je vedno več izgrednikov — Nekateri izmed njih so jamarjem skoraj onemogočili delo — Jamarski dom je priljubljena izletniška točka

V Ribnici so v zadnjem času vedno pogosteje dogajajo neljubi izpadi. Nekateri občani ne znajo prenašati svojih težav, običajno se napijejo in potem z njimi more prijatelje in znance. Pri tem ne izbirajo besed in ljudi žalijo, obrekujejo ali jim celo groze. Takih izgredov je že toliko, da zaslužijo javno grajo. Imena izgrednikov smo danes izpustili, če pa bodo težke izgrede ponavljali, bomo njihova imena objavili.

Zadnji večji izgred se je dogodil lani 26. novembra v jamarskem domu pri Ribnici. Nekdo je članom in članicam jamarskega kluba, ki so čisti in urejali jamarski dom pri Francetovi jami, grozil celo z lovskim nožem, jih obrekoval, žalil in grozil, da bo zažgal jamarski dom.

Jamarji so obvestili občinsko skupščino, da je več takih izgrednikov, ki jim groze in onemogočajo delo. (Žal pa izgrednikov niso prijavili milicnikom, poravnalnemu svetu ali sodišču.) Jamarji so tudi že razmišljali, če ne bi zaradi izgrednikov svojega kluba celo razpustili.

Vsak izgred je vreden obsojbe, saj so jamarji vložili precej truda, da so zgradili prvi v Jugoslaviji svoj dom, ki ni namenjen le njim, ampak je že postal prijetna izletniška točka predvsem za prebivalce Ribnice. Jamarji niso vlagali svojega truda samo za raziskavo jam, ampak tudi v splošno korist, zato ni

lepo, če jih posamezniki blatijo, napadajo ali jim groze. Vendar pa moramo priznati, da so napadi na jamarje delno opravičljivi. Jamarski dom je namreč zgrajen na zasebni parceli. Zgrajen je bil sporazumno z lastnikom parcele šele potem, ko je lastnik obljubil, da jamarjev pri delu ne bo oviral. Vendar pa ni razumljivo, za-

kaj vse do danes zadeva s parcelo ni urejena. Vse kaže, da so bili pri tem nespretni jamarji, i občinska skupščina. Vendar pa smo pred dnevi dobili od predstavnikov občinske skupščine zagotovilo, da bodo zadevo v zvezi z lastništvom parcele v najkrajšem času uredili sporazumno z lastnikom parcele ali pa začeli razlastitveni postopek.

FOTOGRAFIJA TEDNA

Kratek rok - pa vendar!

Najvztrajnejši in najprizadevnejši tudi ta teden niso odpovedali, čeprav je bilo dejansko samo en dan časa: naš list je izšel zaradi praznikov in zamude v tiskarni šele v soboto, v ponedeljek popoldne pa so morale biti konkurenčne fotografije že v uredništvu! Pa vendar nismo ostali brez posnetkov!

Prvo nagrado 10.000 Sdin smo prisodili Petru Šobarju ml. iz Kočevja (ki je poslal tri posnetke) za »PTIČKE POZIMI«.

Drugo nagrado 5.000 Sdin je dobil Darko Pavlin iz Novega mesta za »SPOPAD SE JE KONCAL«.

Tretjo nagrado 3.000 Sdin pa Polde Miklič iz Sentjerneja za posnetek »PLEMENSKI ZREBEC«.

Fotografije, ki jih pošiljate, morajo biti narejene vsaj na formatu 13 x 18 cm in morajo imeti primeren podpis s podatki:

- datum posnetka
- kraj posnetka
- kdo in kaj je na sliki
- kako je bila posneta (film, osvetlitveni čas, zaslonka)

Do ponedeljka 15. januarja 1968 je naslednji rok za »Fotografijo tedna! Vaši posnetki morajo biti v uredništvu Dolenjskega lista ta dan do 12. ure! Mnogo iznajdljivosti in ostro oko vam želi

UREDNIŠTVO

SRCE NAM LE ENO JE VSEM DODELJENO?

Tovariš profesor, za uvod malce nenavadna »informacija« s terena za Vas in Vaše kolege: med ljudmi v nekaterih naših krajih smo slišali pripombe, da »...so zdravniki iz Amerike na ljubljanski kliniki vstavili nekaterim našim bolnikom umetno srce...« — Seveda gre pri vseh takih glasovih za nepoučenost in napačno prenesene vesti. S tem v zvezi Vas prosimo za pojasnilo: katere bolezni srca in ožilja zavzemajo v svetu čedalje večje število in so že na prvem mestu med najnevarnejšimi boleznimi za človeštvo?

Informacija oz. mišljenje, da je prof. de Bakey s svojo 10-člansko ekipo ob priložnosti svojih kirurških posegov na ljubljanski kirurški kliniki nekaterim našim bolnikom vstavil umetno srce, je res nekoliko pretirano: sedmim od njih je izmenjal njegove dele, to je zaklopke, z umetnimi. Pri tem so dobili trije umetno mitralno zaklopko, eden aortno, trije pa kar obe. Osmemu bolniku je vsadil umetno trebušno aorto, ker je bila njegova po arteriosklerotičnem procesu zamašena. Srčna in žilna obolenja so danes v svetu v ogromnem porastu. V prvi vrsti pridejo seveda tu v poštev starostna, izbranstvena obolenja, ki nastajajo kot posledica arteriosklerotičnih izprememb. Življenjska doba ljudi se je namreč močno podaljšala, in to je eden izmed glavnih vzrokov vse večjega števila starostnih obolenj. No, tudi moderni življenjski tempo, preveliki telesni napori in živčne napetosti, pomanjkanje počitka in nepravilna prehrana dodajo svoje. Kar pa se tiče obolenja srčnih zaklopk, so najčešče posledica revmatičnih obolenj. V mladosti preboleli akutni sklepni revmatizem zapuščajo pogosto težke posledice tudi na srcu, pri čemer so navadno najmočnejše prizadete ravno srčne zaklopke.

Za grobo orientacijo, kaj te bolezni pomenijo za človeštvo: v ZDA je leta 1963 umrlo nad 700.000 ljudi za boleznimi srca, od tega nad 500.000 na posledicah arteriosklerotičnih okvar koronarnih srčnih žil, katerih zamašitev privede do srčnega infarkta. Da pomenijo tudi revmatična obolenja srčnih zaklopk velik socialni problem, bo morda najboljše prikazal statistični podatek naših sosedov Italijanov, ki letno izgube okrog 10.000 ljudi samo za posledicami revmatičnega obolenja mitralne zaklopke.

Velja ugotovitev glede naraščanja srčnih obolenj in bolezni ožilja tudi za slovenske in jugoslovanske razmere?

Tudi mi nismo nikakršna izjema. Po statističnih podatkih Zavoda za zdravstveno



Professor De Bakey in profesor Košak: zaupen razgovor pri planiranju operativnega programa

Vsem nam je še živo v spominu nedavni obisk svetovno znanega profesorja doktorja Michaela Elis De Bakeya z baylorske univerze iz Texasa v ZDA, ki je na ljubljanski kirurški kliniki s svojimi sodelavci opravil 7 operacij na srčnih zaklopkah in eno operacijo na ožilju. Stotisoči naših ljudi so sledili poročilom v dnevnem in drugem tisku o delu in neverjetnih uspehih proslavljene kardiološke ekipe iz ZDA. Mnogi so gledali tudi prenos operacije srčne zaklopke iz Beograda.

Naprosili smo profesorja dr. Mira Košaka s kirurške klinike v Ljubljani, da bi odgovoril na nekaj vprašanj, ki smo jih zasledili med bralci naših tednikov. Kljub veliki zaposlenosti se je tovariš profesor ljubeznivo odzval naši prošnji in nam za 60.000 naročnikov treh slovenskih pokrajinskih tednikov odgovoril. Njemu in njegovim sodelavcem se iskreno zahvaljujemo za pozornost in sodelovanje!

varstvo SRS je tudi v naši republici umrljivost za srčnimi in žilnimi obolenji daleč na prvem mestu. Na 100.000 prebivalcev umre namreč za njimi letno povprečno 263 ljudi, kar znaša še enkrat več kot za rakastimi obolenji ali kar desetkrat več kot za tuberkulozo. In še nekoliko financ: leta 1963 npr. je v naši republici 11.828 srčnih bolnikov preživelo v bolnicah skupno 264.000 dni, kar bi stalo pri današnji ceni oskrbnega dne nad 1,5 milijarde dinarjev. In kje so še stroški njihovega nadaljnega ambulantnega zdravljenja, hranarin za čas njihove delazne možnosti, invalidnin in pokojnin, kje izgube na nacionalnem dohodku zaradi njihovega izpada iz proizvodnega procesa? Mislim, da te številke najbolj živo govore za to, da vlaganje v zdravstvo res ni najbolj nerentabilna stvar, čeprav se finančni efekt njegovega dela pokaže šele na drugih področjih.

Ce je tako, kaj ugotavljate v svoji praksi: ali na-

rašča število takih srčnih obolenj, ki jih sodobna medicinska znanost že lahko ozdravi, pa za to na vaši kliniki še nimate ustreznih delovnih pogojev, sodobnejše opreme in takim posegom prilagojenih prostorov?

Danes so praktično vse prirojene srčne napake z nekaj redkimi izjemami dostopne kirurškemu zdravljenju. Tudi pridobljene srčne srčnih zaklopk lahko popravimo, in če so te zaklopke preveč uničene, jih lahko zamenjamo z umetnimi. Edini pogoj za to je le še kolikor toliko ohranjena srčna mišica, ki ima v sebi še dovolj rezervne sile, da bo po operaciji razbremenjena lahko prevzela svojo normalno funkcijo. Danes se kirurgija z uspehom spušča že tudi na področje koronarnih srčnih žil, katerih zožitev ali zamašitev, ki je običajno arteriosklerotične narave, je vzrok angini pectoris in srčnemu infarktu. Seveda pa je le del teh bolnikov s pridobljenimi srčnimi obolenji potreben operativnega zdravljenja — drugim lahko pomagamo z zdravili. O tem odloča kardiolog internist, za operativne indikacije pa se pogovorimo na skupnih posvetih.

Na kirurški kliniki smo kot prvi v naši državi pričeli s srčno in žilno kirurgijo, za kar gre zasluga mojemu pokojnemu šefu in učitelju prof. dr. Božidarju Lavriču. Prva srčna operacija je bila izvršena v Ljubljani že leta 1948, prva »odprt« srčna operacija, pri kateri smo med posegom lahko bolnikovo srce že popolnoma izključili iz obtoka in sta njegovo delovanje nadome-

Naš obisk na ljubljanski kirurški kliniki pri profesorju dr. Miru Košaku — Naša klinika: »sestrska ustanova« velikega medicinskega centra v Houstonu — Stoletje kirurgije uspešno tekmuje s stoletjem osvajanja veselja, toda brez pravega, ves svet razumevajočega »ubogega človeškega srca« te tekme ne bomo dobili!

ščali umetno srce in umetna pljuča, pa je bila komaj pet let za prvo tovrstno operacijo v svetu — leta 1958. To prvo umetno srce, ki smo ga uporabljali pri naših prvih odprtih srčnih operacijah, so nam po naših idejnih osnutkih izdelali v ljubljanskem podjetju »Avtoobnova«, ki opravlja sicer generalna popravila avtomobilskih motorjev. Direktor Lojze Murn, ki je tudi »dolenjske gore list«, in njegov kolektiv sta si s tem pridobila nemaljnive zasluge za razvoj tovrstne kirurgije na Slovenskem.

Kirurška klinika v Ljubljani se res ne more kosati z modernimi tovrstnimi ustanovami po svetu niti po svojih prostorih, niti z opremo in aparaturami. Kljub temu skušamo iti v korak s časom in lahko rečemo, da danes ni operacije, ki je ne bi mogli opraviti pri nas. Tudi kar se tiče opreme, se je v zadnjih letih mnogo popravilo in vedno uspešno dobili kakšno novo aparaturo. Pravi delovni pogoji pa bodo seveda šele v novi bolnici, kjer bomo imeli poleg moderne opreme in boljših delovnih prostorov tudi dovolj prostora za bolnike, ki morajo sedaj čakati pogosto tudi po več mesecev, da pridejo na vrsto.

Ali je bil za kolektiv vaše klinike obisk znamenitega ameriškega srčnega kirurga predvsem izmenjava delovnih izkušenj in srečanje z eno izmed najspodobnejših ekip pod vodstvom svetovno znanega zdravnika? Kakšne so praktične in druge koristi od takega obiska in skupnega dela?

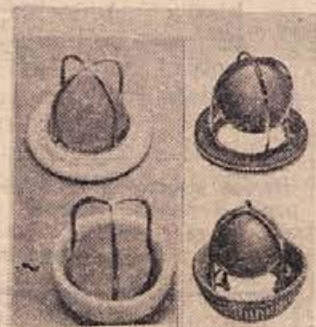
Obisk prof. de Bakeya, ki je danes človek z največjimi izkušnjami na področju srčne in žilne kirurgije na svetu, saj ima za seboj že nad 15.000 tovrstnih posegov, katerih mnoge je uvedel v kirurgijo prav on, je bil ne samo za nas, temveč tudi za razvojni napredek celotne jugoslovanske srčne in žilne kirurgije neprecenljive vrednosti. Več sto strokovnjakov iz cele države je poslušalo njegova in njegovih sodelavcev predavanja o najnovejših dosežkih s tega področja, ilustrirana z zelo nazornimi barvnimi filmi. Celotnemu operativnemu delu so

strokovnjaki lahko sledili s pomočjo direktnega barvnega televizijskega prenosa iz operacijske dvorane v predavalnico kirurške klinike na projekciji v velikosti kino platna, kjer so se videle tudi najmanjše podrobnosti vsakega posega. Tisti, ki se s srčno in žilno kirurgijo sami bavijo, so tako dobili novih izkušenj, ostali pa boljši pregled nad tem, kaj se danes dela in kakšni so uspehi te kirurgije, da bodo lahko pravočasno napolnili svoje bolnike na zdravljenje.

Se poseben pomen pa je imelo srečanje s prof. De Bakeyem in njegovim teamom za naš ljubljanski kardiokirurški team. Čeprav smo kot prvi v naši državi pričeli z vstavljanjem umet-

nih zaklopk že spomladi 1965, je bilo virtuosno delo prof. De Bakeya in članov njegove ekipe za vse nas veliko doživetje. Prvič so imeli vsi člani naše ekipe, od strežnice in bolničarke pa do medicinske sestre in instrumentarke, priliko opazovati, kako poteka priprava, operacija in postoperativna nega srčnega bolnika na najvišjem nivoju in z vso sodobno opremo, katere je prof. De Bakey pripeljal s seboj kar toni in pol. Mi sami pa smo — tako kirurški kot internisti, kardiologi in rentgenologi — tako ob operacijski mizi kot ob bolniški postelji v kasnejših medsebojnih pogovorih pridobili prenekatero dragoceno izkušnjo, ki bo obogatila naše nadaljnje skupno delo. No, in ne nazadnje je imelo korist od tega tudi osem operirancev, ki jim je vrnil zdravje srčni kirurg št. 1 na svetu.

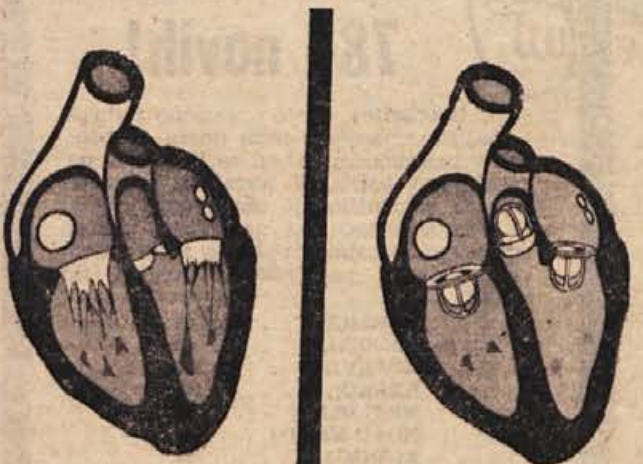
Naši stiki s tem niso prenehali. Dve bolnici, ki jim je profesor De Bakey ponudil brezplačno zdravljenje v Houstonu, sta pospremlila tja naš pediatrični kardiolog dr. Fetičova in internist kardiolog dr. Jagodica, ki si bosta tam lahko nabrala novih izkušenj. Trije člani naše kirurške ekipe: instrumentarica, medicinska sestra in ena zdravnica, pa so dobili povabilo, naj pridejo k njim na daljše izpopolnjevanje. Prof. De Bakey, ki se je zelo laskavo izrazil o nivoju jugoslovanske medicine, je v enem svojih pism ljubljansko kliniko imenoval »sestrska ustanova« ter na široko odprla svoja vrata kadarkoli in komurkoli od nas.



Starrove srčne zaklopke: zgoraj mitralna, spodaj aortna. Levo na sliki so kroglice v svojem sedišču, desno pa sta »ventila« odprta



Na sliki je prečni prerez srca na meji med preddvori in prekati. Zgoraj sta vidni žepnati zaklopki velikih srčnih odvodnic, aorte in glavne pljučne arterije. Spodaj sta zaklopki, ki vodita iz preddvorov v prekate. Medtem ko se desna lepo zapira, leva (mitralna) zaradi bolezenske okvare široko zija in pri delovanju srca prepušča kri iz prekata nazaj v preddvor.



Shematičen prikaz zelo zahtevnega posega: istočasna zamenjava treh obolenih zaklopk: obeh, ki vodita iz preddvorov v prekate, in aortne zaklopke. Levo: obolenje zaklopke, desno: izmenjava s krogličnimi umetnimi zaklopkami

Dovolite, da se vrnem k osnovni želji oz. namenu našega obiska: ali bi hoteli z besedo in z enostavno skico razložiti na kratko osnovne funkcije srca, pri tem pa še posebej način dela zdrave srčne zaklopke?

Srce je nekakšna mišična črpalka, ki v enakomernem in ritmičnem zaporedju s svojimi utripi potiska kri po ožilju ter po njej dovaja tkivom in organom za življenje potreben kisik in druge hranljive snovi, odvaja pa ogljikove dvokis in strupene proizvode celične presnove. Sestavljeno je iz štirih votlin: dveh preddvorov in dveh prekatov. Preddvor ločijo od prekatov listaste zaklopke iz vezivnega tkiva, ki omogočajo med delovanjem srca pod normalnimi pogoji enosmerni pretok krvi. Na izhodu iz obeh prekatov opravljajo ob izlivu v glavno srčno odvodnico ali aorto ter v glavno pljučno arterijo isto nalogo enosmernih ventilov žepnate zaklopke. Izrabljena venozna kri doteka iz telesa po obeh glavnih srčnih odvodnicah v desni preddvor, iz njega pa skozi trolistasto zaklopko v desni prekat, ki jo potisne kot glavna črpalka desne srčne polovice skozi desno pljučno odvodnico v drobno pljučno ožilje. Tu se izrabljena venozna kri zasiliti s kisikom in odda odvečni ogljikov dvokis. S kisikom zasičena arterializirana kri pa se iz pljuč vrača skozi pljučne vene v levo srce, to je skozi levi preddvor v levi prekat, ki jo potiska skozi aorto spet nazaj po telesu.

Dvoje src utriplje v tujih prsih

Ko zaključujemo to stran (v torek dopoldne), poroča svetovni tisk, da se dr. Philip Blalberg v Capetownu (Južna Afrika), ki so mu presadili srce drugega človeka, zelo dobro počuti. Ni videti, da bi njegovo telo zavračalo tuje.

Iz Stanforda v Kaliforniji pa poročajo, da je kovinar Mike Casperac, kateremu so predtelo soboto zvečer presadili srce neke gospodinje, v kritičnem stanju. Začel je krvaveti iz želodca, čeprav se je presaditev srca s kirurške plati tudi pri njem posrečila.



Po uspešno opravljenih 7 srčnih operacijah in eni menjavi trebušne aorte se je prof. De Bakey pred vrnitvijo v domovino fotografiral z vsemi svojimi sodelavci in s člani ljubljanske kardiokirurške ekipe

Kaj se dogaja s srcem in s človekom, če mu obolijo srčne zaklopke?

Ce so zaklopke že od rojstva slabo razvite ali pa če jih uniči bolezenski proces, odpove delovanje teh enosmernih ventilov, ki urejajo normalni krvni obtok v telesu. Če so zaklopke zožene, potrebuje srce dosti večjo silo, da iztisne potrebno količino krvi. S tem se srčna mišica pretraja, ter končno omaga in odpove. Isto se dogaja, če se bolezensko izpremenjene zaklopke ne zapirajo dovolj dobro: »ventili popuščajok in kri uhaja nazaj. Zastoj krvi v srcu in pljučih pa ima lahko usodne posledice za ta dva življenjsko važna organa.

Kako stara je zamisel, da bi človeku pomagali z umetnimi srčnimi zaklopkami? Prosimo, povejte še kaj o tem, kako naše telo lahko sprejme vase tuje telo in ga obdrži? Od kdaj pozna medicina uspešne operacije srca in posebej še srčnih zaklopk?

Kot kirurgija nasploh, tako je tudi srčna kirurgija pričevala z zdravljenjem urgentnih stanj, predvsem poškodb. Prvi, ki mu je uspelo po poškodbi zašiti srce, je bil nemški kirurg Rehn iz Frankfurta leta 1886. Zaradi omejenih tehničnih možnosti se je zatem srčna kirurgija le počasi razvijala.

Prvi, ki je pomislil, da bi bilo možno popraviti zoženo mitralno zaklopko, je bil An-

glež Brunton leta 1902. Po več neuspešnih poskusih raznih kirurgov je to uspelo leta 1925, prav tako Angležu Souttarju iz Londona, čigar postopek slepega zaprtega širjenja te zaklopke s prstom brez kontrole očesa se v mnogih primerih uporablja še danes. Prvi, ki je skušal omiliti posledice težke in nepopravljive okvare aortne zaklopke z vstavljenjem umetne, pa je bil Hufnagel leta 1953.

Vendar v tem času srčna kirurgija še ni bila tako razvita, da bi bil mogoč izrezati obolelo zaklopko in umetno vštiti v samo srce na njeno mesto. Obolelo zaklopko, ki je prepuščala kri nazaj v srce, je pustil na njenem mestu, umetno, ki je bila po svoji zasnovi do neke meje podobna današnjim krogličnim zaklopkam, pa je vžil izven srca v prsno aorto. Tovrstna kirurgija se je bolj razmahnila šele, ko je umetno srce omogočilo operiranje v notranjosti bolnikovega, iz krvnega obtoka začasno izključenega srca. Prve operacije so bile omejene na popravilo ali samo delno zamenjavo bolničkove zaklopke s plastičnimi snovmi. Temu so sledile kompletne zamenjave z zaklopkami iz plastičnih tkanin, ki so skušale po obliki posnemati naravne. Vendar se zaradi utrudljivosti materiala in drugih izprememb, ki so na njih nastopale, ni so obnesle. Tudi presajanje človeških ali živalskih zaklopk se doslej ni moglo uveljaviti v večji meri. Oče do danes najbolj uporabljane

umetne srčne zaklopke, ki jo nosi v srcu že več kot 40.000 ljudi, pa je oregonski kirurg prof. Starr. Napravljena je iz takih snovi, ki jih človeški organizem dobro prenaša, in tehnični preizkusi na posebnih napravah, tako imenovanih multiplikatorjih, so pokazali, da je sposobna vzdržati 40-letno delovanje v človeškem telesu.

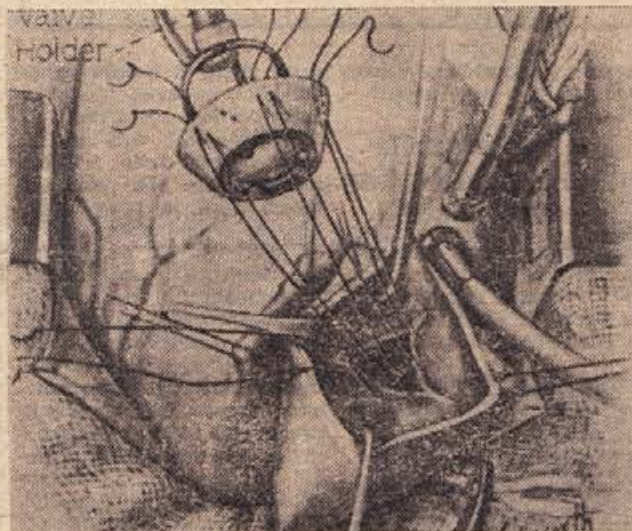
Kaj lahko poveste o delovni metodi dr. De Bakeya, izvežbanosti njegove ekipe in o doslej doseženem napredku kardiološke kirurgije? Ali so take operacije v svetu danes še redkost?

Kot vidite po pravkar omenjeni številki, te operacije nikakor niso več redkost, ampak so pravtako kot druge srčne operacije postale rutinski kirurški posegi, ki lahko pomagajo tam, kjer druge pomoči ni. Prof. De Bakey je človek, ki ima danes prav gotovo največje izkušnje na tem področju na svetu. Oprema in uvežbanost njegove ekipe je prav zaradi tega na fantastični višini. In materialna sredstva, ki jih ima na razpolago za znanstveno raziskovalno delo v svojem centru v Houstonu so znašala v poslednjih letih več milijonov dolarjev. To liksnega sodelovanja vseh mogočih strokovnjakov s področja medicine, biologije fizike in drugih sorodnih ved, zdravnikov, tehnikov in inženirjev, ki skupno delajo na enem problemu tudi po več let, še nisem videl nik-

jer na svetu. Prav v tem centru rešujejo tudi prenekatere probleme vesoljske medicine v zvezi s človekovim osvajanjem vesolja in v okviru vesoljskega programa NASA.

Kakšne so Vaše želje in želje Vaših kolegov glede nadaljnega razvijanja prepotrebne posege za Vaše specializirane posege v novi ljubljanski bolnišnici, kjer bi naši strokovnjaki nadaljevali že začeto delo in ga izpopolnjevali v skladu z vsemi zahtevami sodobne medicinske znanosti?

Na kirurški kliniki skrbimo, kot sem že omenil,



Shematični prikaz vstija umetne aortne zaklopke. Obolela žepnata zaklopka je izrezana, na robove pa so že nastavljeni trije držalni šivi. Umetno zaklopko drži asistent na posebnem držalu

kar najtesneje slediti razvoju srčne in žilne kirurgije v svetu, saj opravljamo že od leta 1965 tudi pri nas implantacije umetnih srčnih zaklopk in električnih stimulatorjev srčne akcije, tako imenovanih pacemakerjev, poleg drugih rutinskih srčnih operacij, ki smo jih osvajali že davno predtem. Razen tega se intenzivno bavimo z vso drugo kirurgijo in s transplantacijami ožilja, ne samo okončin, temveč tudi notranjih organov in možganov. Zeleli bi predvsem več prostora, več bolniških postelj in boljše opreme, kajti napredek srčne kirurgije je bolj kot katerekoli druge veje odvisen od uporabe modernih aparatov in najnovejših dosežkov tehnike. Razen tega pa bi želeli več možnosti za eksperimentalno in znanstveno raziskovalno delo, pri čemer ne mislim samo na finančna sredstva, temveč tudi na pritegnitev novih, mladih ljudi, ki bi pojačali našo ekipo, sprejeli naše izkušnje in nekoč nadaljevali naše delo pod mnogo boljimi pogoji in v večjem obsegu.

Medicina sega zdaj na področja, glede katerih pred desetletji nihče še slutiti ni, da bodo dostopna kirurgom. Ali spričo tako hitrega razvoja lahko upamo, da bo nekega dne »umetno srce« iz plastike in kovine zamenjalo težkemu srčenemu bolniku pravo srce? Ali lahko v 20. stoletju pričakujemo odgovor na vprašanje: Kje so meje srčne kirurgije?

Prav v zadnjem času smo veliko slišali o prvi presaditvi srca iz človeka na člove-

ka, ki pomeni enega največjih tehničnih dosežkov sodobne srčne kirurgije. Na žalost so začetno navdušenje skalila sporočila o nastopu imunobiološke reakcije organizma operiranega, ki je v borbi proti tujku povzročila 18. dan po operaciji bolnikovo smrt. Človeško telo namreč ne prenaša tujih »iv in organov ter se proti njim bori z vsemi razpoložljivimi silami. Medicina danes pozna določena sredstva, s katerimi te obrambne reakcije organizma lahko zavre ali vsaj omili. Tako je doslej uspelo že v več sto primerih v sicer brezupnih slučajih presaditi ledvico s človeka na človeka. Nekaj od teh jih živi že po več let. Vendar je ta vrsta kirurgije še v eksperimentalni fazi in bo to tudi ostala, dokler ne bodo rešeni prav ti imunobiološki problemi.

Takrat pa bo nastopil problem: kje dobiti dovolj mladih, zdravih src, da bi z njimi zamenjali ostarela in od boleznih okvarjena? Prav to je navedlo kardiokirurške teame nekaterih vodečih svetovnih centrov, da so izbrali drugo pot: izdelavo umetnega miniaturnega implantabilnega srca, ki bo nekoč v svoji dovršeni obliki na razpolago vsakomur, ki ga bo potreboval, in ob vsakem času.

Med pionirji te dobe je prav profesor De Bakey, ki mu je z vsaj enim umetnim levim srčnim prekatom, ki je 10 dni podpiral po implantaciji umetne srčne zaklopke oslabele srce, uspelo rešiti življenje 32-letni bolnici. Ta umetni srčni prekat je zaenkrat poganjal še kompresor na stisnjeni zrak, ki je bil z njim povezan po tanki, približno 10 metrov dolgi cevi. Tako houstonška grupa, kot nekateri drugi večji svetovni medicinski centri intenzivno še nadalje izboljšujejo razne modele umetnih src ter preučujejo druge, prenosne vire energije, ki bi jih prav tako lahko spravili v bolnikovo telo in ki bi ob izpopolnjenih elektronskih kontrolah lahko za stalno nadomestili človeško srce.

Stoletje kirurgije tekmuje s stoletjem osvajanja vesolja in pri tem si tehnika in medicina medsebojno pomagata ter se dopolnjujeta. V znanosti pa ni meja: njen razvoj gre nezadržno naprej k boljšemu in popolnejšemu.

Vprašanja: Tone Gošnik

Odgovori: prof. dr. Mi-ro Košak s kirurški klinike v Ljubljani

Mož jih je mirno poslušal, zdaj pa zdaj tudi malo prikimal; a to je bilo vse, njegove misli so bile vidno kje drugje. Rad bi bil kateri vprašal gospoda, kaj mu je, ali upal se ni nobeden; čakali so, da jim morebiti mož sam razodene, kaj ga teži. In to se je tudi res zgodilo.

»Gospoda!« izpregovori z uradno resnim glasom. »Nekako tiho smo nocoj. Meni se nič prav ne ljubi, kakor ste gotovo že vsi zapazili. Ni čudo! Uradnih skrbi se človek ne znebi tudi pri vinu. Danes mi je prišel drugi dopis o tistem potepuhu, tistem Zaplotniku, ki se, kakor pravijo, kladi in potika po našem okraju; zakaj ga nismo že izsledili! Saj veste, gospodje, da smo storili vse, kar je bilo v naši moči. Poročil sem bil, da so vse naše prizadeve brez uspeha. Nato je bil nekaj časa mir. Zdaj mi je pa prišel, kakor pravim, zopet dopis, da je v naših krajih, da ga moramo najti in jim izročiti živega ali mrtvega. Sam zlodej ga je zanesel sem, v ta mirni kraj, kjer nimamo in nismo imeli, kar sem jaz tukaj, ne razbojnika, ne tatu, sploh ne človeka, katerega preganja postava, če je reč: tukaj, kakor pravijo. Lepo priložnost imamo, gospoda, pokazati svojo bistroumnost in zadobiti priznanje in pohvalo, morebiti še kaj več od zgoraj. Ali kako? to je vprašanje. Ta človek je kakor večča; povsod je in nikjer. In če ga tudi ujamemo, ne drži ga ne obdobje ne železje. Saj so ga imeli v Gradiški in na Ljubljanskem gradu, zakaj ga pa niso bolj varovali! Zdaj ga pa mi iščimo!«

Nato se oglasi bistroumni gospod davkar, še preden je okrajni sodnik vse povedal, kar je hotel:

»Ta Zaplotnik ima gotovo tisto čudodelno koreninico, ki ima neki tako moč, da vsak zapah odskoči, ki se ga človek z njo dotakne.«

»Da bi ga le že skoraj imeli!« reče zopet okrajni sodnik: »potem bi me ne skrbelo dalje. Ali kako? Saj smo že steknili vsa kota; iskali smo ga kakor šivanke, vse zastoj! Kaj menite, gospoda?«

Nato se oglasi gospod pristav:



»Jaz bi dejal, gospod okrajni sodnik, da se je treba obrniti na prebivalstvo našega okraja; župani treba, da nam pomorejo, saj to je njihova dolžnost.«

»In tudi drugi možje,« pristavi gospod priglednik. »Jaz poznam človeka, ki bi nam lahko največ pomagal, samo ko bi hotel. Znana so mu vsa pota tod in drugod, časa ima dovolj in prebrisan je tudi dosti za to. Ali mož ima svoje muhe, lepo je treba govoriti z njim in tudi obljubiti mu kaj, seveda.«

»Kdo je ta človek?« vpraša radovedno okrajni glavar.

»Neki Seljan, drvar, saj ga morda poznate, gospod!«

»Kaj bi ga ne poznal, naše Jerice očel!«

»In ravno nocoj je tukaj. Prišel je zopet svojo Jerico gledat; ves zaljubljen in zamaknjen je vanjo.«

»Kaj, ko bi ga kar poklicali, gospoda?«

Nato vstane eden izmed gospodov in gre v veliko sobo po Seljana.

Čudno se je zdelo Seljanu, kaj mu hoče gospoda, da ga kliče. Nerodno vstane izza mize in čez nekaj časa se prikaže med durmi ter pozdravi družbo:

»Dober večer, gospoda! Kaj bi mi radi? Brez zamere!«

»Pojte sem enkrat pit, oče Seljan!« ga pokliče okrajni sodnik ter mu pomoli iz kota čez mizo svoj kozarec. »Saj smo stari znanci.«

Kaj takega se ni bilo Seljanu še nikdar zgodilo, zato ni precej vedel, da bi bilo prav.

»Vaši Jerici na zdravje!« prigovarja mu starejšina.

»Tisto pa, tisto!« zareži se vesel stari drvar in potegne enkrat precej krepko; potem poda kozarec zopet nazaj.

»Sedite malo k nam, oče Seljan!« veli mu okrajni sodnik.

»Tega pa že ne, tega,« brani se pošteni drvar; »človek mora vedeti, kako je kje treba. Vsak po svojem stanu. Pri vojakih sem bil; oče Radecki sam mi je bil nekaj, ko nas je ogledoval, prijazno na ramo potrkal, ko sem tako prav korenjaško v vrsti stal, »trebuh noter, prsi ven!« in grdo sem gledal, da je bilo strah! Videl sem nekaj sveta, kaj bi ne vedel, kako se je vesti z gospodo! Ne, sedem ne, brez zamere; stoje bom poslušal, kaj vas je volja, gospoda.«

»Vi ste pameten mož, oče Seljan,« začne se mu dobrikati okrajni sodnik; »in pošten mož, to nam je vsem dobro znano in zato vas tudi čislamo. In ker vas tako čislamo, hočemo se na vas obrniti v neki prav imenitni stvari, da nam pomagate, oče Seljan.«

»Jaz da bi pomagal cesarsko kraljevi gosposki? Menda se norčujete, gospod, brez zamere.«

»Ne, oče Seljan, prav zares govorim; vaše pomoči potrebujemo; ravno vi nam lahko pomagate, ako hočete, kakor morebiti nihče drug tako.«

»Zdaj sem pa res radoveden. Kaj takega, gospod?«

»Gotovo ste že slišali govoriti o nekem Zaplotniku.«

»Tistem, ki kmetom denar dela, kakor se pripoveduje?«

»Prav tistem potepuhu.«

TRIDESET LET S TITOM IN PARTIJO



V tem času praznujemo v Jugoslaviji vsi, ki smo ponosni na uspehe naših borb in dela – teh nas je ogromna večina – trideseto obletnico Titovega neposrednega vodstva partije oziroma Zveze komunistov Jugoslavije. Prav je, da se ob tej svečani priložnosti ozremo vsi skupaj, kakšna je bila ta pot, ki smo jo prehodili, kaj vse smo na njej dosegli, morali premagati, se naučiti. Težko je opisati obdobje tako velike zgodovine; še posebno zato, ker jo je odločilno sooblikovala tako velika osebnost, ki je bila obnovitelj KPJ, organizator in voditelj naše narodnoosvobodilne borbe ter socialistične graditve – tovariš Tito.

Zato je ta obletnica in ta praznik hkrati njegov in vseh nas.

Pomena in vrednosti te obletnice ne bomo prav nič zmanjšali, če ugotovimo, da se s tem dnem in s tem letom, ko je prevzel vodstvo naše partije, borba tovariša Tita za napredno družbeno ureditev, boljše in lepše življenje jugoslovanskih narodov ni šele začela, ampak le intenzivirala. Njegov izvirni politični duh in njegove sposobnosti so s prevzemom vodstva le še pridobile na vplivu in prodornosti.

ra, monarhična Jugoslavija; slabotna navzven in zrahljana navznoter zaradi nerešenega nacionalnega vprašanja in grobevega socialnega izrabljanja.

Ustanovitev KP Slovenije in Hrvatske (sklep o tem je bil sprejet že leta 1934 na 4. državni konferenci KPJ v Ljubljani) najbolje ilustrira zrelost in sposobnost za uresničitev novih idej KPJ, njene novega vodstva, predvsem tovariša Tita.

Organiziranje delavskih stavk; protidraginskih gibanj delavstva in kmetov; demonstracij delavstva in študentov proti kratenju političnih svoboščin; zbiranja Rdeče pomoči; gibanja za vzpostavitev diplomatskih odnosov s prvo deželo socializma – Sovjetsko zvezo; vse to in še nešteto manjših akcij in borb, zvezanih s tveganjem žrtvami in trpljenjem je označevalo obseg in mnogovrstnost dela tega sicer idejno in politično izredno enotnega revolucionarnega gibanja, ki mu je načelovala KPJ.

V tistem obdobju se je že izredno zaostroval mednarodni položaj; bližala se je vojna nevarnost; množiči se vojaški spopadi so jo najvišjeli. Buržoazija, predvsem evropska, se je pripravljala, prestrašena od velike gospodarske krize leta 1929, na obračun s takrat edino deželo socializma – Sovjetsko zvezo. Notranja logika je nacistično Nemčijo gnala na tako pot, ki je pripeljala do razcepa v kapitalističnem taboru. Sovjetska zveza je to izkoristila in sklenila nenapadalni pakt z Nemčijo ter si s tem pridobila nekaj dragocenih let miru, v katerih se je kljub hromečemu vzdušju stalinizma gospodarsko in vojaško krepko izgrajevala.

V tem času je KPJ krepila napore v boju proti vsem pojavom fašizma v državi; politično je izgrajevala članstvo, ga pripravljala za nezbežen spopad s tem glavnim sovražnikom človeštva.

Zmotne so in neredko celo zlonamerne nekatere današnje razlage, da je zaradi tega pakta takrat nastopila med članstvom in menda še posebej med simpatizerji partije precejšnja idejno-politična zmeda in demoralizacija. Politično izredno razgledani ter v stalnih borbah prekaljeni komunisti (kot tudi večina naših delovnih ljudi) so globoko razumeli pomen in pravi značaj tega pakta, katerega sklenitev je narekovalo obstoječe stanje in razmere sil v svetu.

Razočaranje se je zaradi nerazumevanja teh političnih dejstev polotilo le redkih posameznikov. Značilno je tudi, da so ta sporazum zelo močno napadali klerikalci, ki so bili tisti čas s simpatijami še na strani zahodnih meščanskih demokracij (to jih pa kasneje seveda ni motilo, da so se povezali in podredili nacizmu in fašizmu).

Kdo je v resnici pripravljaj široke napredne plasti za dogodke, ki so bili pred durmi?

Za razumevanje globine in prodornosti političnih ocen takratnih domačih in svetovnih razmer in akcij, ki so jih na tej osnovi začeli, velja omeniti, da so bile po V. državni konferenci KPJ, ki je bila 1940 v Zagrebu, organizirane pri CK KPJ in pri pokrajinskih centralnih komitetih posebne vojaške komisije. Te so imele nalogo ne le krepiti politični vpliv partije v vojaških enotah med

vojaštvom in oficirskim kadrom, ampak tudi boriti se proti petokolonašem ter pripravljati vse patriotske sile za primer vojne nevarnosti; le-ta pa je vsebolj grozila s strani fašističnih sosedov. Največji pomen te konference pa je v tem, da je ob številni udeležbi najboljših kadrov iz vseh organizacij KP začrtala jasen in borben političen program ter izvolila vodstvo, ki mu je razumljivo načeloval tovariš Tito.

Obdobje po V. konferenci je bilo v političnem pogledu zelo pestro. Notranje razmere v državi, ki se je vsebolj rahljala in razkrajala, so prisiljevale buržoazijo stroedinoga naroda – Srbije, Hrvatske in Slovenije (posebno prvih dveh), da se je med sabo povezovala v strahu pred revolucionarnim pritiskom ljudskim množic, pa tudi vse bolj drsela v objem fašističnih sil osi.

KPJ se je ostro borila proti taki zunanje-politični usmeritvi Jugoslavije že od nastopa samega fašizma, organizirala je pomoč republikanski Španiji (naše »demokratične« stranke so bile takrat v večini na strani generala Franca) itd.

Se preden je nemški vojaški stroj po kapitulaciji zahodnih demokracij v Münchenu pregazil Češkoslovaško, je KPJ pozivala delovne ljudi Jugoslavije, naj podpro njen boj za neodvisnost. Organizirala je široke plasti naprednih ljudi in gibanj v Društvu prijateljev Sovjetske zveze, ki je postalo pomemben dejavnik v boju za navezavo diplomatskih stikov s takrat edino deželo socializma. Nikaikor namreč ne moremo mimo dejstva, da je v tistem času sam obstoj Sovjetske zveze predstavljal izredno moralno oporo komunistom v vseh deželah sveta, še posebej pa v tistih, kjer je bilo njih delo prepovedano, oni sami pa preganjani.

Marca 1941 je zavrelo kakor v vulkanu...

Resnična moč in vpliv KPJ pod vodstvom tovariša Tita na delovne množice vseh naših narodov in še posebej pravilnost njene politične usmeritve sta se pokazali ob sklenitvi pakta med jugoslovansko buržoazijo (Cvetkovićevo vlado) in fašističnimi silami osi; podpisali so ga 25. marca 1941 na Dunaju. Silovitimi demonstracijam, ki so kmalu zatem ogromni večini primerov so dajali osnovni ton in usmeritev komunisti; še več, v ogromni večini primerov so jih oni sami tudi organizirali. Pritisk ogorčenja je bil tako močan, da je prišlo 27. marca do puča, ki so ga izvedli zahodno usmerjeni generali. Pučisti so seveda imeli le namen pomiriti javno mnenje, z nihanjem med raznimi vojnimi tabori pa obraniti zunanje-politične pozicije.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Vsem nam je znana njegova pot, pot udeleženca oktobrske revolucije, organizatorja zagrebškega delavstva, hrabrega in ponosnega komunističnega pred sodiščem buržoazije, robijaša večine najglasnejših zaporov stare Jugoslavije, ilegalnega političnega delavca doma in v tujini, vzame neposredno vodstvo partije v svoje roke.

Kaj je pomenila vrnitev tovariša Tita v domovino?

Ta vrnitev ni bila pomembna zgolj iz praktičnih razlogov organiziranja politične borbe. V tistih razmerah je pomenila veliko veliko

stven pogoj in osnova večine bleščečih uspehov Titove politike do današnjega dne.

Vrnitev vsaj dela političnega vodstva naše politične avantgarde je bila zato že v tistem času izjemnega političnega in moralnega pomena. Politični in organizacijski uspehi KPJ so postajali po tem obdobju vse večji in številnejši. Med najpomembnejšimi uspehi prvega obdobja Titovega vodstva partije je bila prav gotovo korenita odprava frakcionastva in drugih nenačelnih in škodljivih notranjih trenj. Zgradili so najnujnejša stališča in ocene metod boja partije, korigirali vrsto napačnih pogledov iz preteklosti (predvsem v pogledu nacionalnega vprašanja itd.). Ureditev notranjih razmer v partiji je imela za posledico ne le onemogočitev policijskih agentov, karieristov in frazerjev, ampak predvsem večjo borbeno in politično usposobljenost komunistov, njihov večji vpliv na delavski razred in druge zatirane sloje takratne družbe.

Na osnovi takih političnih uspehov je tovarišu Titu uspelo leta 1937 pri vodstvu Kominterne v Moskvi doseči, da je lahko oblikoval novo vodstvo KPJ v domovini; dotokratnega sekretarja CK KPJ Gorkiča so odstavili, vodstvo partije pa je prevzel tovariš Tito sam.

Širina konceptov, nedogmatičnost, pa vendar velika zvestoba temeljnemu idealom delavskega gibanja, vse to so bile značilnosti novega duha v partiji, ki je spodbujal in privlačoval vedno več sposobnih in predanih ljudi. Politična zrelost, organiziranost in borbenost komunistov je imela za posledico njihov vedno večji vpliv na delavski razred in druge zatirane sloje.

Pred viharjem v KPJ ni bilo zatišja

Taka partija je bila še posebno potrebna v tistem času, ko se je krepil fašizem v Evropi in v katerega objem je nezadržno drsela tudi sta-



Josip Broz 1928. leta, v katerem je bila zgodovinska Osmo mesna partijska konferenca v Zagrebu. Takrat je bil tovariš Tito izvoljen za sekretarja zagrebškega mestnega komiteja

na političnem izpopolnjevanju v Moskvi itd.

Po vrnitvi z robije se je vključil v delo vodstva partije v tujini, kjer si je vsekoloz prizadeval (kot tudi večina partijskega članstva), da bi se le-to vrnilo v domovino. Praktično mu je to uspelo šele 1936. Takrat je bil na posvetovanju vodilnega aktivista KPJ v Moskvi sprejet sklep, naj se vrne v domovino organizacijski sekretariat CK ZKJ pod njegovim vodstvom, z nalogo, da pre-

več; predvsem to, naj vodstvo vodilnih političnih sil delavskega razreda deli z njim samim dobro in hudo v njegovi borbi proti nastopu policije, buržoazije itd. V praksi je to pomenilo ostvaritev temeljne usmeritve Titove politike, po kateri se je ravnal in usmerjal partijsko vodstvo; namreč: vodstvo partije je in mora biti odgovorno v prvi vrsti svojemu članstvu, delavskemu razredu in narodu, ki mu pripada. Taka politika je bila bi-



Josip Broz in Moša Pijade v električni centrali kaznilnice v Lepoglavi. Ječe in zaporci so bili visoka šola naših vodilnih marksistov in organizatorjev partije

Teatrum mortis humanae

V Dolenjski založbi so navedali ponatis Valvasorjevega dela Teatrum mortis humanae (Prizorišče človeške smrti). Po besedah M. Rupla je to eno najzanimivejših Valvasorjevih del. Originalni tekst je latinsko-nemški, v verzih, ponazarja pa ga 122 ilustracij, ki so delo Novomeščana Ivana Kocha. Nova izdaja, ki jo za Dolenjsko založbo pripravlja prof. Jože Milinarič, klasični filolog, bo prinesla vse Kochove bakroreze. Nemške verzice bodo zamenjali slovenski. Pred nami bo zaživel predstavniki svet slikarja in risarja Ivana Kocha, človeka, ki je delal v Valvasorjevi delavnici in ki so ga kasneje Novomeščani večkrat izvolili za mestnega sodnika.

Odkar se je Dolenjska založba pripojila mariborskemu založniškemu zavodu Obzorja, je znova zaživila. Možnosti so v primerjavi s preteklostjo velike. Novemu mestu se ni posrečilo ohraniti svoje tiskarne in tako je kot važen pokrajinski center ostal brez tako pomembne dejavnosti. Čeprav sta si sicer Novo mesto in Maribor daleč vsak zase, se s sodelovanjem v založništvu ustvarjajo kulturne ve-

zi, ki prav gotovo niso nepomembne. Eden vidnih uspehov tega sodelovanja bo izdaja Valvasorjevega Prizorišča človeške smrti.

Ne bomo zapisali, da je ponatis starih del v zadnjih letih moda nekaterih založb. Gre za predstavljanje del iz slovenske kulturne preteklosti v času, ko so pogoji ugodnejši, ko je na eni strani vse večje zanimanje zlasti za monografije raznih likovnikov, na drugi strani za vemo, da so narodi v Evropi to delo že pred leti z uspehom opravili. Nekatera dela iz naše preteklosti so se ohranila le v nekaj izvodih in med njimi je tudi Valvasorjevo Prizorišče človeške smrti. Zanimivost ponatisa tega Valvasorjevega dela torej ne bo majhna. Kochovo delo bo ponovno pred nami, doživljalo bo pretrse ter občudovanje. Ob slovenskih verzih bomo začutili sedemnajsto stoletje, človekovo preprostost in duhovitost ter tragiko. Prevajalec si prizadeva, da bi v prevodu ohranil stavo izrazje.

Knjiga Prizorišče človeške smrti je razdeljena na tri dele: obsega Mrtvaški ples, Različne vrste smrti ter Muke

pogubljenih. Odprimo katerokoli stran knjige: na eni strani imamo najprej latinske verzice (distih), pod njimi pa nemški prevod. Tega bo zamenjal slovenski prevod latinskih verzov, kajti nemški ni povsem veran prevod latinskega. V Mrtvaškem plesu se je Koch naslanjal na Mrtvaški ples Holbeina ml. (1497 do 1543), ilustracije k različnim vrstam smrti ter Mukam pogubljenih pa so samostojno delo. Kochovo delo bo v kratki študiji predstavil umetnostni zgodovinar dr. Cevc.

Skratka, obeta se izid bogatega dela. Ponatis Valvasorjevih del bo tokrat že drugi. Tudi prvega je dalo Novo mesto. Najpomembnejše delo novomeškega tiskarja Krajca je prav ponatis Valvasorjevega Slave. Novomeška izdaja Valvasorja je bila med drugim razstavljena tudi na pariški svetovni razstavi in je dobila priznanje (glej Bogo Komej, Novomeški tiskarji in njih delo, Dolenjska prosveta 1953, št. 3).

Verzi, ki jih objavljamo ob Kochovem bakrorezu, so iz prvega dela Prizorišča človeške smrti, so pa prevod iz nemščine. Verze je poslovenil Anton Sovre, povzemamo pa jih iz Ruplova Valvasorjevega berila.

PETER BREŠČAK



Bogatin

Vkup zaklade si grabiti bolj ko vse me veselil, z bogatije v grob oditi hujše žalosti je ni.

Komur sapnik ne zaspel se, varen smrtne je kosel: up moj se v denar zanese, vsem pomaga iz vode.

Smrt

Kar naj trud pošten ustvarja, prisleparil si z lažjo, s tabo vred bo kraj denarja, ko življenje bo ušlo.

Kaj če moč ti je odpreti vse zakladnice sveta? Slednjič moraš le umreti, smrt popusta ne pozna.

Kume Božo Račič odlikovan

V petek, 29. decembra, je član izvršnega sveta ljudske republike dr. V. Bračič izročil Božo Račiču, zaslužnemu etnografskemu delavcu, red zaslug za narod z zlato zvezdo, s katerim ga je ob njegovi čemdesetletnici odlikoval predsednik republike maršal Tito.

O življenju in delu Boža Račiča smo v našem listu pisali že ob njegovi 70. in 75. letnici, vendar naj vsaj na kratko naznamo nekaj podatkov iz njegove biografije.

Račič se je rodil v učiteljski družini na Čatežu ob Savi, dovršil učiteljske in nekaj let učiteljeval na Kalu nad Šentjanžem na Dolenjskem in v belokranjskih Adlešičih, kjer je v tesnem stiku s preprostinimi ljudmi spoznal bogastvo ljudskega duha in ljudskih rok in se zato ves predel raziskovanju, ohranjanju in populariziranju teh vrednot. Nova služba ravnatelja Državnega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani, ki ga je uspešno vodil čez dvajset let, mu je omogočila, da je s številnimi tečaji, predavanji uspešno populariziral umetno ljudsko obrt.

Leta 1946 je bil tov. Božo

Račič upokojen, toda s tem se je njegova delavnost še bolj razmahnila. Vidimo ga, kako potuje po Beli krajini, Dolenjski in Gorenjski in z novimi razstavnimi tečaji, predavanji, razpravami in članki popularizira domačo ljudsko obrt, pri tem pa se močno prizadeva tudi za kvalitetno turistično spominkarstvo, ki je prav v zadnjih letih z dotokom tujih turistov v naše kraje pričelo dobivati vse večji pomen.

Kume Račič — pod tem imenom ga poznajo Belokranjci in Dolenjci — je še vedno neugnano delaven. Zadnja leta zlasti uspešno dela v etimološki sekciji Etnografskega inštituta pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Za svoje neutrudno delo je dobil po vojni več priznanj. Med drugim je bil izvoljen za častnega člana Belokranjskega muzejskega društva, za častnega člana občine Adlešiči, prejel Titovo nagrado itd. Z novim odlikovanjem pa je njegovo delo dobilo svoje najvišje in dragoceno potrdilo.

Zato pa: še vrsto zdravih let in novih delovnih uspehov, kume Račič!

— ar

O POZIVLJANJU KULTURNE DEJAVNOSTI NA VASI

Amaterstvo ne bo izumrlo,

poiskati pa mu moramo nove oblike, pravi Jože Petančič

21. decembra je Sevnica dobila nov svet občinske Zveze kulturnoprosvetnih organizacij. Novemu predsedniku pedagoškemu svetovalecu Jožetu Petančiču smo zastavili ob tej priložnosti nekaj vprašanj.

»Tovariš predsednik, kar po vrsti tarnamo, da na podeželju pojenjuje zanimanje za kulturno dejavnost, pri čemer mislimo predvsem na aktivno sodelovanje ljudi. Ko prevzemate to delo, kakšne misli vas pri tem vodijo?«

»Prepričan sem, da amaterstvo ne bo izumrlo, marveč bo počasi dobivalo drugačne, višje oblike. Sedanje težave in navidezna brezizglednost so samo zunanji izraz prehoda do osvobajanja človeka, ki bo potreboval vse več kulturnega življenja in lastnega ustvarjanja.«

»Prevzemate bero, ki ni zavidanja vredna. Za več krajev v občini je mogoče uporabiti izraz „popolno mrtvilo“.

Kaj bo svet, ki mu predsedujete, v konkretnih razmerah skušal narediti?«

»Naša glavna naloga bo spodbujati vsakovrstno kulturno dejavnost, pri čemer pa ni tako važno, ali gre prek društev ali drugih nosilcev. Nekdaj smo trdili, da ni kulturno, kar je zunaj društev, zdaj pa se zavedamo, da je kultura vse, kar človeka družil, plemeniti, spodbuja k napredku. Kultura je tudi kulturni ples mladine, v nekem smislu je tudi šahovska dejavnost kultura. Kultura ni le stvar društev, zato bomo skušali pritegniti k sodelovanju vse krajevne organizacije. Posamezni programi naj nastajajo iz potreb, skratka:

graditi je treba od spodaj navzgor.«

»Kar k obveznosti sodi vprašanje o denarju.«

»Ni vse odvisno od denarja. Za načrtovano dejavnost je denar mogoče dobiti. Tudi ni problem publike, če je prireditelj kvalitetna. Da bi kulturno dejavnost poživili, smo že predlagali ustanovitev sklada za te namene.«

»Ste optimist glede prihodnosti?«

»So razlogi, da je človek optimističen. V Sevnici je začel pred kratkim delovati pevski zbor, ki združuje 45 pevcov, pripravljamo pa tudi godbo na pihala. Delajo tudi nekatera društva. Spoznavamo, da kulturo potrebujemo kot vsakdanji kruh, pa tudi odgovorni v občinah so ji zelo naklonjeni. To spodbuja in hrabri.«

M. L.

Pavle Zidar: Oče naš

Mariborska založba OBZORJA je pred kratkim založila knjigo pisatelja Pavla Zidarja (s pravim imenom Zdravka Slamnika), ki obravnava povojna leta na Dolenjskem in je nekako nadaljevanje romana Sveti Pavel. Knjiga OČE NAŠ se je pridružila obsežnemu pisateljevemu delu v zadnjih letih, saj je Pavle Zidar doslej napisal že naslednje knjige: Kaplje ognjene, Soha z oltarja domovine, S konji in sam, Sveti Pavel, Jem njegovo telo in pijem njegovo kri, in roman Karantanija. Pavle Zidar v svojem najnovejšem delu obravnava dolenskega človeka v letih po zadnji vojni, saj je pisec dolenske kraje dobro spoznal, ko je služboval kot učitelj na Trebelnem, v Mokronogu, Karteljevem, Orehovi in Zagradcu.

Iz nove knjige Pavla Zidarja objavljamo krajši odlomek iz zadnjega poglavja »O traktorju in zobeh«.

Vsega dotikajočega se avemarija je obmolknila, le večerno ozračje je še brnelo od razjarjenega bronca, ko da prihajajo iz daljave roji čebel.

Z vseh strani je začela pritiskati noč. Vroča noč. Vsa zahodna stran je zamirala v težki krvi. Zamolklo zarjasto nebo je odmevalo od poslednjega sonca. Le vzhod in jug sta bila mrliške nečistošte in hludu.

Po vasi je lajalo nekaj psov. Zaripli, starčevski glasovi so bili polni lune krhkosti.

Duh po vinu in sparjeni detelji je sladko dušil.

Nebesna puščava je bila zelenkasto modra. Redke zvezde pa so mežikale kot popki orientalskih barskih pesavk.

Ljudje so se jemali od blizu in od daleč.

To je bilo čudno zbiranje. Nikjer nobenega človeškega glasu. Ne šuma oblek ne otroškega vrišča.

Ustavljali in zbirali so se pred napol odprto šolo. Iz pritlične

učilnice, ki je bila še uporabna, se je bliščala močna luč.

Do začetka masovnega sestanka je bilo še nekaj časa.

Nekdo je strgal z zidu šole plakat, ki je vabil na nocojšnji sestanek. Papir je zavreščal in zamahedral kot prazna hlačnica.

Z notranjimi kriki zadovoljstva so ljudje pozdravili ta začetek.

Počasi pa so tudi začeli drsati po kamnitem temnem hodniku v učilnico. Posedli po klopih in zakadili iz časopisa zvite cigarete. Težak, smrdeč dim, podoben ovčjemu dvanejsterniku, se je zvijal nad glavami in klopni.

Nekaj mož je zahroplo v kašelj. Kašljali so, ko da se razlamljajo.

Med ženskami v prvih klopih je zadšalo vino. Steklenice se ni videlo, a je šla od ust do ust skrivaj ko poljub. Veselih in živih pogledov so se jele ženske obračati nazaj. In mo-

ški so jih začeli ogovarjati. Padle so kvante in smeh se je tako razširil, da so se obraz zapotili kot ob jedi.

Strganka je v svojim pripovedovanjem strnila okoli sebe vse polno pogledov, ki se niso mogli odtrgati ne od dedcev ne od nje.

Razkazovala je svoja gnila in pijana usta, da je zasmrdelo iz njih po globoki starosti.

Pripovedovala je o rajski Pižmovki.

— I kaj, kaj! je ugotovljala ena od babnic. Ugovarjala je bolj iz navade kot zares.

Strgarka je drla z očmi ko reka.

— Me dobi, razvlači usta, tam za tistimi Devovimi njivami, drobno in staro že. Morala jih je imeti že stoto.

Poškilila je nazaj in se stišala. Glave so se zbirale okoli nje kot okoli seska.

— Rečem, Bog daj sreče, te ta!

— Kaj? zavpije nazaj in me gleda.

— Sreče, sreče daj Bog, rečem glasno, da bi preslišali mrtvi.

Pa zajamra in nekaj se ji utrže v tistem suhcnem životu, da me je strah obvisel čez in čez.

— Dekle, mi zakliče, menj je odzvonilo, le glej, da ne bo tebi!

— Zakaj? se prestrašim.

— Zakaj, zakaj, drobi ihtavo. Zato, a ne! In me pogleda, da me je kar streslo. Nekaj časa lomi usta, potlej pa le prevrne čeznje besedo. Punca, dé tih. kóliko let imaš?

Povem.

— Oja, zajamra in zadrša, lahka kakor list.

Stopim za njo in poslušam. — Mene, mene, spravlja iz sebe slabotne besede, mene pogled! Oja, me pogleda s strani. Bolje ... leze z glasom, ki sem ga komaj že razumela, da ti jo ptiči razkavsajo, kot črvi požro ... Oh, oh!

Zenske so buhnille v rezanje kot nenaden ogenj, ki ga razplameneva preploh. Režale so se tako telesno, da so moški takoj uganili, o čem so govorile.

In vonj po segrelih ženskih telesih je zavaloval do zadnjih klopi.

V nedeljo o kulturi

V nedeljo, 14. januarja, bo v Domu kulture v Novem mestu pienum občinske Zveze kulturnoprosvetnih organizacij Slovenije. Na njem bodo obravnavali poročila posameznih sekcij (glasbena, filmska, sekcija za dramatiko, knjižničarstvo) ter sprejeli sklepe, s katerimi bodo člani občinskega sveta nastopili na občnem zboru, ki bo verjetno že v februarju.

Obnovitvena dela v študijski knjižnici

Obnovitvena dela v študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu so v teku. Do konca januarja bodo dela končana in tako bosta obe knjižnici stavbi povezani, da bosta praktično postala ena stavba. S tem bo delo novomeških bibliotekarjev precej olajšano.

Pionirska knjižnica in otroško varstvo

Pionirske knjižnice se zadnje čase poslužujejo tudi starši. Čeprav se prvi trenutek ta trditve zdi nekoliko čudna, pa vendarle drži. Ko starši v mestu nakupujejo in se mude po opravkih, zaupa svoje malčke novomeški pionirski knjižnici. Tam jim prizadevni knjižničarji zavrtne ploščo s pravilico ali pa jim dajo knjige, ki jih otroci prebirajo, dokler so starši v mestu. Zlasti z uvedbo novega delovnega časa postaja pionirska knjižnica pomembna in potrebna ustanova.

Delo novomeške podružnice Slavističnega društva

Novomeška podružnica Slavističnega društva Slovenije je imela pred dnevi sestanek, na katerem je prof. Sever poročal o občnem zboru Slavističnega društva Slovenije. Ta je bil 17. decembra lani. Na sestanku so se pogovorili o delu novomeške podružnice, o skrbi za jezik ter o občnem zboru Slavističnega društva Slovenije v tem letu.

Društvo bibliotekarjev

V Novem mestu se v študijski knjižnici Mirana Jarca pripravljajo na ustanovitev društva bibliotekarjev za štiri dolenske občine: Novo mesto, Črnomelj, Trebnje in Metliko. V društvo se bodo vključili vsi, ki se ukvarjajo s knjižničarstvom v študijski, ljudski, šolski ali strokovni knjižnici. Več o podrobnem društvu bibliotekarjev bomo še poročali.

Predlog odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča

Občinska skupščina Novo mesto je na svoji seji 8. decembra 1967 sprejela sklep, s katerim je predlog odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča dala v javno razpravo. O predlogu uvedbe tega prispevka je skupščina po predhodni razpravi na zborih volivcev razpravljala že 31. januarja 1966, vendar je bilo takrat sprejeto odločeno zaradi nekaterih nejasnosti (npr. območja, ki jih je tedaj zakon omejeval na ožje gradbene okoliše).

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča pomeni solidarno udeležbo prebivalcev in delovnih organizacij v stroških izgradnje tistih komunalnih objektov, ki vsakodnevno služijo njihovim potrebam. Razen sredstev iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča ni drugih možnosti za financiranje izgradnje ali obnove komunalnih objektov skupne uporabe. Sredstva investitorjev se v bodoče za te namene ne bodo mogla uporabljati, sredstva proračunov pa so vedno manjša in že danes ne zadoščajo niti za plačevanje kolektivnih komunalnih storitev in vzdrževanja objektov (posipanje s peskom, pometanje, škropljenje, manjša popravila itd.).

Uvedba prispevka za uporabo mestnega zemljišča pomeni nadaljnje uveljavljanje ekonomskega odnosa na področju komunalnega gospodarstva in izvajanje načel gospodarske reforme na tem področju. Občani bodo direktno financirali objekte, ki služijo njihovim vsakodnevnim potrebam, in bodo zadeve na tem področju vse bolj upravljali po načelih samoupravljanja. Ta sistem naj bi deloval tako, da bi s ceno vode, kanalizacije, elektrike, smetarine itd. ustvarjali potrebna sredstva za razširjeno reprodukcijo te tako imenovane individualne komunalne potrošnje. S ceno bencina in cestnih taks naj bi zagotovili sredstva za ceste, ki povezujejo naselja. S prispevki investitorjev bi pokrivali stroške načrta in priprave zemljišča za gradnjo, stroške urbanistične dokumentacije ter stroške komunalnega urejanja neposredne okolice (pristopne poti, zelene površine ter javna razsvetljava, ki bo služila samo za potrebe novozgrajenega objekta).

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča bi se uporabljal za financiranje kolektivne komunalne potrošnje kamor spadajo objekti in naprave, navedeni v 8. točki predloga odloka.

Podlaga za prispevek: tlorisna površina

Sredstva prispevka za uporabo mestnega zemljišča bodo porabljena na podlagi programov. Program bo sestavljen na podlagi predlogov in zahtev krajevnih skupnosti, delovnih organizacij, pristojnih občinskih svetov ter drugih predstavnikov javnosti. Po zaključeni javni razpravi bi program sprejela občinska skupščina, ki bi po potrebi lahko poverila izvajanje programa tudi ustreznim organizacijam.

Osnovo za odmerjanje prispevka predstavlja uporabna tlorisna površina stanovanjskih in poslovnih hiš. Površina na zemljišču pa je odločilna za določitev prispevka samo za tisto nezazidano stavbno zemljišče, za katero je sprejet zazidalni načrt ali če je zanj izdelal pristojni organ lokacijsko dovoljenje.

Višina prispevka za uporabo mestnega zemljišča se opira predvsem na upoštevanje možnosti obremenitve občanov in delovnih organizacij ter manj na potrebe ter stroške gradenj.

Doklej bi zbirali prispevek?

Program komunalnih del je večleten. Čas realizacije programa bo odvisen od višine sprejetega prispevka. Tako bi v primeru sprejema višine prispevka po prvi varianti izvedli v Novem mestu program v 4 letih, po četrti pa bi za to potrebovali najmanj 10

let. V obeh primerih je mogoče pospešiti izgradnjo komunalnih objektov z najetjem posojil v breme zbiranja sredstev v kasnejših letih oz. z dodatnimi prispevki neposrednih interesentov. Zato naj bi kot kriterij prioritete gradnje upoštevali morebitna dodatna sredstva, ki bi jih prispevali za posamezen objekt občani ali delovne organizacije.

Predlog programa komunalnih del je narejen le za Novo mesto, za ostale kraje mestnega značaja (npr. Žužemberk, Straža — Vavč vas, Dolenjske Toplice, Sentej) pa bo tak program še potrebno pripraviti ob sodelovanju krajevne skupnosti in organizacij posameznega kraja.

Za urejanje komunalnih problemov izven območij po predlogu odloka pa naj bi krajevne skupnosti zagotovile potreben vir sredstev predvsem s krajevnim samoprispevkom oziroma drugimi oblikami sodelovanja občanov.

Da bi lahko čim večje število občanov sodelovalo pri odločanju o odločitvi uvedbe prispevka, njegovi višini ter programu del, smo se odločili, da damo predlog v javno razpravo tudi prek Dolenjskega lista. Svoje predloge lahko sporočite tudi pisмено na naslov: Občinska skupščina, odd. za gospodarske in družbene dejavnosti Novo mesto, Ljubljanska c. 2, ali pa ustno ob ponedeljkih in petkih v sobi št. 55.

ODDELEK ZA GOSPODARSKE IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI OBS NOVO MESTO

Vsebina odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča

- S tem odlokom se uvaja obveznost plačevanja prispevka za uporabo mestnega zemljišča (v nadaljnjem besedilu: prispevek) na območju občine Novo mesto. Za mestno zemljišče se po tem odloku šteje zazidano in nezazidano stavbno zemljišče znotraj meje, zajeto z urbanističnim oziroma zazidanim načrtom.
- Prispevek od zazidanega stavbnega zemljišča se določi od kvadratnega metra uporabne tlorisne površine stanovanjskih in poslovnih prostorov. Prispevek od nezazidanega stavbnega zemljišča se določi od kvadratnega metra nezazidanega stavbnega zemljišča, ki je po sprejetem zazidanim načrtu namenjeno za gradnjo oziroma za katero je pristojni urbanistični organ izdelal lokacijsko dovoljenje.
- Za uporabno površino stanovanjskih prostorov se smatra površina stanovanjskega prostora, ki je osnova za določitev stanarine. Za uporabno površino poslovnih prostorov se smatra površina poslovnega prostora, ki je osnova za določitev najemnine oziroma ki bi bila osnova za določitev najemnine, če bi se ta določala.
- Kot poslovne prostore po tem odloku se smatrajo prostore, ki služijo za industrijsko, obrtno, trgovsko ali drugo poslovno dejavnost.
- Zavezanec za prispevek so:
 - imetniški stanovanjske pravice stanovanj v družbeni lastnici,
 - lastniki zasebnih stanovanj in poslovnih prostorov,
 - najemniki poslovnih prostorov v družbeni lastnici,
 - ostali lastniki in imetniški pravice uporabne, zakupniki ali upravniki zemljišč ali stavb na njem.
- Prispevek se ne plačuje:
 - za zemljišča, ki se uporabljajo za vojaške namene (sem ne spadajo stanovanjske zgradbe in objekti družbenega standarda, ki so last J.A.),
 - za stavbe in prostore, ki jih uporabljajo verske skupnosti za svojo versko dejavnost in so po zakonu o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč izzeti od nacionalizacije,
- Za stanovanjske pravice stanovanj v družbeni lastnici, pristojni (razen poslovnih prostorov, stanovanjskih objektov in objektov družbenega standarda).
- za zemljišče, ki se uporablja za pridobivanje gradbenega materiala (gramoznice, opekarne).
- za zemljišče, na katerem so javne zelene površine ali zelenski pas.
- za zazidano in nezazidano zemljišče, ki se uporablja za zdravstveno in socialno dejavnost ter otroško varstvo.
- za zazidano in nezazidano zemljišče, ki se uporablja za šolstvo vseh stopenj in njihovih domov.
- za zazidano in nezazidano zemljišče, ki ga uporabljajo kulturne in prosvetne ustanove, telesnovzgojne in družbeno-politične organizacije ter društva.
- za nezazidano stavbno zemljišča, ki jih delovna organizacija ne uporablja pri izvrševanju svoje dejavnosti, oziroma ne oddaja v najem.
- Prispevka ne plačujejo zavezanec, ki prejema (staino) materialno družbeno pomoč, in upokojenec, ki prejema varstveni dodatek.
- Mestno zemljišče je razdeljeno na dve coni. Prvo, poslovno cono zajema Glavni trg, Cesto komandanta Staneta do vključno križišča s Cesto herojev in Ljubljansko cesto, Kidričev trg in Novi trg. V to cono spadajo vse hiše ob teh cestah in trgih. Drugo cono predstavljajo ostala mestna zemljišča.
- Višina mesečnega prispevka se določi od kvadratnega metra:

I. cona	Variante I. II. III. IV.			
	a)	b)	c)	d)
a) za stanovanjske površine	0,20	0,15	0,10	0,07
b) za poslovne prostore	0,20	0,20	0,15	0,10
c) za nezazidana stavbna zemljišča	0,06	0,06	0,04	0,02

2. cona	Variante I. II. III. IV.			
	a)	b)	c)	d)
a) za stanovanjske površine	0,20	0,15	0,10	0,07
b) za poslovne prostore	0,20	0,15	0,10	0,07
c) za nezazidana stavbna zemljišča	0,06	0,06	0,04	0,02

- vozišča ulic, stanovanjskih in industrijskih cest; hodnike, kolesarske steze; trge, postajališča mestnega in medkrajevnega prometa izven avtobusne postaje; javne parkirne prostore (izven vozlišč), pašpoti in dovozne poti v stanovanjskih naseljih.
- cestno prometno signalizacijo na vseh mestnih cestah.
- javne zelene površine, rekreacijske površine, otroška igrišča in podobno v stanovanjskih naseljih.
- omrežje javne razsvetljave.
- kanalizacijsko omrežje za odvod meteoritnih voda.
- Za stanovanjske hiše v družbeni lastnici odmeri občinski upravni organ, pristojen za komunalne zadeve, prispevek za celotno stanovanjsko hišo. Organizacija za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnici pa obravnava prispevek za posamezni imetniški stanovanjski pravice oziroma poslovnih prostorov v taki hiši. Leti plačujejo prispevek hkrati s stanarino oziroma najemnino. Če zavezanec ob prvi zahtevi oddani plačilo prispevka, mu izda upravni organ, ki je pristojen za komunalne zadeve, odločbo, zoper katero ima zavezanec pravico pritožbe.
- Zavezanec za prispevek, ki niso dolžni plačevati na način, določen v prejšnji točki, plačujejo prispevek neposredno na poseben način (varianta: na račun komunalnega sklada). Prispevek se plačuje vnaprej najkasneje do vsakega 10. v mesecu. Zavezanec za prispevek lahko vplača prispevek tudi za več mesecev vnaprej.
- Pristojna strokovna služba (ali upravni odbor komunalnega sklada) je dolžna dvakrat letno poročati občinski skupščini o višini zbranih prispevkov in načinu njihovega trošenja. Občinska skupščina ali od nje pooblaščen organ pa je dolžna o tem javno obveščati občane. Evidenco in izterjavo plačil vodi organ, pristojen za dohodke.

Program komunalnih del

Približni predračun

1. a) Asfaltiranje in ureditev cest: cesta Novo mesto — Sentejerna do konca naselja Zabja vas, nadaljevanje Trdinove ceste, Ragovska, Majde Silc, Nad mlina, Gubčeva, Šmehelska cesta, Sokolska ulica, Prešernov trg, Kidričev trg, Muzejska ulica, Dalmatinska, Trubarjeva, Solska, Jerobova, Ulica talcev (z ureditvijo križišča na Cesto herojev oz. na Cankarjevo c.), Cankarjeva, Mestne njive, Prisrojna pot, podaljšek Koštialove ulice, Slakova, med bloki ob Ljubljanski cesti, Kristanova ulica (do otroškega vrta). Cena 3.160.000 Ndin.

b) Hodniki (pločniki) in avtobusna postajališča: pločniki na kandijskem mostu, ob Zagrebški cesti do IMV, ob Cesti herojev do pokopališča.

ob Ljubljanski cesti in naprej v Bršlin, avtobusno postajališče v Bučni vasi in Gotni vasi, hodnik za pešce ob Cesti komandanta Staneta. Cena 375.000 Ndin.

c) Urejanje naselij (dovozne poti): Zabja vas, Ragovo, Brod, Irča vas, Ločna, Mačkovec, Bučna vas, Cegelnica. Cena 55.000 Ndin.

2. Zelene površine in otroška igrišča: Mestne njive, naselje Nad mlina, Naselje Majde Silc, ob Ljubljanski cesti. Cena 106.000 Ndin.

3. Omrežje javne razsvetljave: Trdinova cesta II. etapa, Zabja vas, Gotna vas, Jedinšičeva, Brod, Irča vas, Cesta Šmihel — Režerča vas, Koštialova, Ločna, Mačkovec, Bučna vas. Cena 104.000 Ndin.

SKUPAJ 3.800.000 Ndin

Predlog variant prispevka

za uporabo mestnega zemljišča za območje, ki ga zajema urbanistični načrt Novega mesta, in druga naselja mestnega značaja v novomeški občini.

	Ndin m ²	1. varianta	Ndin m ²	2. varianta	Ndin m ²	3. varianta	Ndin m ²	4. varianta
Stanovanjske površine	227.500	0,20	45.500	0,15	34.125	0,10	22.750	0,07
Poslovni prostori	70.500	0,20	14.100	0,15	10.575	0,10	7.050	0,10
Industrija	135.000	0,06	8.100	0,05	6.750	0,04	5.400	0,02
Nezazidana stanovanjska površina	110.000	0,06	6.600	0,06	6.600	0,04	4.400	0,02
Skupaj na leto			891.600		683.400		475.200	334.500
za druga naselja pa — na leto:								
Straža	69.520			46.740		33.960		21.096
Dolenjske Toplice	36.432			28.800		21.368		12.888
Zužemberk	26.400			20.220		14.040		9.852
Sentejerna	36.480			28.620		20.760		13.020

„DOLENJKA“ bo tožila „SOKOLA“

Mostarci tiho tudi po devetem DOLENJKINEM opominu?

Kot nas je v ponedeljek, 8. januarja dopoldne, obvestil direktor DOLENJKE Lojze Urbanč, bo to novomeško trgovsko podjetje tožilo mostarsko podjetje SOKO, ker še ni postavilo sagopostreznega paviljona ob Cesti herojev v Novem mestu, čeprav je rok potekel že pred dvema mesecema.

DOLENJKA bo zahtevala od podjetja SOKO povračilo

škode pri dohodku in plačilo zamudnih kazni. Direktor Urbanč je povedal, da se je DOLENJKA za pot pred sodišče odločila potem, ko iz Mostarja ni dobila odgovora niti na devet pismeni opominov. DOLENJKA je po sklenitvi pogodbe plačala mostarskemu podjetju polovico stroškov za paviljon. Pred iztekom dogovorjenega roka je preskrbela tudi deset ljudi, ki naj bi delali v novem paviljonu. Dela so se ustavila kmalu potem ko je PIONIR postavil temelje za paviljon. Mostarci so pripeljali v Novo mesto nekaj konstrukcijskih delov, kmalu pa so se zaradi slabega vremena vrnili domov; v Novem mestu so najeli čuvajsko službo, za katero plačujejo na dan po okoli 30.000 S din.

Na otvoritev samopostreznega paviljona pri Novakovi gostilni ob Cesti herojev v Novem mestu bo treba počakati še nekaj mesecev. Pri DOLENJKI upajo, da bodo te prostore lahko odprli šele do konca aprila.

Kako pregnati divje lovce?

Odlov rib večji od naravnega prirastka — Pomanjkljivost v zakonu!

Novomeška ribiška družina ugotavlja, da ji divji lovci povzročajo milijonsko škodo. Med takimi, ki lovijo ribe s prepovedanimi vabami, je največ mladoletnikov. Proti tem pa po veljavnih predpisih ni možno učinkovito ukrepati. Ugotavljajo, da so temu vzrok pomanjkljivosti v zakonu o sladkovodnem ribištvu. Zakon namreč ne določa, da bi lahko ukrepali proti staršem oziroma skrbnikom mladoletnih divjih lovcev.

Na to pomanjkljivost so opozorili tudi odborniki občinske skupščine v Novem mestu, ko so na zadnji lantski seji podrobneje pretresali

vprašanje ribolova in ribištva kot gospodarske panoge. Novomeška ribiška skupina je seznanila občinsko skupščino s obširno problematiko ribištva. Ribiči predvsem tarnajo, ker nimajo dovolj denarja, da bi bolj okrepili ribji prirastek v vodah, kjer gospodarijo. Predlamskim so na primer odlovili 17.280 kg rib, medtem ko je bil naravni prirastek le 12.000 kg. Za krepitev prirastka je bilo lani potrebno 120.000 Ndin. Odborniki so poudarili, da se iz ribolovnega turizma nateče vsako leto več denarja. Tako naj bi dobili do konca pravkar minulega leta za ribolovne dovolilnice 85.000 Ndin, kar je za 18 odst. več kot leto dni prej.



»PLEMENSKI ZREBEC«. Da bi poživila konjerejo na svojem območju je Kmetijska zadruga iz Novega mesta kupila dva madžarska zrebca, ki sta res vredna svojega imena. Zrebca sta pri Francu Lenčiču v Smalčji vasi pri Sentjerneju, na sliki pa vidite domačega fanta, ki pelje 700-kilskega »Jadrana« čez zasneženo polje pred Sentjernejem. (Foto: Polde Miklič)

Zaposlovanje pod nadzorstvom

Glavno merilo za zaposlitev: strokovnost in socialno stanje — Podprti predlogi za večjo pomoč brezposelnim

21. decembra 1967 je skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje v Novem mestu sprejela predlog o merilih in postopkih pri zaposlovanju ter spremembah v varstvu brezposelnih. Razpravljala je tudi o poklicnem usmerjanju mladine ter začasnem delovnem in denarnem načrtu.

Kakor so poudarili, pomeni uvedba meril korak naprej, saj bi v prihodnje pri zaposlovanju upoštevali predvsem strokovnost in sposobnost ter socialno stanje prosilca. Skupščina se je zavzela za družbeno nadzorstvo pri zaposlovanju. To nalogo naj bi opravljala zavod za zaposlovanje. Da bi to lahko opravljala, bi bilo potrebno povečati prispevek v ta namen. Večje prispevke potrebuje zavod tudi za zdravstveno in denarno pomoč brezposelnim. Člani skupščine so pripomnili, naj bi o teh vprašanih razpravljali v vseh delovnih organizacijah in se opredelili za primeren način pri razreševanju problematike zaposlovanja. Pregled brezposelnih bodo prinašale mesečne informacije, ki jih bo zavod začel izdajati namesto biltena, ki je izhajal na tri mesece.

Nadalje so priporočili pristojnim občinskim svetom, naj razpravljajo o poklicnem usmerjanju mladine in vplivajo na šole, da bodo temu vprašanju posvetili večjo skrb. Ugotovili so, da delovne organizacije nerade sprejemajo prosilce, ki nimajo dovršene osnovne šole, takih pa je več kot 40 odst.

O problemih zaposlovanja so 20. decembra razpravljali tudi na posvetu v Novem mestu.

OBVESTILO

Oddelek za upravo pravne zadeve občinske skupščine Novo mesto obvešča občane občine Novo mesto, da imajo službe:

potna dovoljenja, javni red in mir (orožni listi, strelivo, društva, javni shodi itd.), izvrševanje kazni in požarna varnost od 5. januarja 1968 dalje

soje poslovne prostore

v zgradbi uprave občinske skupščine Novo mesto — Ljubljanska cesta št. 2 in ne več v zgradbi Uprave javne varnosti Novo mesto, Jerebova št. 1.

Oddelek za upravo pravne zadeve občinske skupščine Novo mesto

stu, kj so ga sklicali občinska konferenca SZDL, občinski sindikalni svet in svet za zdravstvo, socialno varstvo in delo. O stanju v zaposlovanju in možnostih za uspešnejše razreševanje je poročal Andrej Koce z Zavoda za zaposlovanje. Na posvet so povabili tudi predstavnike delovnih organizacij, vendar udeležbe ni bilo.

Alojz Jožef, kadrovnik pri SGP PIONIR, je na tem posvetu spregovoril o pomenu

Prvič v novi dvorani

Mladinci in gasilci v Stranški vasi so silvestrovali v novi, lani postavljeni in urejeni dvorani gasilskega doma. Dvorana je tako prestala krst. Poslej bodo imeli v njej kulturne prireditve, večkrat pa jih bo lahko obiskal tudi potujoči kino.

Tudi lani nismo bili pozabljeni

Pt upokojeanci z območja novomeškega podjetja za pt promet tudi lani nismo bili pozabljeni. Avgusta smo se z aktivnimi delavci pt srečali na Sremiču, ob koncu leta pa smo prejeli čestitke in novoletna darila. Za iskreno gostoljubnost in zanimanje za svoje nekdanje sodelavce se pt upokojeanci iskreno zahvaljujemo, hkrati pa vsem pt delavcem želimo veliko uspehov in sreče v letu 1968.

PIT UPKOJEANCI

Pomoč revnim

Novomeška krajevna skupnost je za novo leto obdarila šest revnih občanov. Poslala jim je manjše denarne podpore.

FINOMEHANIKA

JOZE BIHAR — tel. št. 21-453

obvešča

cenjene stranke, da je z letom 1968 pričela z novim delovnim časom.

NON-STOP od 7. do 17. ure!

in vlogi socialno-kadrovskih služb. Rekel je, da so te službe v delovnih organizacijah pomembno razvite, da jih marsikje sploh nimajo, če pa jih že imajo, jih pogosto vodijo ljudje z neustrezno izobrazbo. Le v nekaj delovnih organizacijah so to vprašanje uredili, kakor je treba. Alojz Jožef je tudi pripomnil, da morajo omenjene službe najtesneje sodelovati z drugimi službami in komisijami v delovnih organizacijah, ker na loge drugače ne morejo uspešno opravljati.

»Kje naj vzhajam za davke?«

S temi besedami so hodili kmetje k meni pretekli teden, ko niso mogli prodati živine. Zadnje čase so odkupi in semnji res slabi. Še naprej morajo rediti živino tudi kmetje, ki imajo pogodbe z zadrugo. Glede na to pripominjajo: »Kaj pomagaj, če bo živina težja, ko pa cena tako naglo pada, da bomo vsi na zgubi!« Kmetijska zadruga v Novem mestu naj bi kmetom javno pojasnila, zakaj je tako!

POLDE MIKLIČ

Novomeška kronika

■ SKORAJ 61 MILIJONOV Šdin smo zbrali delavci, uslužbenici, kmetje, obrtniki in delovne organizacije na območju novomeške krajevne skupnosti lani za novo osnovno šolo Samoprispevek, za katerega smo se odločili na anskem referendumu, bodo letos plačevali tudi upokojeanci.

■ NA JUTRISNEM POSVETOVANJU, ki se bo začelo ob 18. uri v prostorih ObSS na Društvenem trgu, bodo razpravljali o organizaciji zborovanja prosvetnih delavcev. Posvetovanje je sklical predsednik odbora sindikata družbenih dejavnosti Jože Blažič.

■ SPET SO NAS PRESENITILI snežni zameti in spet smo pokazali, kako radi imamo zamudo pri čiščenju pločnikov, parkirnih in drugih prometnih prostorov. Na Glavnem trgu in drugod v mestu je traktor s plugom še v torku do polne razrival sneg na parkiriščih. To dopolnje je skupina delavcev podjetja pospešeno odstranjevala sneg z Glavnega trga.

■ KO SO PREJŠNJI YEDEN pospravljali noveletne jelke, so ugotovili, da marsikaj manjca. Prenekateri barvna žarnica ni držala kepe trdega snega ali kamna

Danes o zaključnem računu

Danes ob 16. uri bo v dvorani ObSS v Novem mestu dipl. ekonomist Rudi Čajčič predaval o presoji zaključnega računa v delovnih organizacijah. Obdelal bo metodološko strukturo bilance, obračuna in poslovnega poročila. Predavanje je pripravil Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v sodelovanju z novomeškim ObSS in slovensko zvezo delavskih univerz, namenjeno pa je predvsem predsednikom organov upravljanja in sindikalnih podružnic.

Spomnili so se jih

Na območju žužemberške krajevne skupnosti je precej bolehnih in ostarelih občanov, potrebnih družbene pomoči. Nekateri že prejemajo manjše socialne podpore iz Centra za socialno delo v Novem mestu, več jih pa še ne dobiva družbene pomoči, čeprav bi jo potrebovali. Med takimi so: hromo dekle, ki že devetnajsto leto ne more nikamor, 14-letno slepo dekle, 10-letna gluhonema deklica in ostareli mož, ki je oslepel za posledicami italijanske internacije. Vodstvo krajevne skupnosti je za novo leto nekatere od omenjenih obiskalo in jim izročilo skromna denarna darila.

M. S.

Tečaj za traktoriste

Kmetijska šola Grm (Novo mesto) bo 1. februarja pričela enomesečni tečaj za tekmovalce, ki že imajo traktorje ali traktorje in druge kmetijske stroje nameravajo kupiti. Program bo obsegal praktični in teoretični del, po tečaju pa bodo udeleženci opravljali izpit za voznika kategorije »F«. Pismene prijave je treba poslati v Kmetijsko šolo Grm, Novo mesto, do 20. januarja.

Brv bi jih zbližala

Prebivalci Stavče vasi pri Dvoru že več let mislijo na obnovo brvi čez »Krkovo« na Brodu. Brv bi jih zbližala z vasmi na levem bregu, otroci, pismonoše, gasilci in drugi pa bi imeli koristno bližnjico. V Stavči vasi bi prispevali les, ki bi ga sami posekali, navozili, obdelali in vgradili v brv. Krajevna skupnost naj bi vodila delo, dala denar za razrez lesa, železne sponke in žebelje. Pri krajevni skupnosti so za tako sodelovanje, se bodo pa še ta mesec pogovorili s prebivalci Stavče vasi. M. S.

IVO PIRKOVIC
balada
krakovskih
močvirij

Pred nemško oktobrsko ofenzivo 1943 sem v Podturnu naglo pregledal šest zabojev italijanskega divizijskega arhiva, ki sem ga v dneh italijanske kapitulacije s pomočniki rešil pred že ukazanim požigom. Pozoren sem postal na dvoje italijanskih poročil: da je v septembru 1942 padlo v boju v Zameškem pri Škocjanu enajst banditov, in pa strogo zaupen ukaz utalijanskega Enajstega armadnega zbora v Ljubljani vsem podrejenim enotam, naj ne poročajo, da so pobili te in te civiliste, ampak vedno samo, da so ubiti padli kot banditi v bojih. Zaslutil sem, da gre tudi v poročilu iz Zameškega za prikrivanje vojnega zločina. Zato sem po vojni mnogokrat obiskal tiste kraje in zapisoval pripovedovanje domačinov. Tako je nastala presenetljiva »balada«, v kateri sem skrbno tehtal vsako besedo, da ne popačim zgodovinske resnice.

Bil je že velik dan, France Povšič v Čučji mlaki na levem bregu Krke pa ni in ni hotel vstati. Igral se je z dvetletnim sinčkom in enajstmesečno ljubko hčerkico Majdka, ki se je ni mogel nagledati. Bil je nekam potrt in zamišljen. Žena ga je hodila poditi iz postelje, saj je na pragu jeseni na kmetiji iz dneva v dan več dela, gospodar pa kar ni mogel od otrok in se je obotavljal kot še nikoli. Ko je nejevoljna gospodinja zopet pogledala skozi vrata, je osupnila: mož je iztegnjen na ležišču zapiral oči in sklepal roke na prsih. Za trenutek je pogledal in dejal:

»Tak bom pa, ko bom mrtev.«

To se je zgodilo v tork, 15. septembra 1942.

France Povšič je bil sploh velik čudak. Bil je šele tri leta oženjen. Leto prej, preden je pripeljal k hiši nevosto, si je iztesal krsto in jo shranil v kleti.

»Najprej si bom naredil dom,« je rekel ljudem, ki so zmajevali z glavami.

»Razbij tega hudiča!« ga je silil bratranec.

»Kako, dom naj si razbijem?« je začuden pogledal sorodnika.

Mlada, nenavadno lepa Smrekarjeva Fani, ki se je prisožila k Povšičevim s Stare Bučke, je na vratih v klet na novem domu od groze obstala, ko je zagledala krsto. Vzkliknila je, da ne bo gledala tega v hiši in da ne bo stopila v klet, dokler mož ne spravi grozljive stvari s poti. Gospodar je krsto odvelel v čebelnjak, še prej pa je legel vanjo in dejal:

»Ravno prav mi bo.«

Povšič se je tisto septembrsko jutro precej pozno lotil sadne sušilnice. Treba jo je bilo podzidati. Za umazano delo si je navlekel umazano srajco, ki so se je še držali krvavi madeži od klanja domačega bika. Nataknil si je okorne coklje, ki jih je bil odrezal od zavrženih škornjev, in v njih nerodno štorikljal po dvorišču.

Gospodarju je pomagal močan možki pri še ne tridesetih letih. Cene Levčar je bil begunec s Sela pri Raki, kjer je pustil grunt in vse premoženje v nemških rokah in pribežal na italijansko stran nove meje. Z ženo, dvema otrokoma in rejenko je našel pri Povšičevih gostoljubno streho in pomagal pri hiši. Dve levčarjevi sestri sta bili redovnici.

Na drugem koncu dvorišča je bos fant prebiral slive za sušilnico. Bil je sedemnajst let star gospodarjev nečak Jože Jordan, ki se je z doma v Koprivniku prav tako z begom rešil pred Nemci in ostal pri prijaznem stricu v Čučji mlaki. Starši in bratje pa so se bili zatekli k daljnemu sorodniku Ivanu Jordanu, nekdanjemu otoškemu kočijažu, ki se je bil oženil z grajsko grofično Floro Margherijevo in na svojem dvorcu obogatel.

Na Povšičevem dvorišču so bili zaverovani vsak v svoje delo, ko so nenadoma vdrl iz vseh koruz proti hiši Italijani. Na dvorišču so z naperjenimi puškami obkolili gospodarja in njegova delavca. Gledali so na hišno številko in v neke papirje ter vzklíkali, da morajo dobiti tri ljudi. Pognali so se v hišo, kleti, shrambe in staje. Okoli presenečenih moških, ki se niso smeli ganiti, sta krožila dva vojaka s strojnicama v rokah. Gospodar se je kakor začaran in brez moči oziral po tuji tolpi, ki mu je kot v hudi uri preplavila dom. Nihče ni ničesar razumel.

Med italijanskimi vojaki je gospodinja zagledala tri domačine, preoblečene v italijanske uniforme: lemenatarja Janeza Rabzelja iz raških krajev, Alojza Jordana iz Zameškega in Franca Baniča s Hrvaškega broda. Jordan in Banič sta bila gruntarska sinova. Pri Italijanih so se bili naučili nekaj laških besed in jih sedaj ponavljali. Ko pa so mislili, da jih nihče ne sliši, so se pomenkovali po domače. Bogoslovec si je pustil rasti konicasto črno bradico, da bi bil bolj podoben Italijanom.

Vojaki so končavali preiskavo in se zbirali na dvorišču. Pokradili so vse, kar se je dalo. Gospodinja je plenilcu zadnji trenutek izpuli prstan. Rešila je tudi usnje; treh koles ni mogla.

Valvasor o naših trgih in gradovih



RIBNICA

Kam Ribnica spada. Vzrok za nastanek imena. Z ribami bogati vodi pri trgu Ribnici. Kakšen je trg. Cerkev, Nova Stifta imenovana. Kakšna je okolica. Turki so Ribnico večkrat napadli. Z zdravimi očmi so bili slepi. Boje se sv. Stefana. Rodna hiša gospodov Ribniških. Ali nam v tem pero g. Schönleba nasprotuje? Nekdanji lastniki Ribnice. Ribnica je bila nekdanj last tudekega vojvode Tecka. Ogenj je po Ribnici hudo gospodaril. Lastnik Ribnice v tem stotju.

30. nov. 1967: 2000 Metličanov

Mesečno statistično poročilo matičnega urada v Metliki je pokazalo, da je bilo 30. novembra lani v Metliki registriranih točno 2000 prebivalcev. Glede na to majhno, a za mesto vendar pomembno število, je občinska skupščina Metlika sklenila, da dvatisočega prebivalca svojega mesta nagradi z darilom in hranilno knjižico, na katero je vložila 50.000 Sdin.

Ko smo se na matičnem uradu pri tov. Nežki Travnkarjevi pozanimali, kdo naj bi bil ta srečen, smo videli, da je dvatisočega prebivalca Metlike Silva Veselič, hči Marije in Antona Veseliča, gostinskega pomočnika iz Metlike.

Mladi družini, zlasti dvatisočici prebivalci Metlike, najboljše želje vseh meščanov! Ko se je tako Metlika v zadnjih letih s svojimi prebivalci razmeroma hitro dvignila do številke 2000, je zanimivo, če pogledamo, kako je prebivalstvo Metlike naraslo oz. upadalo v zadnjih sto letih.

Iz leta 1869 imamo prvi točni popis prebivalstva. Takrat je Metlika štela 1163 meščanov. Konec naslednjega desetletja, to je v enajstih letih, je Metlika narasla za nadalj-

na 1963, pa je še čez pet let upadla na 1290. Po statistiki tega leta je bila Metlika edino mesto v Jugoslaviji, ki je po prebivalstvu nazadovalo. To nazadovanje pa si moramo razložiti z opustitvijo vojaške garnizije v Metliki, ko so hkrati z vojniki odšli iz mesta številne oficirske družine.

Zanimivo je tudi, da je bilo leta 1953 v mestu od 1290 prebivalcev 45 odst. aktivnega in 55 odst. pasivnega prebivalstva in da je od 580 aktivnih prebivalcev bilo šest ljudi zaposlenih v industriji, in se ti so se vozili v Crnomelj. Z obrtjo se je tisto leto preživljalo 130 ljudi (22,4 odst.), s kmetijstvom pa kar 209 ljudi ali 30 odst., kar je dalo mestu zares močan agrarni pečat. Drugi aktivni prebivalci so bili takrat zaposleni v trgovini, gostinstvu, državni upravi, prometu, soli, banki itd.

Leta 1956 je Metlika dobila tovarno pletenin in zaves — ta se je iz Belokranjke preimenovala v BETI (belokranjska trikotna industrija), ki se ji je dve leti nato pridružila predilnica česane volne nove meškega NOVOTEKSA, tej pa spet dve leti kasneje (1960) konfekcijsko podjetje Invalidski zavod, ki se je kasneje preimenoval v KOMET. Vsa tri podjetja so se pričela naglo razvijati, zlasti BETI in KOMET, in številno zaposlenih je skokoma raslo. Podjetja so začela graditi in kupovati stanovanja, v katero so se vseli njihovi delavci in uslužbenci. Mnogo ljudi je dobilo posojilo in začeli so si sami graditi hiše. S tem pa je raslo tudi mesto in se večalo število prebivalstva. Leta 1961 je

dal takratni občinski ljudski odbor za Metliko izdelati urbanistični načrt, ki naj bi veljal do leta 1990. Toda stanovanjske površine, ki naj bi prišle na vrsto za pozidavo čez deset, dvajset let, so že danes zazidane hiše. Zgrajen je bil nov zdravstveni dom, nova sola, vinska klet itd. Vsako leto razširjajo kanalizacijo in luknje v mestu trge in ulice. Podjetja odpirajo nove trgovine, v mesto se naseljujejo obrtniki...

Skratka: še tako skeptičen človek mora priznati, da je šele mlada metliška industrija dala mestu nov polet in razmah.

Naj zapišemo kar številke o gibanju prebivalstva v zadnjih letih. Metlika je imela leta 1962: 1530 prebivalcev 1963: 1580 prebivalcev 1964: 1662 prebivalcev 1965: 1769 prebivalcev 1966: 1890 prebivalcev 1967: 2018 prebivalcev



Zimska idila pri Jelševcu: mirno vodo Mirne je prekrila te dni plast ledu. (Foto: Legan)

SMEH STOLETIJ

Na potovanju je Pailleron prenočeval v boljši podelski gostilni. Okoli petih zjutraj ga zbudilo močno trkanje na vrata.

»Kaj je?« se vznemiri pisec komedij. Gostilničarka mu odgovori:

»Gospod, neki potnik, ki zdi je odpuščen, je pomotoma zamenjal ključ. Prosim, ali bi hoteli pogledati, če nimate morda kakega tujega ključa pri sebi?«

Slikar Edgar Degas si je pridobil priznanje šele v pozni starosti. Na dražbi večjega števila svojih del je videl, da so njegovo mojstrstvo »Plesalke ob državi«, za katero je pred mnogimi leti dobil petdeset frankov, prodali za pol milijona. Vsi so se čudili Degasovemu miru, ta pa je le pripomnil:

»S tem je prav tako kot z dirkalnimi konji. Konj dobi oves, njegov lastnik pa nagrado.«

Slikar Renoir je prejel pismo, v katerem se je dovolil urad čuditi, da ima tako nadarjen in slavni slikar tako malo dohodkov, kot jih je prijavil.

»Spoštovani gospodje, je odgovoril Renoir lakonično, »temu se čudim tudi jaz.«



Tožilec si je ves potan malo zrahljal kravato in naprej bral obtožnico. Glas je dvigal in spuškal kot staromodni igralec Shakespearovih dram.

»Od vas terjam samo to: ne pozabite, da je ta nesrečni Berck obtožen za najodurnejše posilstvo z ubojem, kar jih je bilo kdaj storjenih v tem okrožju. To je najbrutalnejši zločin, ki ga v svoji karieri izgrinjam pred poroto. Sedaj pa ne bi hotel se naprej razbljati vaše pozornosti...«

Bercka je zarsbela koža. Soparna dvoranica na sodišču, brez zraka v juljski vročini, se mu je zazdela meglena in motna kot nekaj, kar človek lahko vidi samo v moreh sanj ali skoz zamogle sne žibe akvarija. Sedaj mu je bilo že jasno, da ga bodo obesili.

Tožilec ga je pokazal porotnikom kot krivočno zver. Stari sodnik v rdečem talarju je sedel sključen za svojo mizo kot kenguru in zdel se mu je podoben peklenščku. Poppe Lamova, lokalno čvekal, je dobil nalogo, da igra vlogo Berckovega zagovornika, vendar je izgubil sleherni voljo za ta posel, ko je njegov varovavec zavrnil, da bi priznal zločin, za katerega so ga obtožili, in ko je izjavil, da se prepriča milosti sodišča.

»Lahko me vržete v kletko k levom, toda jaz nisem nikogar ubil,« je rekel zagovorniku.

»Da nisi?« je pripomnil Poppe. »Toda oni imajo priče, ki bodo prisegle, in še kup drugih dokazov. Umorjena dekle je iz tega mesta in vsi so jo imeli radi. Ti si tujec, za njeno smrt pa mora biti nekdo obesen. Eдини način, da si rešiš glavo, je ta, da hitro in prepričljivo prosiš za milost.«

Berck, ki je menil, da kletjijo in prosijo lahko samo lačni psi, se je porogljivo nasmehnil.

»Kolkor je le mogoče,« je nadaljeval tožilec, »jaz ves primer najraje predočim pravemu ljudskemu sodišču, poroti, kot je ta naša, saj vemo, da se lahko zanesemo na njeno razboritost, in smo prepričani, da bo dala svojo odločitev na osnovi dejstev in ostala gluha za vse čustvene pozive...«

Berck je posmehljivo gledal porotnike; zdel se mu kot trop pohlevnih ovc, ki so jih napodili v porotniško ložo. Ni skrival, da prezira te bedaste obraze in zakrnele možgane, čeprav je vedel, da njegovo naduto vedenje očitno slabo vpliva na poroto in jo odbija. Toda ni maral prosti in kličeplaziti. Ni se hotel ponizati na njihovo raven, čeprav je vedel, da ga porota lahko obsodi na vislice.

Prava ljudska porota! Hm! Zarežal se je ob teh besedah. Raje bi jim rekel cirkuški klovn. Na zunaj so bili čisto podobni drug drugemu. Morda so bili sodniki — po zaniknem očetu in še bolj zanikni materi.

»Zagovornik trdi,« je rekel porogljivo tožilec, »da pred sodiščem ni bilo niti ene priče, ki bi videla, kdaj je bil zločin storjen. Prosim vas, ljudje božji, ali je to kaj čudnega? Mar naj začno zločinci take pošastne stvari opravljati pred televizijskimi kamerami, da bi olajšali delo svojim zagovornikom?«

Skoki dvorano je potekel pridružen krohot, vendar je hitro utihnil.

Berck se je obrnil k šerifu Lanyju. Šerif ga je gledal s splošnavanjem in sočutjem. Pogosto se je namrščil spričo očitnih pravnih nepravilnosti. Bil je star, vseh možak, toda dobro ohranjen za svoja leta. Bil je dostojanstven s svojimi sivimi lasmi, inteligentni in čustveni obraz pa ga je delal prijetnega. Bercku je vrnil pogled z žalostnim, sočutnim nasmehom. Vendar to ni bil tolažilni nasmeh. Šerif tudi ni hotel, da bi bil tolažiljiv. Bil je zgolj nasmeh tolerantnosti, v položaju, ko ni bilo mogoče ničesar drugega. Toda Bercku se je zdel ta nasmeh kot moralna opora višjega človeškega bitja človeku, ki je obkoljen od besnih sovražnikov.

»Obravnavo bomo nadaljevali jutri!« je menadoma zagrmel sodnik. »Oziroma dokler ne bo popravljena ta preklata naprava za hlajenje in čiščenje zraka.«

Tožilec, ki mu je bil sodnik padel v besedo, je zagodrnjal:

»Toda, gospod predsednik — to je zame kakor klofuta, saj ravno berem obtožnico!«

»Obtožnica bo še bolj utemeljena, ko jo boste prebrali v znosni atmosferi,« je rekel sodnik in pogledal Bercka z nekakšnim blagim nasmehom na obrazu. Obtožnici se je ta nasmeh zazdel kot odprta čeljust tigrja, ki se pripravljala, da požre plen.

Berck je vstal, skrivajoč drhtavico. Živci so mu bili napeti kot strune. Vedel je, da bo moral uporabiti še zadnji drobec notranje moči, da ne bi omagal, da ne bi eksplodiral. Po rami je potprejal zagovornika.

»Zbudi se, Poppe,« mu je rekel osorno. »Čas je, da ga zvrneš kak vrček.«

Visoki stražar, ki je med obravnavo ves čas pačil obraz, je na Berckovo levo zaplestje pripel okov hlice. Šerif Lany je šel za njima po vsem dolgem hodniku do zapora. Celica je bila tako rekoč prazna. Orumenel umivalnik na stolu, okrušen vrč, železna postelja, zamazana zarnica v žičnati mreži na stropu in visoko v zidu okence z mrežo. Celica je bila stara in vlažna, s sten je odpadal omet. Tukaj ni bilo ventilatorja, ki bi hladil zrak, in stene so se potile skupaj z zaporniki. Bil so še drugi, boljši zapori, okrožni, toda šerif je poskrbel, da je Berck ostal v tem začasnem zaporu, v poslopu sodišča, kajti če bi obtožnica vodila na sodišče po ulicah, bi bilo nevarno, da ga ljudje linčajo.

Bratska delitev po vlamu

V noči na 7. januar je 58-letni Vladimir Srniša, pričeni električar brez zaposlitve iz Dolenskih Toplic, vplomil v domače gostišče LO-VEC in odnesel več kot 2000 novih dinarjev. Po dejanju je odšel k 34-letnemu Ludviku Kužniku, ki živi v Dolenskih Toplicah prav tako brez zaposlitve, in mu dal polovico ukradenega denarja, hkrati pa mu je povedal, kako in kje dobi denar.

Srniša je bil zaradi vplomov in tatvin že večkrat kaznovan. Ko so Srnišo in Kužnika prijeli, sta imela pri sebi še večji del denarja, drugo pa sta zapila. Prijavili so ju okrožnemu javnemu tožilu: Srnišo zaradi vploma, Kužnika pa zaradi prikrivanja kaznivnega dejanja.



Zajčki namesto studenčka

V drugem razredu briselske osnovne šole je tovarišica razlagala učencem, kako naraste v potok in nato v reko. Potem je vprašala enega izmed dekčev, kaj priteče z gora. Fantiček je brez pomisljanja odgovoril: »Zajčki.«



Delfini so »prosili« za pomoč

Sovjetski ribiči so imeli v Crnem morju v bližini Krima nenavaden doživljanje s prebrisanimi delfini. Večji trop teh morskih sesalcev se je vedel tako, kot da hočejo ladjo obrniti proti plavajoči boji. Ribiči so jim sledili in našli v mreži mladega delfinčka, ki se je zmanjkušal rešiti. Potegnil so ga iz mreže in ga spustili v morje. Nato so delfini od vsega škakali visoko iz vode in z glasnim žvižganjem izražali svoje zadovoljstvo. Ribiško ladjo so spremljali skoraj do obale.

Svečke na mini-jelki

V Sentjerneju so vselej postavili veliko jelko in jo lepo okrasili, le za minuto silvestrovanje je bilo drugače. Tokrat je namesto jelke stala jelčica — kot v posmeh velikemu prazniku. Na njej so gorele svečke kot v časih, ko še ni bilo elektrike

Vlak ubil konja

5. januarja se je Martin Košele iz Mubaberja pripeljal na saneh, ki so jih vlekli konji, po klanou iz Dol. Kamenc do nezavarovanega železniškega prečeka v Potočni vasi. Ko je bil še pri prihajal iz Ljubljane, Ustavil je konja, vendar preblizu železnice. Ko je pripisal vlak, je zbil desnega konja, da je takoj poginil, lev konj pa se je pri padcu poškodoval. Lastnik konjev in sni Jože Metelko iz Kuzarijevega kala ima zaradi te nesreče za 5000 Ndin škode.



Pogled na Metliko — 30. novembra 1967! (Foto: M. Moškoni)

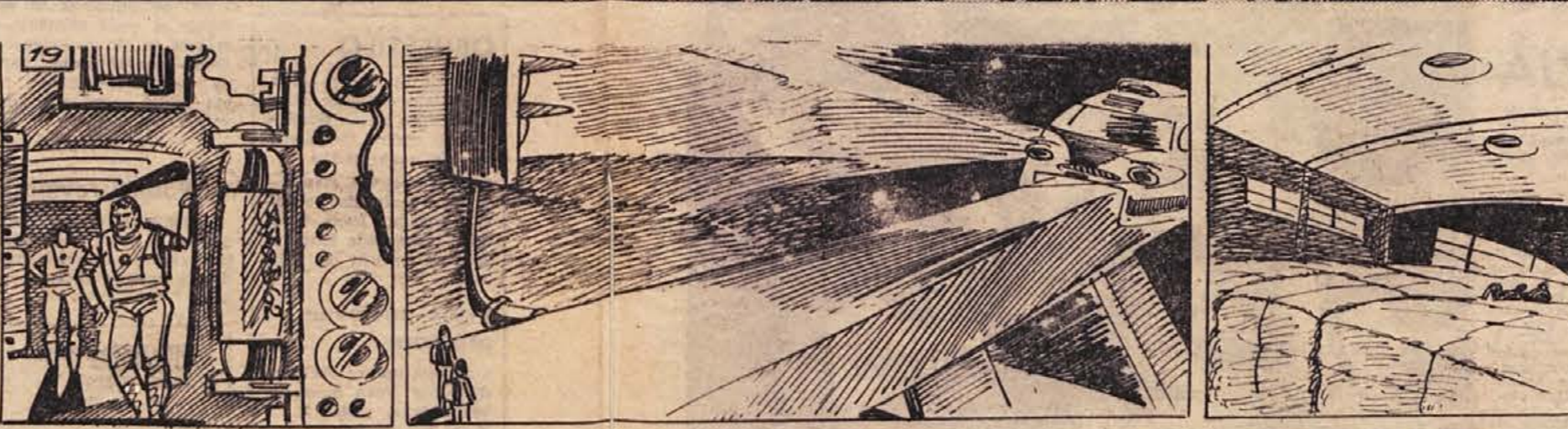


njih 76 ljudi. Zanimiv je popis mesta in mestne zgodovine, ki ga je sestavil in leta 1885 izdal novomeški pater Florentin Hrovat. Ta pravi, da »po številjnih od dne 31. decembra 1880 šteje Metlika 1244 prebivalcev, ki se žive največ ob vinorej in poljedelstvu. Obrtnikov in rokodelcev je malo. Hiše so videti dokaj lepe in snažne in pričajo o blagostanju mesta.«

Kdor zdravje ljubi, ne pije veliko. Če pa pije, pije Hermeliko!



POLJE »OMEGA«



19. Ni se bilo pretežko zavleči v notranjost signala. Treba se je bilo le ogibati golih žic, spejanih po dolgem in počez v zamotani pripravi. Neznaten tok bi ju ubil.

Peter se je razgledal po temočni notranjosti. Zelena svetloba signalne luči je seveda tudi v notranjosti. Znašel se je ob ogromnem tranzistorju. Brenil je z vso močjo v kontakt. Dvakrat, trikrat. Tesnilko je, zabrcnilo. Ugasnila je zelena luč in pržgala se je živa orazna.

avto cesta. Mahnila sta jo po njej novemu vlaku na proti. Nista čakala posebno dolgo. Tovorni vlak je skrípaje zavril nedaleč pred njima.

Zlečta sta na streho, se spustila skozi ventilacijsko odprtino v notranjost vagona in se znašla na prostranih balah surovega bombaža. Ko je vlak spet krenil, sta počivala v mehkem belem gnezdu. Kaj kmalu ju je zmagal trden spanec.

Ko sta se prebudila, je vlak stal. Dnevna svetloba je osvetljevala ogromne planjave bombaža. Zlečeta sta na streho skoz isto odprtino, kot sta prišla. Pogled, ki se jima je tu odprl, je bil pogled na običajno, srednje veliko mesto enaindvajsetega stoletja. Bilo jima je pravzaprav vseeno, katero mesto je to. Poiskati bosta morala policijo, navezati stik z Bazo, za ostalo pa bodo poskrbeli drugi.

Vzletela sta nad streho. Pustila sta za seboj ogromno postajno poslopje in se usmerila proti središču mesta, nad cesto, ki je v elegantni črti vodila od železniških postaj na sever.

Sonce — tokrat pravo zemeljsko sonce — je ravno, kar vzšlo!

„Samo minuto, tovariš odbornik!“

Odborniki zbora delovnih skupnosti odgovarjajo na vprašanje naše novinarke o usodi priporočil občinske skupščine v gospodarskih organizacijah — Iz njihovih izjav lahko sklepamo, da razumevanje splošnih potreb uspešno prebija plotove podjetij, čeprav je odziv različen

VPRAŠANJE.

»Kako ste kot odbornik zadovoljni z izpolnjevanjem priporočil skupščine delovnim organizacijam? V mislih imam dvojce: združevanja denarja za obnovo zasebnih vinogradov in združevanje denarja za ureditev šol in komunalnih objektov.«

grade prispevala vsa podjetja, potem tudi pri nas prispevka ne bomo odrekli. Ne strinjam pa se z mnenjem, da je predvsem trgovina dolžna vlagati v kmetijstvo in krepiti kupno moč podeželja. Sprejmemo vsi enake dolžnosti, saj gospodarimo pod enakimi pogoji!«

cijo skupščine. O našem prispevku bomo sklepali po zaključnem računu. Upam, da bo delavski svet z razumevanjem glasoval za pomoč podeželju, čeprav imamo tudi mi kopico težav. Drugo priporočilo je kolektivno pozdravil z navdušenjem. Svojega deleža ne bo odrekel.«

JOZICA TEPPEY

ODGOVORI.

LADO TRAMPUS, CELULOZA:

»Mislim, da bi morali sprejemati čim manj priporočil. Prepričan sem, da je priporočilo o pomoči vinogradnikom premalo učinkovito ukrep. V podjetjih je treba ugotoviti specifične razmere. V marsikateri gospodarski organizaciji morajo najprej rešiti lastne probleme. Seveda pa so izgovori tistih, ki pravijo ‚bomo dali, če bodo dali drugi‘, jalovi. Prepričan sem, da bo z večanjem kupne moči kmečkega prebivalstva imela trgovina več koristi kot na primer RUDNIK ali ELEKTRARNA. Kar pa zadeva zbiranje denarja za šole, ceste in komunalije, imam vtis, da se je delavski svet v CELULOZI zelo pogumno odločil, ko je izglasoval prispevek 20 milijonov Sdin za prihodnje leto. Na to priporočilo je pričakovati dober odziv v večini delovnih organizacij.«

SILVAN MOZER, ELEKTRARNA:

»Na priporočilo za obnovo vinogradov nismo pozabili. Moralno smo podprli to ak-

TINE FILIPCIC, AGROKOMBINAT: »Za obnovo nasadov vinske trte je bilo potrebna naša podjetja, ker si zasebna gospodarstva brez učinkovite pomoči še dolgo ne bodo opomogla. Kolikor vem, so delovne organizacije za posojila vinogradnikom prispevale še zelo malo. Na boljši odziv je naletelo priporočilo za drugo akcijo. Pričakuem, da bodo v obeh primerih še mnogi odgovorili z DA.«

FRANC DORNIK, PRESKRBA:

»Če bodo za vino

Samopostrežnica je premajhna

Za stari del mesta je samopostrežna trgovina že zdavnaj premajhna. Kolektiv trgovskega podjetja PRESKRBA že razmišlja o novi trgovini te vrste. Spodbudo mu daje izredno velik promet v samopostrežnici na Vidmu. Investicija vanjo je bila povsem upravičena. Kupci so zadovoljni zlasti z veliko izbiro.

Izginuli ponirki in obešena čaplja

V Maškovicah pri Brestanici imamo ribnik, katerega lepoto je že večkrat opisoval Dolenjski list. Za malo denarja se lahko vsako vozi s čolnom po njem in občuduje lepo okolico. V sezoni vedno kdo vesla po gladini ribnika. Raven domačinov zahajajo tja tudi izletniki od drugod.

Posebna zanimivost ribnika je bila jata malih račk — ponirkov. Vsak obiskovalec njih z veseljem opazoval, najbolj pa seveda otroci. Marsikatero družino z otroki so ravno ponirki privabili k ribniku. Zivalce so bile še skoraj udomačene, saj so gnezdičele zelo blizu bifeja. Ribiški čuvaj je med košnjo večkrat našel gnezdo z jajčeci v veliki vodni travi. Vsakokrat je

okrog gnezda pustil šop zelenja, da so se mladiči nemoteno izvalili. In kako lepo je

bilo opazovati mlade ponirke, ko so plavali za svojo mamico!

Minulo jesen pa so te male račke izgubile. Okrog ribnika so se pojavili lovci, med njimi tudi Italijani. Pokalo je kot na fronti. Slišal sem pripovedovati, da so tedaj lovci med svojim plenom odnesli osem ponirkov. Če se je kateri rački le posrečilo skriti v grmovju, bomo videli spomlad. Toda komu so bile te živalce napoti in kdo je oropal ribnik za najlepši okras?

V bližini ribnika so minulo jesen našli na drevesu obešeno ustreljeno sivo čapljo. Ali lovci ne vedo, da je ta ptica zaščitena? Z vsem tem početjem samo škodujejo privlačnosti ribnika. Naj bi se take stvari letos ne dogajale več!

MISKO ZMAVC

Pozabljene dolžnosti

Okolica naselja II pri hotelu SREMIC je najbolj nesnažna v mestu. Stanovalec ne upošteva osnovnih navad čistoče in reda. Komunalno okolica res še ni urejena, toda če bodo ljudje še vnaprej imeli tak odnos do nje, je boljše, da je ne uredijo. Nihče ne upošteva navodil stanovanjske enote. Stanovalec pozablja na dolžnosti, ne pa tudi na pravice. Stanovanjski enoti pridno prijavljajo tudi najmanjše okvare v stanovanjih, čeprav gre večkrat za stvari, ki bi jih morali sami urediti. Za nameček pa se niti ne zmenijo za samoupravne dolžnosti v organu enote. Če dvakrat so sklicali sejo sveta stanovanjske enote, vendar je bila večina predsednikov odsotna. — Zdravilo proti takim odnosom pa je težko najti.

IVE STANIC

Ansambel »Mobilis in mobili«

Kaj čuden naziv ima beat ansambel, ki se je že dvakrat predstavil mladini in jo zabaval v dvoranji TVD Partizan v Krškem. Ansambel »Mobilis in mobili« je igral prvič za ples 30. novembra, drugič pa v soboto, 9. decembra. Nabitno polna dvorana mladih je dokazala da so mladi glasbeniki našli pot do mladine. Člani ansambla so dijaki TSS iz Krškega, gimnazije in vajenske šole iz Brežic.

L. H.

Pod streho partizanske družine

Organizacija ZB NOV Senovo je lani od časa do časa pripravljala sestanke odbora pri svojih članih ali poverjenikih, zlasti tam, kjer so se večših zadrževali partizani. Povsod so nekdanjim borcem vrata še danes na stežaj odprta. Ljudje jih radi sprejmejo pod svojo streho in radi vidijo, da se pri njih še zdaj oglašajo.

Zadnji tak borčevski sestanek je bil v nedeljo, 24. decembra, pri Ivanu Kranjcu

na Dobrovi pod Bohorjem. Pod streho te hiše so se partizani med vojno radi zatekali. Družina je bila vesela tega obiska, združenega s pregledom dosedanjega dela senovske organizacije ZB NOV. V odnosu borcev do partizanskih družin je to zgleden primer. Borci jih niso pozabili in bodo nadaljevali takisto, saj se vezi, ki so bile utrjene v krvavem boju, ne smejo pretrgati in pozabiti.

KOZOLE

KS gospodarila s 7 000 Ndin

V krajevni skupnosti Krško je 22 gospodarskih organizacij. Od tega jih ima 13 poslovne sedeže zunaj občine. Vse skupaj zaposlujejo 3.071 delavcev in ustvarjajo 250.574.000 novih dinarjev družbenega bruto proizvoda ter 82.248.000 novih dinarjev narodnega dohodka.

Katastrski dohodek na tem območju doseže 1.352.280 novih dinarjev, od tega dajejo gozdovi 112.990 Ndin. Skupna davčna obremenitev v kmetijski dejavnosti znaša 440.874 novih dinarjev dohodnine in 196.310 Ndin prispevka za zdravstveno zavarovanje.

V krški krajevni skupnosti je osnovna šola z dvema podružničnima šolama. Vseh šoloobveznih otrok je 946, pouk pa obiskujejo v 36 oddelkih.

Za preteklo leto je krajevna skupnost prejela 5.000 Ndin dotacije od cestnega sklada in 2.000 Ndin dotacije iz občinskega proračuna. Letni izdatki za šolstvo so bili lani približno 1.081.000 Ndin. Za družbeno denarno pomoč socialno ogroženim porabijo v tej skupnosti povprečno 189.000 Ndin na leto. Lani so imeli 82 podpirancev vseh starosti. V rejji je 12 otrok in 5 odraslih, v domovih 7 otrok in 13 ostarelih občanov.

V SKRBEH ZARADI VISOKIH NADOMESTIL

Pretirane vsote za nadomestila

Denarja za izplačevanje nadomestila nezaposlenim je malo in bi ga lahko gospodarneje razdeljevali

Zavodi za zaposlovanje imajo za izplačevanjem nadomestil delavcem brez zaposlitve velike izdatke. Da bi se zaradi pomanjkanja denarja izognili takim izplačilom, se poskušajo znajti po svoje. Ko so v krški občini v neki delovni organizaciji odpuštili več delavcev s kmetov, so jim hitro dobili službo pri AGROKOMBINATU. Prihranili so precej tisočakov, toda ali je to vedno prav? Na delo čakajo tudi taki, ki doma nimajo kmetije in so brez vseh virov za preživljanje, nadomestila pa ne prejema.

Marsikdaj je tudi višina nadomestil sporna. Sodeč po nekaterih izkušnjah, ni najbolj v redu, da znaša nadomestilo v vseh primerih 50 odstotkov prejšnjega osebne dohodka. Tako prejema tisti, ki je zaslužil po 60.000 S din le 30 tisočakov nadomestila, tisti z osebnimi dohodki 200.000 S din pa po sto tisočakov. Ko je bila lani ukinjena enota PIRLESA pri CELULOZI, je osta-

lo brez dela več delavcev iz sosednjih republik. Njihovi mesečni dohodki so se približevali vsoti 200.000 S din in sedaj prejema nekaj manj kot 100.000 S din nadomestila. To pa že presega povprečni osebni dohodek in pri marsikom vzbuja pomisleke, če morda je ne bi spričo pomanjkanja denarja te stvari bolj smotno reševali.

J. T.

Velika želja Podbočanov

Podbočani imamo veliko željo: da bi se našel dobronik, ki bi dal denar za asfaltiranje ceste skozi Podbočje. (Morda se bo za to potegovala celo občinska skupščina Krško?) Cesta je pol mlak in pred avtomobili se moramo v dežju ali zimski brozgi umikati na dvorišča, če ne želimo biti oškropljeni od pete do glave. Želja imajo sicer še več, vendar drugih zaenkrat ne bi povedali.

IZLETNIK že zbira prijave

Poslovalnica celjskega IZLETNIKA je v Krškem začela zbirati prijave za ogled dunajske drsalske revije v Celovcu. Revija bo v času od 8. do 18. februarja. Cena izleta, v kateri sta vračunana prevoz in vstopnica je 88 Ndin za odrasle in 66 Ndin za dijake. Gotovo bo tudi letos odpotovalo v Celovec precej občanov.

»Sava« za specializacijo

Podjetje SAVA iz Krškega se je specializiralo za izdelovanje gradbenega materiala. Izdelujejo vse vrste betonskih blokov, robnike za potrebe komunalnih dejavnosti, tlakovalne plošče in betonske cevi. Vse te izdelke prodaja pretežno na zagrebško tržišče. V okviru specializacije se podjetje poskuša uveljaviti v proizvodnji za tri smeri: za kmetijstvo, elektrogozdarstvo in visoke gradnje.

Kozmetični salon tudi v Krškem

Ni še dolgo tega, ko so mnogi Krščani hodili nakupovat v Brežice, ki so že od nekdaj slovele kot najrazvitejši trgovski center v Posavju. Zdaj se večina kupcev raje ustavlja v domačih trgovinah, saj so prav tako dobro založene. Marsikaj še pogrešajo, to pa jim bo v kratkem nudilo domače trgovsko podjetje. Vso hišo, kjer je sedaj uprava, bo uredilo v blagovnico. PRESKRBA namerava odpreti tudi drogerijo, pedikerski, kozmetični in frizerski salon, da bo zadovoljilo čimveč želja.

NE HODI DOMOV BREZ



KRŠKE NOVICE

VSE DELOVNE ORGANIZACIJE v občini bodo anketirali o stanju in potrebah po otroškem varstvu. Podatki so potrebni za sestavo programa o ureditvi otroškega varstva v občini. Program bodo pripravili: občinska zveza prijateljev mladine, temeljna izobraževalna skupnost in upravni organ pri občinski skupščini. Pri uvajanju anotnega delovnega časa bodo našli za perspektivo otroškega varstva lahko prav tako s pridom izkoristili.

UPOKOJENCE SO POVABILI. Za novo leto se je v tovarni papirja zbralo nad sto povabljenec, ki so dočakali upokožitve v tem podjetju. Nekdanji člani kolektiva so si ogledali tovarno in nove stroje. Semanili so se z delavci na delovnih mestih, kjer so sami ustvarjali. Prikazali so jim

tudi vse težave, ki jih mora pregledovati kolektiv, in se pogovarjali s njimi o razvoju podjetja v prihodnje.

Skupaj so se nato spominjali naporov, veselih trenutkov in delovnih zmag, ki so jih sedaj že upokojeni člani kolektiva preživeli med kupi lesa, med brnelimi stroji in svitki papirja. Dogovorili so se, da se bodo večkrat sestajali.

Umrl je najstarejši gasilec

23. decembra lani smo v Podbočju pokopali najstarejšega gasilca — Franceta Stritarja. Rodil se je 1889 in je že leta 1906 stopil v gasilsko društvo, katerega član je bil do smrti z izjemo štirih let med prvo svetovno vojno. Preživel jih je na fronti.

Kot gasilec je bil Franc Stritar vesten in požrtvovalen. Nikoli ni odrekel pomoči, kadar je bilo treba reševati življenja ali premoženje. Bil je discipliniran in je hodil na vse gasilske sestanke, dokler mu bolezen tega ni preprečila. Nekaj let je bil prikljen na posteljo. Njegova močna narava se je dolgo upirala, toda končno je podlelel, kot podleže hrast, ko ga burja izruje in zruši.

Gasilci so ga slovesno pokopali. Pri odprtem grobu se je v njihovem imenu poslovil od njega Albin Pisanski.

Počitaj v miru, dragi France, in naj ti bo lahka domača zemlja!

J. S.

Čemu poseka v gozdu ob gradu?

V neposredni bližini brestanškega gradu je drevje v gozdu posekano. Ljudje se sprašujejo, kako je kaj takega mogoče. Mar ni grad zaščiten? Tisti, ki to počenajo, bi lahko našli metrska drva kje drugje. Gozd bi bilo verjetno treba samo očistiti.

Nekateri zatrjujejo, da je bil posek pravilen in da so ga določili strokovnjaki. Na poseki bodo baje zasadili smreke. Mar ne bi bilo bolje obdržati prvoten gozd? V grajski okolici je bilo že tako pred leti napravljene veliko škode, ko so unicili krasen drevored mogočnih kostanjev.

M. Z.

Za papirničarje ne bo praznikov

V tovarni papirja DJURO SALAJ so nedavno sprejeli plan za leto 1968. Ta predvideva za 3 odstotke večjo blagovno proizvodnjo. Da bi to dosegli, so v tovarni sklenili delati tudi ob praznikih. V letu 1968 bodo imeli 350 delovnih dni. Preostali čas bodo izkoristili za obnovitvena opravila.

Za neprekinjeno delo imajo več razlogov. Tako na primer povzročajo ustavljanje strojev in celotnega tehnološkega procesa velike stroške, ti pa močno vplivajo na redno proizvodnjo. Obveznosti, ki jih ima kolektiv, pa terjajo od njega, da izkoristi vsako možnost za varčevanje.

DROBNE S SENOVEGA

NA PRAZNIK DNEVA JLA so Senovčani napolnili kino dvorano, v kateri je bila svočana akademija. Kulturni program je pripravil voliški klub cerkljanske garnizije. Občinstvo je nastopajoče večkrat toplo pozdravilo. Žal so morali izpustiti nekaj dobrih točk, ker kino dvorana ni primerna za tak program. Prvotno je bila akademija predvidena v šolski dvorani, vendar jo je šola odpovedala. Nastopajočim vojakom se Senovčani toplo zahvaljujejo.

NA OSNOVNI SOLI so izvolili nov šolski svet, ker je staremu potekel mandat. V kratkem bodo na šolo dobili novega ravnatelja.

PRED NOVIM LETOM so člani upravnega odbora sindikata rudarjev obiskali vse bolne člane kolektiva na domovih in v bolnišnicah. Ob tej priložnosti so jih skromno obdarili. To humanitarno akcijo pripravijo vsako leto ob tem času.

V DECEMBRU SO RUDARJI samo za malenkost prekoračili finančni plan proizvodnje. Z odkopi so na likvidaciji etaž, drugi so spet zaposleni na pripravah. Z izredno požrtvovalnostjo rudarjev in tehničnega vodstva so presežili proizvodnjo po planu, kar je v takih primerih težko dosegljivo.

K.



Seja sveta KS o zborih občanov

Svet krajevne skupnosti Tržišče je 31. decembra razpravljal o delu v lanskem letu ter določil datume zborov volilcev na območju krajevne skupnosti Tržišče. Zbori bodo: 21. januarja (v nedeljo) v Tržišču v šoli ob 7.30, na Telčah v šoli ob 11. uri in na Gabrijelah pri Berku ob 16. uri. Na teh zborih bodo občani razpravljali o raznih stvareh, ki pridejo v poštev za sestavo načrta dela skupnosti za 1968.

L. UDOVČ

Borci iz Tržišča bodo zborovali

14. januarja bo redni letni občni zbor ZZB Tržišče, na katerem se bodo borci pogovorili o delu v letu 1967 in hkrati naredili načrt dela za letošnje leto. Zbor bo ob 8. uri v tržiški šoli. Vabimo vse člane ZZB.

L. UDOVČ

Registracija motornih vozil

Letos bo registracija vseh motornih vozil v sevnjski občini od 10. do 26. januarja. Registracija poteka po registracijskih številkah avtomobilov, zato naj lastniki vozil upoštevajo urnik, ki je objavljen po vseh oglasnih deskah v občini. Lastnikom, ki vozil ne bodo registrirali v odrejenem roku, bodo odvzete evidenčne tablice.

L. U.

Popis krav in telic

Kot vsako leto bo tudi letos v sevnjski občini popis krav in telic. Za vsako kravo in telico, ki je starejša od enega leta, bo moral lastnik plačati pavšalno skočnino 40 Ndin. Skočnino bo treba plačati do konca marca na področnem krajevnem uradu.

L. UDOVČ

Gasilci tudi mehanično delavnico

Zadnje sredo v lanskem letu so na sestanku sevnjskega gasilskega društva predlagali, naj dobi društvo še v imenu oznako sreševalno, ker razširja svojo dejavnost tudi na pomoč pri drugih nesrečah. Predsednik občinske gasilske zveze Jože Smodej je v poročilu ob tej priložnosti izrazil upanje, da bo nova zavarovalnica Sava primaknila kak odstotek za gasilstvo, ki se že veselo bori s težavami zaradi pomanjkanja denarja. Da bi si pridobilo kaj dohodka, nameravajo sevnjski gasilci dozditi pri gasilskem domu mehanično delavnico, da pa bi še uspešneje delovali, nameravajo v prihodnje uvesti v domu dežurno službo.

S. Sk.

Matični urad Tržišče

Od marca do decembra lani so na območju matičnega urada Tržišče rodile: Marija Tratar iz Vrhnice - deklica, Tončka Lendero iz Vrhnice - dečka, Marija Janežič iz Sp. Vodal - deklica, Alojzija Lušar iz Spod. Vodal - deklica, Jožefa Knez iz Sp. Vodal - deklica, Alojzija Knez iz Sp. Vodal - deklica, Štefica Gruden iz Gabrijel - dečka, Dragica Seban iz Kaplje vas - dečka, Milka Hajdinjak, Pavla vas - dečka in Tončka Zupančič iz Otavnika - deklica. Umri so: Tone Anderlič, delavec iz Tržišče - 23 let; Franc Rozman, upokojenec iz Tržišče - 90; Ivan Fišter, upokojenec s Slančje vrha - 65; Ivana Skušek, zasebnica iz Jęprjeka - 88; Ivana Udovč, zasebnica s Krasinje vrha - 83; Jože Ržen, zasebnik iz Malkovca - 67; Uršula Urana, gospodinja iz Gabrijel - 94; Ivana Repše, gospodinja iz Škavca - 81; Pavla Markovič, upokojenka iz Pavle vasi - 55; Anton Janežič, upokojenec iz Pavle vasi - 51 in Jože Murac, upokojenec iz Drušče - 80 let.



V novem delu kolodvorske restavracije v Sevnici (na sliki) bo posebno akusno urejena kmečka soba, katere stene bodo krasile panjske končnice. Uredili jo bodo po zamisli inž. Mira Blaznika, opremo pa bo naredila mizarska zadruga. (Foto: Vesel)

NA ROB RAZPRAVAM O VLOGI SINDIKATA

Na izbiro ni bilo druge rešitve

Kolektiv sevnjskega Jugotanina mora napeti vse sile, da si bo zagotovil delo tudi v prihodnosti

»Odpustili bodo najmanj četrtno delavcev, izguba se vpenja v desetine milijonov.« se je poleti 1967 zlovesče razširil glas o Jugotaninu, obratu Konusa iz Slovenskih Konjic. Kaj je ukrepal sindikat v teh razmerah, poslušajmo iz našega razgovora s predsednikom sindikalne podružnice Alojzom Zakrajškom (45), vodjem mehanične delavnice.

— Tov. Zakrajšek, kaj je sindikat ukrenil, ko je izvedel za izgubo in nameravani odpust delavcev?

— Takoj smo zapored sklicali dve seji, na njih pa ugotovili, da se moramo s predlaganim strinjati, saj ni druge rešitve. Vztrajali smo, da

naloge. Ljudje, ki zaidejo v stisko, se radi obračajo nanj.

— Ko govorimo o podatkih: ali ste sproti in zadosti obveščeni, kako stoji v danem trenutku vaš obrat?

— Podatki prihajajo prepočasni, to okusi tudi vodstvo obrata. Manjkajo tudi ekonomske utemeljene predvidevanja.

Kaj je po vašem privedlo do izgube, če odštejemo razmeroma visoke cene lesa?

— Nadomestilo lesa z mazutom ni dalo tistega, kar smo pričakovali. Po svoje so nas pritisnili kupci izluženega lesa in prodajalci mazuta. Razen tega je kriva neracionalna proizvodnja, čeravno je naš obrat še kar sodobno opremljen.

— Kmetje se pritožujejo, da so oškodovani, odkar ne kupujejo več taninskega lesa na kilograme marveč na metre.

— Seveda, ko so nas zasuli s svežim lesom takrat, ko je bil najbolj težak. Zdaj doteka les enakomerno in nam veže manj denarja.

— Kilo vašega tanina je za 80 din dražje od uvoženega. Boste lahko obdržali kupce.

— Vodstvo kombinata je prepričano, da je tako nizka cena samo poskus zunanje proizvodnje, da bi uničil druge taninske obrate, kar bi mu omogočilo monopolni položaj.

Novici iz Tržišča

■ SRAMOTEN POGREB BORCA. Pred kratkim smo spremljali na zadnji poti člana ZZB Jožeta Janežiča iz Pavle vasi. Zal pa ga je zadnja počastilo le nekaj borov, kar ni lepo od nas. Imamo lepo domovino, in, priznajmo, tudi lepe pokojnine na Malkovcu in v Pavli vasi, pa nam je bilo žal za pokojnika irtrovati urico časa. Na srečo mu je ZZB kupila vsaj venec, kakaj to je bil prvi pogreb po vojni, ko razen venca pokojnik ni imel na zadnji poti niti ene rože.

ZAHVALA VSEM ORGANIZACIJAM. Tudi letos je dedek Mrac obiskal najmlajše in jih bogato obdaroval. Ob tej priložnosti gre zahvala vsem organizacijam, ki so pripomogle k lepi prireditvi. Šolarji so na ta dan podarili učiteljem šopke nageljnov, dedek Mrac pa jim je zabeleži veliko uspehov v novem letu.

L. M.

Vaščani delali namesto njega

Francu Vršču s Pokleka je bolezen in oslabelost preprečila, da bi na delovnem mestu zdržal še mesec dni in si tako pridobil pravico do pokojnine. Zaman je hodil od urada do urada: prepis je tak, da mu je pristojni niso smeli dati.

Takrat pa se je zganil nekdo, za katerega običajno mislimo, da bi moral samo po

istično delovati na vasi: krajevna organizacija SZDL. Predsednik Franc Cizerle je možu priskrbel delo na cesti. Ker pa Franc tega ni mogel več opravljati, so ga nadomestili člani organizacije. Vsak je opravil en ali več delovnih dni tako, da je bila izpolnjena zahteva za pokojnino.

Take socialne akcije zaslužijo posnemanje!

Vsako leto večje težave

Samo za odplačilo anuitet bo treba letos v sevnjski občini zagotoviti 105 milijonov S din. Ker obstaja težnja, da bi se proračunski izdatki zmanjševali, si pomagajo tako, da prispevajo delovne organizacije v poseben sklad za komunalno dejavnost in negospodarske investicije.

Letošnji izračun je pokazal, da bo morala občina samo za odplačilo letnih obveznosti za investicije v šolstvo in otroško varstvo zagotoviti dobrih 70 milijonov S din, 22 milijonov S din za plačilo obveznosti komunalne dejavnosti, preostali znesek pa za stanovanja in še nekatere druge obveze.

Občinska skupščina je v soglasju s pristojnimi sveti sklenila, naj bi letos delovne organizacije prispevale 3 odstotke od bruto osebnih dohodkov, kar bi dalo skupno 107,5 milijona S din. Nekatero delovno organizacijo so pogodbe sklenile že lani, čeprav v manjših zneskih,

druge pa naj bi to naredile čimprej.

Obisk iz Zasavja

Za novo leto so se varovancev Doma počitka v Loki pri Zidanem mostu spomnili tudi prebivalci zasavskih občin: Trbovelj, Hrastnika in Zagorja. Predstavniki teh treh občin so oskrbovance obdarili, šolarji hrastniške osnovne šole pa so jim pripravili lep kulturni program.

Nova predsednika sindikata in mladine

Na nedavnem občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Sevnici je bil za novega predsednika občinskega sindikalnega sveta izvoljen Viktor Auer, dosedanji tajnik sveta. Novega predsednika ima tudi občinski komite ZMS. Student visoke šole za politične vede Alfred Zeleznik je zamenjal dosedanjega predsednika Vojka Dvojmoča.

SE DRUGA STRAN V RAZPRAVAM O KMETIJSTVU

Družbeni obrati bolj obremenjeni

Ne gre za reševanje kombinata, marveč predvsem za odpravljanje zaostalosti celotnega kmetijstva

Svet za gospodarstvo, zbor delovne skupnosti in občinska skupščina, predvsem pa primerljivi izračuni zahtevajo: kmetijski kombinat Zasavje naj dogradi obrate in ukrene vse, da bodo rentabilni. Nujno je iskati sprejemljive oblike družbene proizvodnje in kooperacije, pri akciji pa naj pomagajo vsi odgovorni družbeni dejavniki!

Desetine kilogramov papirja je že bilo popisane, na večini važnejših sestankov v sevnjski občini zadnje čase

Loka: Kdo bo skrbel za pot do postaje?

Iz Loke in okolice hodi po poti do železniške postaje vsak dan veliko ljudi. Zal pa je pot v snegu tako nevarna, da mora biti človek zelo previden, če hoče, da se ne bo poškodoval. Ljudje sprašujejo, zakaj tisti, ki so to dolžni, pot redno ne posipljejo.

Imenovanja v Sevnici

Sevnjska občinska skupščina se je strinjala s tem, da se za vršilca dolžnosti spojenega zdravstvenega doma v Celju imenuje dosedanji direktor tega doma dr. Franc Fludernik. Naloge direktorja bo opravljal do konstituiranja zdravstvenega doma.

V smislu statuta osnovne šole »Savo Kladiška« v Sevnici je skupščina na predlog komisije za volitve in imenovanja izbrala Alojza Vidica v svet omenjene šole. Tov. Vidic je pomočnik šefa sevnjske železniške postaje in odbornik zbora delovne skupnosti.

Radi bi urejeno cesto

Prebivalci Brezjega pri Krmelju bi si radi letos uredili dovozno cesto v vas. Vaščani so pripravljeno opraviti prostovoljna dela ter zbrati potreben gramoz, denarja pa jim primanjkuje. Pričakujejo, da bodo na občini pokazali razumevanje za njihove želje.

D. B.

obravnavajo kmetijstvo. Kombinata opozarja na nedograjeno obratov hmelja, podatki o zasebnem kmetijstvu pa govori o zaostalosti na vasi. Mišljenja o načinu podružbljanja zasebne proizvodnje so različna, iste pa so zahteve po gospodarskem napredku.

Zakaj je napredek v kmetijstvu tako velikega pomena za splošen napredek občine? Pravzaprav že vse povedo podatki, da ima 4.188 zasebnih kmetov le 3,6 milijarde starih dinarjev vrednosti pridelkov in prireje v enem letu, to pa dá na enega zaposlenega v kmetijstvu le 72.000 S din na mesec. Če odštejemo še stroške pridelovanja in reje, ugotovimo, da zasluži povprečno le 24.000 S din na mesec. Ne pove ta podatek dovolj, če ga primerjamo s povprečnim zaslužkom v industriji, ki je najmanj trikrat večji?

Kdor pozna občino, bo pritrtil številkam, ne da bi jih preverjal. Izhod ni v zmanjševanju družbenih davitev, marveč v povečevanju dohodkov kmetov. Približni račun pokaže, da bi ob sedanjih razmerah samo hmelj in ribez lahko povečala celotni dohodek kmetij za milijardo starih dinarjev.

Zmotno je mišljenje, ki je še vedno usidrano med prostimi ljudmi, da družbeni obrati plačujejo manjše obveznosti na enoto površine kot zasebni. Resnica je čisto drugačna. Kmetje ne gojujejo nad velikim prispevkom za socialno zavarovanje, toda vsi so imeli za leto 1967

odmerjenih le 158,6 milijona S din teh davitev, samo kombinat pa je plačal na primer v letu 1966 čez 115 milijonov S din, čeravno ima le nekaj odstotkov obdelovalne zemlje.

Družbeni obrati so celo nekajkrat bolj obremenjeni kot zasebni. 20 ha velik hmeljev nasad v Kompolju je imel v letu 1967 skoraj 12 milijonov S din družbenih davitev, torej polovico toliko, kot vsi zasebni kmetovalci na območju krajevnega urada Boštanj. Hmelj pa je tako donosna kultura, da obrat kljub temu ni imel izgube.

Ta prispevek kaže še drugo plat kmetijstva, o kateri se velja zamisliti.

M. L.

Javna svetilka v Tržišču

Javna svetilka, ki je bila že več mesecev pokvarjena, je končno spet zagorela. Po dročne električarje smo morali zelo dolgo prositi, da so jo popravili.

L. U.

Vesti s Studenca

■ ZBOR OBČANOV. Pred kratkim je bil na Studencu dobro obiskan zbor občanov, ki se ga je udeležil tudi predsednik občinske skupščine Franc Molan. Ljudje so razpravljali predvsem o gradnji ceste Zavratac-Rovišče, o popravilu vaških poti, gradnji vodovoda in o prosvetni dvoran. Govorili so tudi o pospevalnih akcijah v kmetijstvu ter izvolili žolski svet staršev. Trenutno je še nedograjena 100 m ceste Zavratac-Rovišče, ker je dograditev preprečila zima. Vodovod so vaščani že začeli graditi. Če bo šlo tako naprej, bo Studenec vendarle dobil tekočo vodo.

■ Z MATIČNEGA URADA. Na območju krajevnega urada Studenca sta bila v zadnjem lanskem mesecu rojena en deček in ena deklica, umrlo pa je 6 ljudi. V vsem letu 1967 je bilo doma rojenih 7 otrok, 41 ljudi pa je umrlo. V bolnišnicah se je rodilo 20 otrok, umrlo pa je 8 oseb.



Anton Strmole

Mislite, da je sindikat podcenjevan?

Odgovarja predsednik sindikalne podružnice Tovarne šivalnih strojev Anton Strmole

Obračun dela sindikalne podružnice kaže za leto 1967 malone neverjetno številko: po sindikatu so zaposleni dobili po tovarniških cenah za čez 11 milijonov Sdin različnega blaga, kar bi bil že dokaj lep promet za manjšo trgovino. Če to ocenjujemo po anketi 230 večjih slovenskih podjetij, v katerih je kar 40 odst. delavcev izjavilo, da je najvažnejša naloga sindikata skrb za ozimnico in druge porabne predmete, bomo morali priznati, da je bilo delo več kot uspešno. Ker pa sindikat nima na skrbi le tega, smo o drugih dejavnostih povprašali predsednika Antona Strmoleta.

»Vaš številčno najmočnejši delovni kolektiv trebanjske občine je v letu 1967 doživel nekaj močnih pretresov. Povejte v nekaj besedah, zakaj.«
»Zaradi dumpinškega uvo-

za šivalnih strojev, precej pa tudi zaradi naše nesposobnosti prilagoditi se nastalemu stanju. Sam ne morem ocenjevati sposobnosti našega vodstva, prav gotovo pa ima naša tovarna premalo šolanih strokovnih delavcev, ki bi znali voditi tudi v težjih razmerah.«

»Se sindikat zaveda, kaj pomeni, da tovarna s blizu 300 zaposlenimi nima analitika, ki bi načrtno spremljal poslovanje podjetja. Je sindikat zahteval, da je treba te stvari spremeniti in pritegniti nove strokovne moči?«

»Zavedamo se, da je to pomembno vprašanje, kaj več pa nismo mogli narediti. Povedati je treba, da se pri nas funkcije v samoupravnih organizacijah vrtijo nekako v krogu.«

»Delovna mesta so sicer bila javno razpisana, toda nastal je občutek, da je bila to zgolj formalnost, ker so bili pogoji tako slabi, da so odbijali prijavitelje. Če pa so se prijavi, jih je odklonila komisija. Mar ni bilo tako?«

»Vemo, da razpisi niso najboljša pot do sposobnih kadrov. Od ljudi z visokošolsko

izobrazbo se je na primer javil le en agronom, mi pa smo kovinsko podjetje. Na nedavnem občnem zboru so člani sindikata zahtevali tudi, da morajo vodilni živeti na Mirni, da bodo bolj povezani s krajem.

»Mislite, da je sindikat podcenjevan?«

»Če bi sodil le po tem, da samoupravni organi lahko opravljajo delo med rednim delovnim časom, sindikalni funkcionarji pa ne, bi lahko rekel, da je podcenjevan. Tudi sicer je čutili, da imajo mnogi sindikat le za opravilno delo, ki se jih vsi drugi otepijejo. Če bi se vodilni bolj čutili tudi člane sindikata, bi bilo njegovo delo prav gotovo uspešnejše.«

M. L.

Posvet o osebnem delu

Te dni bo v Trebnjem poseben posvet o osebnem delu. Kot je znano, je v javnosti široka razprava o delu na zasebnih sredstvih za proizvodnjo ter o sproščanju zasebne spodbude v okviru našega družbenega sistema. Mnenja s posveta bodo posredovana republiški konferenci Socialistične zveze.

Voda se je podražila

Z letom 1968 bodo gospodinjstva, ki jih napaja vodovod Stična-Dobrnica, plačevala 70 Sdin za kubični meter vode, kmetijske delovne organizacije 100 Sdin, druge delovne organizacije pa 126 Sdin - Doslej so gospodinjstva vodo plačevala po 40 Sdin kubični meter

Podražitev so in bodo na slabem glasu. Pogosto dobivajo celo posebna imena. Toda tokrat izhoda ni bilo. Zmogljivost vodovoda je treba povečati, za to pa mora več prispevati porabniki vode. Vedno več odjemalcev je povzročilo, da so bile poleti dan za dnem cevi suhe. Suhe cevi pa so strah gasilcev, godrnjanje gospodinjav, da o turističnih objektih in avtomobilskih pralnicah brez vode niti ne govorimo.

Novo ceno so za naše razmere kar visoke. Za podjetja je voda dražja zaradi tega, ker imajo gospodinjstva pri porabi prednost. Tudi v pri-

hodnje pa odjemalci vode ne bodo plačevali vode toliko, kolikor stane, marveč bodo morale občine še vedno plačevati razliko med polno letno ceno vode in njeno prodajno ceno.

Ko je na zadnji seji trebanjske občinske skupščine imela pred seboj predlog grosupeljske občine in podražitev, ji ni preostalo kaj dosti razmišljati, ali bi soglašali z novimi cenami ali ne. Če pa se spomnimo poletne stiske z vodo, potem roko na srce: človek je pripravljen plačati tudi nekaj več, samo da bi imel vedno vodo v stanovanju.

ODMEV NA: ŠOLSKI HODNIK KOT RUDARSKI ROV

Kam gre denar od samopriskupka?

Je kaj resnice v govoricah, da ne gre za tiste namene, za kar ga zbiramo?

Prejeli smo nekaj anonimnih pisem, priča pa smo bili tudi namigovanju, da v trebanjski občini ne uporabljajo samopriskupka tako, kot je bilo predvideno. V nekem pismu je tudi zapisano, da je šel ta denar celo za zlate ure, nagrade učiteljem na Mirni. Na našo prošnjo nam je dal načelnik za družbene službe Janez Zajc na vpogled vse podatke o količini zbranega denarja ter o njegovi porabi.

1. julija je bil na območju vseh krajevnih skupnosti zakonito vpeljan samopriskupek za šolstvo, ki bo do konca letošnjega leta predvidoma prinesel 136 milijonov starih dinarjev. Že od vsega začetka je bilo predvideno, da bo šlo za mirensko šolo 106 milijonov kot udeležba za posojilo, 14 milijonov za uredevev razmer v osnovni šoli v Mokronogu, 16 pa za Veliki Gaber.

Denar pa je bil porabljen takole: Za preureditev nekdanjega stanovanja v šolsko učilnico, kuhinjo in kabinet je bilo v mokronoški šoli porabljenih 3,5 milijona S din, 4,5 milijona pa za adaptacijo upraviteljevega stanovanja zunaj šolske stavbe. Ostali znesek do 14 milijonov bo porabljen za ureditev šolskega hodnika in sanitarij.

V Velikem Gabru je bilo porabljenih 16 milijonov za manjši stanovanjski blok za učitelje. V izpraznjenem sta-

novanju ravnatelja sta bili v šoli urejeni dve učilnici. Za načrte mirenske šole pa je šlo doslej iz prispevka 4,3 milijone starih dinarjev.

Naj na koncu še enkrat poudarimo, da je bil doslej sleherni dinar porabljen tako, kot je bilo predvideno ob sprejemanju samopriskupka. Računi se lahko razgrnejo vsakemu plačniku, da bo vedel, za kaj gre del njegovega zasluga. Konec koncev pa tudi banka ne bi dovolila uporabljati denar za kaj drugega, kot je določeno v sklepu o uvedbi samopriskupka.

M. L.

Tudi »Pohorje« občuti reformo

Na skupnem sestanku obeh aktivov ZK v KPD Dobrova so komunisti industrijskega podjetja »Pohorje« in uprave sklenili v prihodnje delovati v enem aktivu. Za sekretarja aktiva je bil izbran Anton Hajdinjak.

V razpravi o gospodarjenju obratov znotraj doma so delavci postavljali konkretna vprašanja, predvsem pa so zahtevali pojasnila, kaj je s stiskalnico, ki že dalj časa stoji neizkoriščena. Poslovni področji namreč kažejo, da so se stroški poslovanja povečali, osebni dohodki zaposlenih pa zmanjšali za več odstotkov. Manjša je proizvodnja in prodaja, zato bo kljub razmeroma cenejši delovni sili treba bolj poprijeti in bolj gospodariti.

A. K.

Izobraževanje članov ZROP

Združenje rezervnih oficirjev in podoficirjev trebanjske občine je sklenilo v januarju organizirati strokovna predavanja za člane organizacije. Predavanja bodo: 14. januarja ob 7.30 v šoli v Velikem Gabru in v šoli v Sentlovrencu; 18. januarja ob 17. uri v mirenski šoli in v sejni sobi občinske skupščine v Trebnjem, 20. januarja ob 15. uri v Mokronogu in Sentrupertu ter 21. januarja ob 7.30 v združenem domu v Dobrnici.

Obračun ceste na Krušni vrh

Obračun gradnje ceste na Krušni vrh je pokazal, da je cesta veljala krajevno skupnost v Knežji vasi 310.000 S din, veliko pa so z delom in živino prispevali tudi ljudje sami. Krajevna skupnost je lani dobila 205.000 S din občinske pomoči, 190.000 S din pa je dobila v obliki najemnin od zemljišč družbene lastnine. Ko je svet krajevne skupnosti na nedavni seji obravnaval načrt za letošnje leto, je menil, da je treba pritegniti k sodelovanju tudi tiste ljudi, ki so se doslej držali ob strani, saj gre za urejanje stvari, ki so vsem v korist.

Za ribez: pristanek skupščine

Trebanjska občinska skupščina je na zadnji seji pristala na predlog sveta za kmetijstvo in gozdarstvo ter sprejela odlok, po katerem je območje Stare gore, Lipnika, Gradišča in Arenberga rezervirano za ribezove nasade, povsod drugod pa ima prednost zeleni bor. Lastniki že zasajenih nasadov ribeza zunaj rezerviranega območja morajo s škropljenjem obvarovati ribez pred okužbo, če tega ne bodo naredili, pa ga bo na njihove stroške obvaroval upravni organ. Novih grmov ribeza ni dovoljeno zasajevati razen v omejenih krajih.

Popravek: zamenjani imeni učiteljc

Nesreča pa tiskarski škrat nikoli ne počiva. V zadnji številki našega lista, v kateri smo poročali o izredno slabih razmerah osnovne šole na Jelševcu pri Trebelnem, sta bili pod slikama tamkajšnjih učiteljc zamenjani imeni, za kar se prizadeta imenbralcem vladno opravičuje.

LETOŠNJI NAČRTI TD SENTRUPERT Z avtomobili bo mogoče v „Nebesa“

V načrtu je nadaljevanje gradnje krožne ceste mimo lovske koč v „Nebesih“

Tri turistična društva premore trebanjska občina. Medtem ko društvi v Trebnjem in Sentrupertu delujeta, spi društvo na Mirni mirno spanje. Velikokrat je pač tako, da je dejavnost odvisna od enega samega človeka, ki zna za seboj potegniti še druge. Tak moč je prav gotovo Maks Kurent, prizadevalni turistični delavec iz entruperta.

V letošnjem načrtu turističnega društva v Sentrupertu zavzema pomembno mesto ureditev turistične postojanke na Veseli gori. Pritilije nekdanjega Barbovega gradu bo preurejeno v točilnico, v nadstropju pa bodo počitniški dom upokoencev in tujske sobe. Del denarja za ureditev gradu in okolice bo prispevalo društvo upokoencev SRS iz Ljubljane.

Ze začeta dela na cesti Hom-Slatnik-»Nebesa«, kjer je zgrajena nova lovska koča, ter cesto Slevec-Hrastno je letos treba nadaljevati, tako da bo do lovske ko-

če mogoče priti tudi z avtomobilom. Ko bo ta, 8 km dolga cesta zgrajena, bo povezovala Sentrupert s Homom in Gradiščem, od koder se lahko pride na Viher, kjer stoji cerkva z dragocenimi freskami.

Pomembni kulturni spomeniki na območju turističnega društva Sentrupert so grad Skrljevo, ki je bil zgra-

Novo ime komunalnega podjetja

Trebanjsko Komunalno podjetje se je po soglasju skupščine pred kratkim preimenovalo v Komunalno obrtno podjetje. S tem je že v nazivu poudarjeno, da se je poslovanje razširilo tudi na obrtno dejavnost, predvsem na storitve, polizdelke in izdelke kovinske stroje. Podjetje je zadnja leta ob obračunih pokazalo kar lepe prebitke in je sklenilo graditi lastno stavbo, kjer bodo imele streho delavnice in uprava.

jen pred več kot 900 leti, zatem cerkev v Sentrupertu in cerkev na Veseli gori. Vse te in še nekatere druge znamenitosti je treba obvarovati in izkoristiti v turistične namene.

Letos bo društvo priredilo tekmovanje v olepševanju domačij, vztrajno pa si bo prizadevalo za olepševanje krajev in njihove okolice. Kmetovalcem, ki imajo vinograde v Zadrugi, Okrogih, Apniku, Homu in Hrastnem bo svetovalo, naj zidanice urejajo v narodnem slogu, načrte za to pa bo naredila Dolenjska turistična zveza. Zelo lepa pokrajina, značilno dolenjska, že zdaj privablja veliko obiskovalcev.

Društvo ima v načrtu tudi turistični prospekt Mirenske doline, prirediti pa namera na izlete, turistična predavanja in mnoge manjše akcije, ki imajo namen pospešiti turistično dejavnost, kakaj asfaltna cesta se že vijuga po dolini in jo odpira obiskovalcem.

Nekmetje le v občinskih središčih

Skupščina je zavrnila predlog sveta za urbanizem in komunalne zadeve, ki je bil za bolj sproščeno gradnjo

Svoj čas veliko kritizirani togi in dolgi postopek pri gradnjah zunaj ureditvenih območij, ko je bilo treba za vsak primer vprašati republiškega urbanističnega inšpektorja, novi zakon sprošča ta-

ko, da daje pri tem proste roke občanom. Te pa se morajo zavedati, kakšen je glavni namen urbanističnega načrtovanja: z gradnjo v strnjanih naseljih doseči večjo stopnjo urbanizacije in varovati plodna zemljišča.

28. decembra je bil v Trebnjem sprejet odlok o urbanističnem redu, katerega pomembno določilo pravi, da razen kmetov in obrtnikov zunaj Trebnjega, Mirne in Mokronoga ne sme nihče graditi stanovanjskih hiš. To določilo je veljalo že tudi doslej, vendar je svet za urbanizem in komunalne zadeve predlagal na podlagi mnogih prošelj graditeljev, da bi v Sentrupertu, Veliki Loki, Velikem Gabru, Dol. Nemški vasi in Gor. Ponikvah dovolili graditi tudi drugim.

Skupščina je ta predlog zavrnila, čeravno pri tem ni bila popolnoma enotna. Odlok namreč ne dovoljuje, da bi si zunaj Trebnjega, Mirne ali Mokronoga postavili hišo na primer prosvetni delavec, uslužbenec kmetijske zadruge ali pošte v Sentrupertu, čeravno tam stalno živi in ima delovno mesto. Po vsej verjetnosti bo treba za take primere narediti izjeme, veliko vprašanje pa je tudi, če bo mogoče s pomočjo sedanje zakonodaje uspešno zatirati

črne gradnje, ki se bodo prav gotovo pojavljale v krajih, ki jih je predlagal svet, a ga je skupščina zavrnila.

roko na srce...!



... Če se v vašem kraju zgodi kaj zanimivega, poročajte o tem najbolje -

DOLENJSKI LIST

TREBANJSKE NOVICE

Nizje cene za meso?

Pretekli ponedeljek je bil v Kočevju sestanek predstavnikov kmetijskega gozdarskega posestva in občinske skupščine, na katerem so razpravljali o znižanju cen mesa. Vendar se na tem sestanku še niso dogovorili za znižanje cen, ampak le za prihodnji sestanek, ki bo 15. januarja. Na njem bodo pregledali kalkulacije za nove cene mesa in sklenili, za koliko in kdaj se bo meso pocenilo. Vse kaže, da bodo nove nižje cene začele veljati še ta mesec.

Je že tako, da grede cene hitro gor, dol pa počasi.

»ZIDAR« jih ni pozabil

Kakor vsako leto so se tudi ob koncu minulega leta na povabilo kolektiva sestali upokojeanci splošnega gradbenega podjetja »Zidar« iz Kočevja. V hotelu Pugled se jih je zbralo dvajset in so v prav prijetnem razpoloženju obujali spomine na lepe in težke čase dela pri »Zidarju«.

O uspehih podjetja v minulemu letu, ko je »Zidar« praznoval tudi dvajsetletnico obstoja, jih je seznanil direktor France Bojc. Vsi upokojeanci so bili veseli napredka. Upokojeanci so se za povabilo in novoletna darila iskreno zahvalili direktorju in predsedniku DS ter preko njiju celotnemu kolektivu. Posebno so bili veseli, da jih kolektiv »Zidarja« ni pozabil.

RK obdaril starčke

Krajevna organizacija RK za mesto Kočevje je za novo leto obdarila 19 ostarelih in socialno ogroženih ljudi. Približna vrednost vsakega darila je znašala 100 N din. Razen tega so člani odbora na zadnji seji sklenili, da bo njihova organizacija plačevala v tem šolskem letu malico petim učencem posebne šole. Organizacija bo tudi zbirala oblačila, obutev in podobno ter vse to podarila socialno šibkim. Vsaki občan, ki želi kaj darovati za socialno ogrožene, lahko to stori vsak dan do 14. ure v pisarni občinskega odbora RK.

Nove vodne črpalke

Vodna skupnost Kočevje-Ribnica je pred kratkim naročila pri Litostroju nove črpalke z zmogljivostjo 100 l na sekundo za zajetje na Obrhu. Dobavljene in montirane bodo predvidoma oktobra letos.

Razen tega bo Vodna skupnost do konca januarja izdelala program vgrajevanja vodomerov, ki morajo biti z ozirom na občinski odlok vgrajeni do konca leta.

Vodna skupnost je naročila tudi načrte za izgradnjo vodovodov za vsa naselja na območju kočevskega vodovoda, ki še nimajo pitne vode. Načrt za vodovod v Dolgi vasi pa bo izdelan že spomladi.

Slabo vzdrževane ceste

Cesta proti Rudniku in Salci vasi je slabo vzdrževana, podobno pa je še z nekaterimi drugimi cestami v občini in nekaterimi stranskimi ulicami v Kočevju. Občinske ceste so pred kratkim dobile v vzdrževanje krajevne skupnosti. Vse kaže, da skupnosti še nimajo dovolj izkušenj za dobro organizacijo cestno-vzdrževalne službe. Vendar bi morale krajevne skupnosti za ceste in ulice bolj skrbeti, če so jih že prevzele v vzdrževanje.

Kočevska podjetja čakala na požar?

Sele potem se bodo začeli zanimati za učinkovito protipožarno službo in za protipožarno vzgojo svojih članov kolektiva — Le vsaka sedma delovna organizacija se zanima za požarno varnost

Požari v Jugoslaviji so vedno bolj pogosti. Vse kaže, da so tudi v kočevski občini čakali na požar, ki je povzročil vsaj več stotilijonsko škodo. Sele po tem bodo imeli odgovorni možje v delovnih organizacijah tehten vzrok, da bodo sklicali sestanke, na katerih bodo morda tudi sklenili, da bodo namenili kakšen dinar za požarno varnost...?

Že avgusta lani je občinska gasilska zveza ponudila vsem dvajsetim delovnim organizacijam na območju občine, da bi v okviru protipožarne vzgoje predvajala po delovnih kolektivih film »Davek na malomarnost«, ki prikazuje, zakaj najpogosteje izbruhnejo požari v delovnih organizacijah in stanovanjih. Film so prikazali le v treh delovnih organizacijah (Elektro, INKOP, LIK), ker ostale za ponudbo niso pokazale nobenega zanimanja.

Tudi na prošnjo občinske gasilske zveze, naj bi delovne organizacije prispevale za dograditve garaž gasilskega društva Kočevje, je bil odziv podoben. Od 23 delovnih organizacij (3 imajo sedež izven občine) so poslale prispevek le štiri (Tekstilna, Avto, Kovinar in Cestno podjetje Novo mesto), nadaljnje štiri pa so obljubile prispevek šele letos. Zanimivo je, da je finančno ne preveč trdna Tekstilna že nakazala 400.000 Sdin, mnogo večje in gospodarsko boljše delovne organizacije pa se na razne načine izgovarjajo, da ne bi nič prispevale. Za dograditve garaž je potrebnih 7 milijonov Sdin.

Delovne organizacije postajajo vse močnejše in razpolagajo z osnovnimi sredstvi, ki so vredna več milijard. Zal pa hkrati ne skrbijo za skladišča.

S solzami v novo leto

Tudi v Kočevju smo priplešali in primencali v Novo leto. Povsod je bilo veselje in zabavno in po nekem čudežu kar brez težjih izpadov. Izjema so bili nekateri »folklorni« običaji, kot razbijanje steklenine in podobno. Pravijo, da čreptanje prinesejo srečo. Prav gotovo steklarinam. Tudi bombic in petard smo se ob takih priložnostih že privadili. Človek bi rekel: »Bilo je vse po starem.«

Le na nekem plesu so točili solze. Pa ne za stari letom ali zaradi zaskrbljenosti za bodočnost. Jokali so zato, ker je neki mlad nadebudnež vrgel med plesalce bombico s solzilcem. Pa naj še kdo trdi, da se ne znamo zabavati!

den napredek požarnovarnostne službe in za protipožarno vzgojo članov svojega kolektiva. Če bo gasilstvo še naprej zaostajalo za razvojem gospodarstva, potem z zastarelim orodjem, neprimerno opremo in majhnim številom gasilcev-prostovoljcev ne bo moglo učinkovito varovati premoženja delovnih organizacij, posameznikov in vse družbe.

S SEJE KOMITEJA OBČINSKE KONFERENCE ZK KOČEVJE

Mladina je dobra, napredna, poštena

Odrasli pa prepogosto sodijo vso mladino po redkih posameznikih, ki delajo izgrede — Mladi naj izvolijo tako vodstvo, da bo kos nalogam — Za uspešno delo mladine ni odločujoč denar, ampak sposobni odrasli, ki znajo delati z mladimi — Poenostavljen in bolj slovesen sprejem v ZK

Razširjena seja komiteja občinske konference ZK Kočevje 26. decembra je bila posvečena 30-letnici izvolitve Tita za vodjo KPJ. Uvodni referat je podal sekretar občinskega komiteja Stane Lavrič. V njem je med ostalim nakazal tudi uspehe, ki so jih dosegli kočevski komunisti, in teževe, s katerimi se srečujejo pri delu. Na seji so poročali o delu komisij občinske konference njihovi predsedniki. Sklenili so še, da bo konec januarja ali v začetku februarja druga seja komiteja občinske konference, na kateri bodo razpravljali predvsem o mladinskih vprašanjih.

V razpravi so člani komiteja že precej razpravljali tudi o mladini. Predlagali so, naj občinska skupščina v letu 1968 da več denarja (dotacije) tistim društvom in organizacijam, ki so priteg-

nila v svoje vrste mladino. Vendar pa so hkrati poudarili, da za uspešno delo z mladimi ni odločujoč denar, ampak sposobni ljudje, ki bi znali delati z mladino in jo tudi razumeti.

Ugotovili so tudi, da je velika večina mladine dobra, napredna, poštena. Odrasli žal prepogosto ocenjujejo mlade po redkih posameznikih, ki so slabi in kvarijo ugled mladih. Prav bi bilo, da bi odgovorni organi ostreje kaznovali tiste redke posameznike (naj bodo mladi ali odrasli), ki delajo izgrede in kvarijo ostalo mladino.

Člani komiteja so menili tudi, da sedanje mladinsko vodstvo ni kos svojim nalogam. Ko bodo mladinci na bližnji konferenci volili novo vodstvo, naj dobro pretehtajo, koga bodo izbrali. Vsekakor bi morali biti v mladinskih vodstvih taki, ki uspešno delajo v raznih društvih, organizacijah in delovnih organizacijah. Takšni imajo že izkušnje in bodo znali obdržati stik z družvi in v njihovo delo pritegniti nove mlade ljudi.

Tudi pri sprejemu mladih v ZK bodo uvedene nekatere novosti. Predvsem se ne bodo strogo držali določila, da mora biti mladinec star 18 let. V ZK pa bodo mlade sprejemali ali aktivni ali komite občinske konference. Sprejem bo poenostavljen, novi člani pa bodo v ZK sprejeti bolj slovesno kot doslej.

Matični urad Kočevje

V decembru se je poročilo 8 parov. Rojstev ni bilo. Umrlj so: Ivana Troha, gospodinja iz Novih Ločin 4, stara 78 let; Ivana Senica iz Kočevja, Trata 28, družinska upokojenka, stara 75 let; Viktorija Kordiš, družinska upokojenka iz Kočevja, Kolodvorska 8, stara 70 let; Julijana Ivanec, družinska upokojenka iz Koprivnice 7, stara 82 let, in Kristina Ferklj, kmetovalka iz Kolenče vasi 6, stara 79 let.

Zakaj nočemo še ene zveze z morjem?

Če bi modernizirali le 22 km ceste od Livolda do Broda na Kolpi, bi dobili še eno zvezo z morjem — Iz nerazumljivih vzrokov z modernizacijo te ceste odlašajo že štiri leta, medtem pa narašča število nesreč na postojnski cesti

Cesta Skofljica—Kočevje je bila modernizirana leta 1963. Pričakovati bi bilo, da bo v naslednjih nekaj letih moderniziranih še tistih 22 km ceste od Livolda pri Kočevju do hrvatske meje (Brod na Kolpi). Tako kočevska cesta ne bi bila nekak cestni »žep«, ampak logična povezava Ljubljane preko Kočevja z morjem (Reko), s Karlovcem in preko njega z Zagrebom.

Vendar z modernizacijo teh nekaj kilometrov ceste in nerazumljivih in nepojasnjenih razlogov odlašajo. Idejni načrti so bili napravljeni že leta 1965, glavnega načrta pa sploh ne delajo, izjema je

menda odsek od Livolda do Stalcerjev, za katerega je v grobem narejen.

Pogosto beremo in slišimo, da je naša cesta proti morju preko Postojne preobremenjena, posebno v letni sezoni. Število motornih vozil na tej cesti je vedno večje, vedno več je nesreč, hkrati pa je kočevska cesta skoraj prazna samo zato, ker ni moderniziranih tistih 22 km ceste na slovenski in približno toliko na hrvatski strani Kolpe.

Razumljivo je, da se repu-

blika prizadeva za izgradnjo »hitrih ceste«. Vendar bo za te gradnje potrebnih verjetno precej let in denarja. Prav zato pa ni razumljivo, zakaj tako odlašanje pri modernizaciji teh 22 km ceste, kar bi bilo hitro izvedljivo in razmeroma poceni (po površni oceni bi modernizacija tega odseka veljala 3 milijarde starih dinarjev).

Modernizirana cesta od Ljubljane preko Skofljice, Ribnice in Kočevja do Livolda je dolga 65 km. Se pravi, da na slovenski strani ni modernizirane le okoli četrtine ceste proti morju (22 km). Razen tega je 5 km te ceste že skoraj pripravljene na

modernizacijo, ker je bil ta odsek rekonstruiran že pred zadnjo vojno.

Modernizacija bi bila vsekakor utemeljena tako iz finančnih in gospodarskih kakor tudi varnostnih razlogov.

Obračun prodajalne TD

Turistično društvo Kočevje je v svoji prodajalni spominkov prodalo lani za okoli 35.000 N din raznega blaga. Največ so prodali spominkov in razglednic (za 20.000 N din) ter znamk (za skoraj 10.000 N din). Pri tem je prodajalna ustvarila okoli 6370 N din presežka (razlike med prodajno in nabavno ceno blaga), ki pa je bil po sklepu upravnega odbora Turističnega društva skoraj v celoti porabljen za skromne honorarje dvema prizadetim prodajalcema za njuno skoraj celoletno delo.

Oglašujte v DL!

DROBNE IZ KOČEVJA

■ ■ ■ ZA PRAZNIKE JE NOVI SNEG kar izdatno zamel mestne ulice in pločnike. Pohvalno je, da je mestno komunalno podjetje hitro uprelo. Takoj so bile ceste in pločniki spluženi in očiščeni, pa tudi glavni parkirni prostor je bil kmalu nared. Tako ni prišlo do zastojev ali motenj prometa v mestu.

■ ■ ■ VELIKO SO RAZPRAVLJALI, kaj bi bilo bolj lično in prikladno za okrasitev mesta za novoletno praznovanje in prihod dedka Mraza. Vsi so bili enotni, da ne bodo postavljali po mestu jelk in jih razsvetljevali s žarnicami, ker so izkušnje prejšnjih let pokazale, da izgine vsako noč preveč žarnic. To leto so obestili velike s žarnicami razsvetljene snežinke na drogove mestne električne razsvetljave. Vse to je ustva-

rijo prav lično sliko, pa tudi dokaj visoko so bile obešene. Zal je kljub temu izginito precej žarnic, še več pa jih je bilo razbitih s kepami.

■ ■ ■ HUD MRAZ IN NOVI SNEG sta zopet primorala ptice, da so prileteli zaradi hrane bliže hiš. Razveseljivo je, da so plinirji osnovne šole postavili ptičje krmilnice pri šoli in po mestnih parkih. Škoda je le, da so dostopne tudi golobom, ki kaj hitro pospravijo vso krmo in ostane drugim pticam kaj malo. Tudi po vrtovih in oknih hiš je videti veliko krmilnic, ki so vse dobro obiskane. Človeku je kar prijetno, ko vidi, da je letos za kraljice prijateljice bolj poskrbljeno, kakor je bilo prejšnja leta.

■ ■ ■ PRED LOKALOM MODNEGA KROJASTVA KLUN na Ljubljanski cesti stoji reklamna plošča, ki opozarja mimoidoče, da zopet sprejemajo oblike v kemično čiščenje. To je bilo nujno potrebno in bo tako prihranjeno marežkomo pot v Ljubljano. Oblike za čiščenje sprejemajo v lokalu krojaštva Klun.



Učenci osnovne šole v Knežji lipi so letos na šolskem vrtu pridelali precej sadja, krompirja in raznih povrtnin. Nakuhali so tudi nekaj marmelade. Vse to bodo porabili za šolske malice. Trikrat na teden malicajo enolončnice, dvakrat pa imajo suho hrano. Za malico prispevajo nekaj tudi starši otrok. (Foto: Vesel)

KOČEVJSKE NOVICE

Zametena Travná gora

Turisti niso mogli na silvestrovanje in smučanje na Travnó goro, ker je bilo preveč snega - Pozimi jih je presenetil sneg - Osnovno je vendar, da turistom odpremo pot do turistične postojanke

Na starega leta dan precej občanov, ki so nameravali silvestrovati v domu na Travnó gori, svoje želje ni moglo uresničiti, ker cesta do doma ni bila splužena. Zvedeli smo tudi, da je 1. januarja zbolel v domu neki otrok in da je moral oče peš v Ribnico po

zdravila, pri čemer je samo v eno stran hodil 9 ur.

Pri nekaterih predstavnikih Turističnega društva Sodražica smo se pozanimali, zakaj za novo leto cesta na Travnó goro ni bila splužena. Zvedeli smo, da se je Turistično društvo dogovorilo z gozdno upravo v Grčaricah, da bo ta cesta pluzena, kadar bo potrebno. Izrecno pa so se dogovorili tudi za pluzenje za novo leto. Vendar je gozdno upravo po izjavi turističnih delavcev »presenetilo vreme».

Vendar to ne more biti pravi izgovor, saj sneg ne sme pozimi nikogar presenetiti. Seveda pa bi bilo presenečenje, če bi zapadel polet.

Zvedeli smo tudi, da so vsi, ki so se prijavili za silvestrovanje na Travnó gori, tam tudi silvestrovali, ker so prišli že nekaj dni prej.

Vendar pa bo moralo Turistično društvo skupaj z domom na Travnó gori v bodoče poskrbeti, da bo cesta do doma pozimi redno pluzena (in da jih sneg vsaj pozimi ne bo presenetil). Sicer pa ima dom največ prometa prav zaradi snega, saj se pridejo gostje sem smučat. Vsekakor bo morala Travná gora, če že hoče biti dobra turistična postojanka, varovati svoj dober glas in odpraviti pomanjkljivosti, posebno pa tiste, ki so sploh neopravičljive (kot nepluzena cesta).

Nova čakalnica v Grčaricah

Gozdni obrat je v Grčaricah naredil leseno avtobusno čakalnico za potnike, ki čakajo na avtobus. Najbolj so je veselji šolarji, ki so doslej čakali na avtobus v dežju in snegu. Čakalnica ni popolnoma dokončana, ker je treba vgraditi še okna in vrata. Prebivalci Grčaric so gozdnemu obratu za uslugo zelo hvaležni!

Prostore upokojencem

Ribniški upokojenci se že dolgo borimo za lastne klubске prostore. Potreba je še večja, ker so se združile podružnice Društva upokojencev iz Sodražice, Loškega potoka in Ribnice. Prostore potrebujemo za pisarno in za klub. Upamo, da bo občinska skupščina končno uvidela naše potrebe in ugodila našim željam ter nam dodelila v upravljanje hišo, ki jo želimo.

IZ RIBNISKE ZGODOVINE

Včasih celo meščanska šola!

Pred 60 leti je predlagal župan, da bi v Ribnici ustanovili meščansko šolo, ki »bi bila važna za zboljšanje domače industrije, lončarstva in rešetarstva«

Lani je minilo 60 let, odkar je takratni župan, znani naprednjak in zdravnik dr. Anton Schiffrer, predlagal ribniškemu občinskemu odboru, naj se zavzame za ustanovitev meščanske šole v Ribnici. Skliceval se je na takrat veljavne zakone.

Leta 1869 so namreč izdale avstrijske oblasti zakon, da mora vsak sodni okoliš ustanoviti meščansko šolo. Leta 1873 pa je izšel dodatni zakon, ki je določal, da mora vzdrževati te šole ustanovitelj. Tudi to so bili Ribničani pripravljivi žrtvovati. V Ribnici so nameravali ustanoviti meščansko šolo za več sodnih okrajev, zato so na uvodoma omenje-

ni seji (leta 1907) odločili, da bodo s posebno okrožnico povabili k sodelovanju vse sosednje občine. V okrožnici so prav zanimivo tolmačili, zakaj je meščanska šola potrebna:

»Namen takih šol je dajati onim mladeničem, ki so namenjeni za dom, za trgovino, obrt in drugo strokovno šolstvo ono potrebno izomiko, ki presega učni smoter splošnih ljudskih šol. Sprejemala bi učence, kateri želijo višje izobrazbe, vendar ne mislijo ali ne morejo obiskovati srednjih šol. Važna bi bila meščanska šola v našem okolišču za zboljšanje domače industrije, lončarstva in rešetarstva.«

Na pogoje te okrožnice so pristale razen občine Velike Poljane vse občine sodnega okraja Ribnica, vse občine sodnega okraja Velike Lašče ter občini Fara in Oslinica iz sodnega okraja Kočevje. Torej so se izrekle za meščansko šolo v Ribnici tudi slovenske občine od Kolpi, kar je bilo takrat vsekakor zelo velikega narodnostnega pomena in velika moralna pomoč občini Ribnica.

Nato se je vlekla administrativna vojna s takratnimi oblastmi, ki so Ribnicanom iz političnih in narodnostnih ozirih na vse načine zavirali in onemogočili uresničitev njihove velike želje. Iz spisov, ki še obstajajo, se čuti trdna volja ter iskrena skrb Ribničanov za svoje šolstvo. Žal je šel celoten spis leta 1914 pod številko GI 3267/08 in pod imenom »Errichtung einer Bürgerschule in Reifnitz (Ustanovitev meščanske šole v Ribnici) in oznako »ad acta« zaradi prve svetovne vojne v arhiv okrajnega glavarstva v Kočevju.

Sele po razpadu Avstrije



Skupina šolarjev je prišla na zadnjo sejo občinske skupščine Ribnica in prosila odbornike, naj se zavzamejo za uvedbo krajevnega samopriskpevka za gradnjo in obnovo šol (Foto: Primc)

PIONIRSKA DELEGACIJA NA SEJI SKUPŠČINE V RIBNICI:

„Pokažite, da nas imate radi!“

Šolarji so prosili, da bi zgradili primerne šolske prostore - Dobili jih bodo le, če bodo starši in vsi občani prispevali denar za gradnjo

Ko je občinska skupščina Ribnica na zadnji seji razpravljala o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samopriskpevka za gradnjo in obnovo šol v občini, je prišla na sejo tudi posebna delegacija pionirskih odredov. Delegacija je v imenu šolarjev Ribnice, Sodražice in Loškega potoka prebrala odbornikom naslednje pismo:

»Spoštovani tovariš predsednik, spoštovani tovariši odborniki!

V imenu šolskih otrok Ribnice, Sodražice in Loškega potoka vas naša delegacija prav priščno pozdravlja.

Zvedeli smo, da boste danes sprejemali sklepe. Želimo, da bi sklepi, ki jih boste danes izglasovali, koristili skupnosti v celoti, posebno pa želimo, da bi zares zavzeto razpravljali o sprejemu sklepa za razpis referenduma o uvedbi krajevnega samopriskpevka za izgradnjo in adaptacijo šolskih stavb v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku. Želimo, da bi bil sklep sprejet, vas pa prosimo, da bi bili aktivni pri

sami izvedbi referenduma. Referendum naj bo naša akcija za nadaljnje skupno delo. S tem bomo pokazali voljo, da hočemo naši starši in ostali občani prispevati svojim otrokom boljše pogoje za učenje in da podpirajo prizadevnost občinske skupščine in prizadevnost tistih, ki so odgovorni za to akcijo.

Veliko število šolskih otrok v naši občini pričakuje, da bo šola v Ribnici in Loškem potoku dobila ustrezne prostore. Saj vam je gotovo znano, da sta šolski stavbi v Ribnici in Loškem potoku neprimerni, v Sodražici pa je stavba neurejena. Zavedamo se, da terjamo s tem od naših občanov veliko razumevanje in podporo, da bo plan izgradnje šolskih stavb uresničen. Uresničen pa bo le, če se vsi občani vključijo v to akcijo in pomagajo s svojimi prispevki. Z izgradnjo šolskih stavb in ureditvijo dosedanjih stavb bomo dobili mi in vsi otroci, ki bodo za nami obiskovali šolo, boljše pogoje za učenje. Tako bomo v šoli lahko veliko več pridobili, naši učitelji pa bodo imeli lažje delo.

Z izglasovanjem sklepa boste pokazali, da nas imate radi, da razumete našo prošnjo, mi pa bomo cenili vašo prizadevanje in spoštovanje vašo samoodpoved. S tem zadolžujemo tudi sebe. S prdnim delom bomo skušali povrniti vašo skrb in razumevanje.«

Vsak trinajsti je upokojenec

V ribniški občini živi okrog 12.000 prebivalcev. Če povemo, da je med temi občani okrog 900 upokojencev, vidimo, da je vse več starih ljudi. To je treba pripisati vse daljši življenjski dobi in boljšemu standardu.

Pred vojno je bilo upokojencev zelo malo, tako da bi jih lahko sešeli na prste. Socialistična družba pa je omogočila številnim ljudem, da preživijo stara leta preskrbljeni za življenje.

A. Arko

Bo referendum še ta mesec?

Samopriskpevek občanov namenjen za dograditev treh šol v ribniški občini

31. decembra je v ribniški občini prenehal veljati odlok o krajevnem samopriskpevku. Samopriskpevek 3,5 odst. izplačanih osebnih dohodkov so plačevali vsi zaposleni in obrtniki. V prihodnjih letih nameravajo dograditi šole v

Ribnici, Sodražici in Loškem potoku, zato nameravajo letos spet uvesti samopriskpevek, predlagajo pa, naj bi prispevek plačevali tudi kmetje in upokojenci.

Na skupni seji izvršnega odbora in predsedstva občinske

konference SZDL v Ribnici so menili, naj bi tokrat plačali tudi občani, ki so začasno na delu v tujini. Tudi za letošnji samopriskpevek se bodo morali občani odločiti na referendumu. Da bo čimbolj uspešen, bo potrebno politično delo vseh družbenopolitičnih organizacij, krajevnih skupnosti in drugih. Pred referendumom bodo v delovnih organizacijah sestanki. Med prvimi so v občini o referendumu razpravljali v garniziji JLA. Referendum bo predvidoma še ta mesec.

Ribničani, Sodražičani, Potočani,

odločimo se v korist svojih otrok - na referendumu glasujmo za šolo!

Zbori volivcev o referendumu

V času od 11. do 14. januarja bodo v vseh volilnih enotah v ribniški občini zbori volivcev. Volivci bodo razpravljali o referendumu, ki bo odločil, ali se uvede krajevni samopriskpevek za šolstvo ali ne. Referendum bo predvidoma 28. januarja. Volivci naj bi se udeležili zborov v čim večjem številu. Na zboru bodo seznanjeni o vsem, kar jih bo zanimalo: o problematiki šol v občini in drugem.

SAP bi lahko ugodil

Prebivalci Ortneka in Zlebiča bi želeli ob nedeljah in praznikih z Ribnico še eno avtobusno zvezo. Avtobus, ki odpelje iz Ortneka ob 8.10, je tako natrpan, da se pripeljemo nedeljsko oblečeni potniki v Ribnico umazani in zmečkani. SAP bi našim željam zelo lahko ugodil vsaj delno, in to tako, da bi iz Ribnice do Zlebiča (ali Ortneka) peljal ob nedeljah avtobus, ki pripelje iz Trave ob 10.48. Če bo SAP naše želje upošteval, mu bomo zelo hvaležni.

Nedeljski potnik

Naval za potne liste

V zadnjih dneh pred novim letom je bil v pisarni tajništva za notranje zadeve v Ribnici, kjer izdajajo potne liste, tak naval, da še ne pomnijo. Ljudje so iz časopisov izvedeli, da bo treba v letu 1968 odšteti za potni list precej več. Zato so vsi, ki nameravajo potovati v inozemstvo, pohiteli, da dobe potni list še po stari ceni.

Menimo, da je bila podražitev takse in potnega lista neupravičena. Če so hotele oblasti kaznovati spekulante (baje so takse povišali zaradi njih), bi to lahko storili na drugačen način, saj imamo na meji carinike. Zaradi podražitve bo marsikdo, ki bi sicer potoval v tujino, ostal doma.

Ribnica: lani 169 novorojenčkov

Ob zatonu starega leta ugotavljamo, kako je bilo v preteklem letu. Pa pogledjmo, kako so se ženi, rodili in umirali na območju matičnega okoliša Ribnica. Začnimo najprej s porokami. V lanskem letu si je obljubilo večno zvestobo 41 parov. Glede mladega naraščaja je bilo lansko leto uspešno, saj so vpisali med nove občane 169 otrok. Povedati moramo, da so bili fantje v krepki večini in vodijo s 94 proti 75 dekletcem. Smrt je lansko leto zahtevala precejšnjo bero: umrlo je 49 ljudi, od tega 26 moških in 23 žensk.

Kje je prometno opozorilo?

Občinska pot iz Ortneka na Velike Poljane je nevarna zaradi ovinka in strmine na kraju, kjer zavije v gozd. Prejšnji mesec je peljal proti Velikim Poljanam fičko. Pripeljal je do ovinka, tam pa ga je na poldneneli cesti začelo zanašati, zato se je obrnil nazaj proti Ortneku, zdrknil po nasipu, se n kajkrat prevrnil in obstal na kolesih. Voznik se ni poškodoval, le obloko si je potrgal.

Ob vsem tem pa naj povejmo, da je ob cesti od Ortneka do Velikih Poljan dovolj peska za posipanje. Je cestarja ni! Tudi opozorilni prometni znak pred hudim ovinkom in strmino ne bi škodoval!

V. P.

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje maloprodajne cene:

Kočevje	Ribnica
(cena v Ndin za kg)	
krompir	0,93
sveže zelje	2,30
kislo zelje	1,72
kisla repa	1,72
fišol v zrnju	4,84
čebula	3,07
česen	13
solata	3,16-5,60
korenje	1,70-2,30
petersilj	3,88
ohrovt	1,70
radič	10
cvetača	4
špinat	4,70
jabolka	1,30-2,93
hruške	3,75
pomaraneče	3,45
mandarine	5,40
limone	4,85
banane	5,50
grozdj	—
ribe	8,55
jajca	0,62



Letos filmi tudi po vaseh

Zavod za kulturno-prosvetno dejavnost v Crnomlju namerava letos organizirati predvajanje ožkotračnih filmov. Predvideno je, da bi imeli ob sobotah kino predstave v Dragatušu in na Vinici, ob nedeljah pa v Adlešičih in Gradcu. Ker v teh krajih že eno leto niso imeli filmskih predstav, bodo občani očiviljenega potujočega kina gotovo veseli.

K. W.

Težave s pošto

Pred dnevi se mi je potočil vaščan iz zaseleka Finiki, ki spadajo pod Tančo goro, da poštar že dva meseca ne nosi pošte v vas. Tudi prej poštar ni prihajal redno, zato so nekateri že odpovedali časopise, čeprav bi morala pošta prihajati trikrat na teden. V zadnjem času ljudje še vabilo sodišča ali komunalnega zavoda za socialno zavarovanje niso dobili, zato je zmešnjava še večja.

Dostavo pošte v zaselek Finiki, ki je oddaljen od Dragovanje vasi pol kilometra, od Tanče gore pa slab kilometer, je hotelo PTT podjetje urediti tako, da bi imeli vaščani na Kvasici poštno nabiralnico, kamor naj bi hodili po pošto. O tem pa vaščanom niso nič povedali! Hoteli so jim kar izročiti ključke, a občani jih niso vzeli. S tako dostavo se ne strinjajo in zahtevajo, naj prinaša poštar trikrat na teden pošto v vas, kakor jo prinaša na Tančo goro in v Dragovanjo vas.

J. D.

Prvi razgovori o prevozu

Priporočila oziroma zahteve občanov po ureditvi prevoza šolskih otrok iz Streljevca, Crešnjevca in Stranske vasi do Semiča so v občinski skupščini resno vzeli. Tik pred novim letom so bili s predstavnikoma podjetja Gorjanci že prvi razgovori, kako bi organizirali avtobusno progo. Ni pa to tako enostavno, kot si mnogi predstavljajo! Podjetje Gorjanci bo najprej z avtobusom prevozilo obe možni progi, da bi ugotovili, kje bi bil prevoz donosnejši. Šele nato se bodo odločili. Dogovorjeno je bilo, da bo redni prevoz šolskih otrok uveden po zimskih počitnicah.

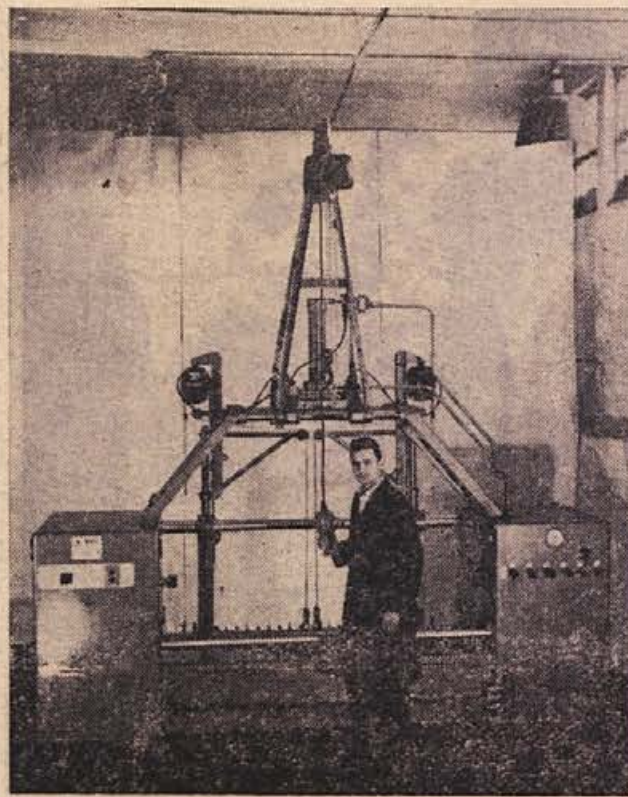
Reelekcija se začena

Izvršni odbor občinske konference SZDL v Crnomlju bo v kratkem naredil popis vseh vodilnih delovnih mest v delovnih organizacijah, ki pridejo v poštev za reelekcijo. V sodelovanju s sindikalnim svetom bodo nato organizirali seminar za predsednike razpisnih komisij, da bi bila reelekcija kar najbolj pripravljena in da se ne bi ponavljale stare napake.

V Gribljah so igrali

Zadnje nedeljo v letu 1967 je mladinski aktiv iz Gribelj v okviru natečaja za Zupančičevo nagrado v domačem gasilskem domu uprizoril Nušičevo komedijo »Dre«. V režiji učiteljice Marije Črne so mladi fantje in dekleta v slabem mesecu naštudiralci igrali in jo z uspehom zaigrali pred okoli 140 gledalci. Občinstvo je bilo s predstavo zelo zadovoljno, kar je dokazalo z burnim ploskanjem.

K. W.



Dva taka stroja s preciznim mehanizmom je BELT že odposlal v Nemčijo. Ker so bili kupci zadovoljni, pričakujejo novih naročil. (Foto: Maks Jurman)

Pomemben uspeh Beltovega kolektiva

Decembra lani je črnomaljsko podjetje BELT odposlalo kupcem v Nemčijo (DDR) prva dva stroja za litje aluminija

Podjetje BELT je bilo doslej znano kot proizvajalec strojev za gradbeništvo in naprav za livarsko industrijo, medtem ko so na tujem tržišču glavni kooperacijski posel predstavljali odlični za avtomobilsko industrijo, ki so jih izvažali pretežno v DDR.

V letu 1967 pa so v tem podjetju izdelali po naročilu

Spet srečanje upokojencev

Ob zaključku starega leta je kolektiv podjetja BELT organiziral tradicionalno srečanje kolektiva s svojimi upokojenci. Na proslavi so vseh 35 upokojenih članov kolektiva lepo sprejeli in jim poklonili denarni prispevek za letoletni priboljšek. Po ogledu tovarne so upokojencem pridrili še skromen prigrizek.

„Ali nimajo važnejših problemov?“

Odgovor na članek »Daleč od nevoščljivosti, vendar...« smo takoj prejeli, a ga zaradi skrcenega obsega lista doslej nismo mogli objaviti.

Delavci, zaposleni v obrti družbenega sektorja črnomaljske občine, so z veliko nejevoljo prebrali članek, objavljen v 49. št. lanskega Dolenjskega lista, kjer so obravnavani osebni dohodki v nekaterih obrtnih delavnicah.

Ali odborniki občinske skupščine res nimajo važnejših problemov, kot so ti

osebni dohodki? Bržkone so večje težave tam, kjer imajo dohodke po 40.000 Sdin na mesec ali pa še manj. Nehote mi pride na misel, da so hoteli na občinski seji odbornikom pokazati grešnega kozla, oziroma voditi jih med drevesi, da ne bi videli gozda.

Povprečne primerjave so včasih zelo varljive. Neobjek-

tivne so tudi ocene o povečanju osebnega dohodka. Naj navedem primer: v semškem obrtnem servisu so bili 30. septembra 1967 res povečani osebni dohodki za 22 odst. v primerjavi z istim obdobjem 1966, toda tudi del, ki ostane za sklade, je narasel za 22 odstotkov. To povečanje pa so dosegli ob 9 odstotkih manj zaposlenih, torej gre za večjo produktivnost.

Navedeni so tudi delavci Valjčnega mlina Crnomelj, ki menda zaslužijo celo 110.000 Sdin mesečno. Je to res tako velika plača? Koliko pa zaslužijo na občini in v raznih ustanovah? Ali ne bi bila umestna primerjava? Kdorkoli je bil že kdaj v črnomaljskem mlinu in je videl marljivost mlinarjev, bo moral priznati, da je malo tako delavnih kolektivov.

Vredno bi se bilo dotakniti tudi prostih sobot. Delavci v marsikateri obrtni delavnici družbenega sektorja si jih ne morejo privoščiti. Pravzaprav bi si jih lahko, če ne bi mislili naprej. V nasprotju s tem pa so v nekaterih ustanovah že poiskali notranje rezerve in vpeljali proste sobote, pa se ob ta ukrep v občinski skupščini niso obregnili.

FRANC DERGANČ

Storitve samo po naročilu

Po prvem snegu so bile črnomaljske ulice domala neprevozne, zaradi česar so se močno pritoževali pešci in vozniki motornih vozil — Zakaj je tako, smo vprašali direktorja obrtnega komunalnega podjetja Toneta Malerica

Tovariš direktor je povedal, kako zmotno mišljenje imajo občani o poslovanju njihovega podjetja:

— Mi smo podjetje z 11 obrati. Poslujemo tako kot vsa druga podjetja. Naša dejavnost je bistveno drugačna, kot je bila pred leti, za časa komunalne uprave.

Kar zadeva vzdrževanje ulic, parkov in nasadov, je tako: naše podjetje opravlja vzdrževalna dela, vendar sramo po naročilu krajevne skupnosti Crnomelj. Če dobimo naročilnico, takoj poskrbimo za očiščevalna dela, sicer pa zanje nismo dolžni skrbeti.

Res je, da so bile po prvem snegu črnomaljske ceste slabe. To smo videli tudi mi, a ker čiščenja nihče ni naročil (gre za plačilo takih storitev), se ga pač nismo lotili. Cestišče je bilo slabo prevozno

zlasti zato, ker sneg, ko je bil pluzen, ni bil tudi odpegljan. Šele ko je nastala poleđica in je bil promet v mestu resno oviran, je krajevna skupnost naročila posipanje cest z gramozom. Pri vsem tem pa ne gre za malomarnost ali neprizadetost krajevne skupnosti, pač pa za finančne težave. Zaradi skromnih sredstev lahko naročijo samo najnujnejša dela.

V našem obrtnem komunalnem podjetju je povprečno 80

zaposlenih. Ker se v nekaterih obratih podjetja, kot v ključavničarskem in gradbenem, zmanjšuje dejavnost in postajata nerentabilna, si moramo prizadevati, da v drugih obratih izpad nadoknadimo. Plan podjetja bo letos sicer dosežen, vendar leta 1966 nismo zaključili s takim poslovnim uspehom, kakor smo računali. Iz povedanega je menda jasno, zakaj se lotevamo samo del, za katera imamo plačilo zagotovljeno.

ZZB potrebuje 60 milijonov

Na nedavnem plenumu občinskega odbora ZB v Crnomlju so med drugim razpravljali o potrebah in proračunu za leto 1968. Ugotovili so, da bi potrebovali 60 milijonov S din, kar pomeni še enkrat več sredstev kot v letu 1967. Plan je realen, predvideva pa dodelitev 40 novih priznavalnin, 50 enkratnih podpor in zvečanje sedanjih stalnih priznavalnin od povprečno 6000 na 10.000 S din mesečno. Razen tega je predvidena pomoč pri šolanju otrokom borcev, socialno in zdravstveno šibkim članom ZZB pa bi radi omogočili zdravstveno varstvo iz naslova priznavalnin.

Načrti so torej lepi, toda občinski odbor ZZB že vnaprej ve, da občinska skupščina

na ne bo mogla v proračunu postavko za borce toliko povečati. Če ne bodo belokranjskim borcem priskočili na pomoč z republiški sredstvi, bodo nekatere težave še ostale.

Tatvine trajajo že nekaj let

V Veliki Lahinji, Butoraju in okoliških vaseh ljudem že več let zapovrstjo zmanjkujejo kokoši, vino in les. Občani sumijo, kdo krađe, vendar zlikovcev doslej še niso zalotili, želijo pa, da bi za to čimprej poskrbeli pristojni organi. Pravijo, da bi morali najprej pogledati pri tistih, ki lagodno žive in dobro jedo, čeprav jih je pri delu le redko videti.

Zadeva končana po devetih letih

V zadevi Vranešič so črnomaljski odborniki odločali s tajnim glasovanjem

Na zadnji občinski seji v letu 1967 so v črnomaljski skupščini obravnavali tudi denacionalizacijo Vranešičevega lokala. Pritožbeni postopek, ki se je vlekel več let, se je po odločitvi vrhovnega sodišča Jugoslavije končal pred domačo občinsko skupščino.

Na kratko povedano, se je zgodilo tole: leta 1950 je Jančko Vranešič iz Crnomlja

zgradil hišo na Kolodvorski cesti. Ker mu tedaj niso dovolili graditi brez poslovnih prostorov, je moral v hiši zgraditi lokal. Toda že osem let kasneje, ko je izšel zakon o nacionalizaciji, je zaradi lokala Vranešiči zgubil celotno pritižje v svoji hiši. Tedaj je sprožil pritožbeni postopek. Klet je kasneje dobil vrnjeno, glede lokala pa so romale pritožbe na razne instance, vse do vrhovnega sodišča Jugoslavije, ki je letos februarja odločilo, naj zadevo reši domača občinska skupščina.

Tažo so o tem pred kratkim odločali črnomaljski odborniki. Ze prej so bili eni vneti za denacionalizacijo, češ da je treba storjeno krivico popraviti, drugi pa so bili proti iz bojazni, da ne bi Vranešičev primer potegnil za seboj še vseh drugih, ki so bili z nacionalizacijo prizadeti. Da bi se lahko bolj nepristransko odločali in pa zato, ker je tudi prizadeti Jančko Vranešič odbornik, je bilo glasovanje tajno. Izid je bil naslednji: večina odbornikov se je izrekla za denacionalizacijo.

kar pomeni, da je Vranešič postal spet lastnik lokala v svoji hiši.

Pismo iz Butoraja

V imenu aktivne mladine iz Butoraja bi rad pojasnil nekatere očitke, izrečene na naši mladinski konferenci, ki ste jih objavili v lanskem 46. številku vašega lista.

Kdor pozna naše delo, lahko ugotovi, da niso mladinci zdaj nič manj delavni, kot so bili tedaj, ko so bili še doma tisti fantje, ki so zdaj pri vojakih. Glede deficita od poletne veselice pa je komisija ugotovila drugačne številke, kot je bil o njih govor. Končni obračun veselice je namreč pokazal, da je v blagajni manjkalo le 2040 S din in da torej ne gre za skrito razliko med 108 tisočaki izkupička in 58 tisočaki v blagajni, ki naj bi si jo prilastili nekateri starejši in mlajši mladinci.

Mi smo zadevo razčistili in želimo, da o tem pišete, da ne bo butorajska mladina ostala pred javnostjo v slabi luči. PK

Zgodovina NOB v posebni knjigi

Občinska odbora Zveze borcev Crnomelj in Metlika sta na skupnem posvetu sklenila predlagati svojima občinski-ma skupščinama, naj prispevata potrebna sredstva za izdajo knjige o zgodovini NOB v Beli krajini. Predlagali so ustanovitev skupnega sklada, s katerim bi upravljal 7-članski odbor, sestavljen iz predstavnikov obeh občin. Prav tako so že predvideli redak-

cijski odbor v katerem bi bili Janez Zunič, Janez Vitkovič, Niko Belopavlovič, Tone Vergot in Jože Dular. K sodelovanju pa bodo pritegnili še vrsto strokovnjakov. Po dokumentih in zbranim gradivom bo monografija Bele krajine med NOB napisal publicist Rudi Vogrič iz Ljubljane.

Izdaja knjige bo veljala okoli 10 milijonov Sdin

Ponovno smo pričeli s prodajo vsega metrskega blaga, konfekcije, posteljnine in preprog za 5-mesečno brezobrestno odplačilo.

„Veletekstil“ ČRNOMELJ

NOVICE črnomaljske komune

Naloga št. 1: zbuditi kulturo

Mrtvilo v kulturno-prosvetnih organizacijah je v Metliki že nekaj let očitno, po drugi strani pa se občani pritožujejo, da ni prireditelj, in predlagajo organizacijo gostovanj. Vsekakor bi za gostovanja kvalitetnih dramskih ali glasbenih skupin potrebovali veliko denarja, ob tem pa bi domači sposob-

ni igralci in delavci na kulturno-prosvetnem področju spali še naprej. Prekiniti z dosedanjimi praksami in začeti znova z lastnimi močmi je misel, o kateri nameravajo v kratkem razpravljati na posvetu, ki ga bo sklical podpredsednik občinske skupščine z vsemi nekdanjimi aktivnimi kulturno-prosvetnimi delavci.

Zapravljanje ga je izdalo

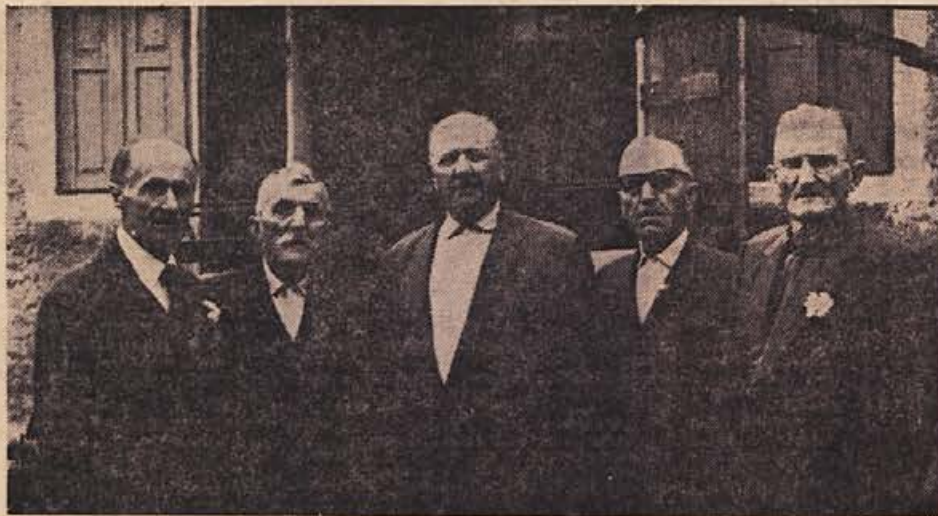
Nezaposleni traktorist Ivan Pečavar iz Hrasta je hotel priti do denarja. Službo je

pustil, misleč, da bo dobil boljše, toda ostal je brez dela.

10. septembra lani se je napol, nato pa prežal v zasedi pred hišo v Dragomlji vasi 24. Ko je videl, da je šel lastnik Slavko Hostič z doma, je po brajdi splezal do okna, odstranil šipo in se splazil v hišo. Stikal je za denarjem in v nezačudenjari omari zatipal plašč, v njem pa kuverto s 500 Ndinarji. Ta denar je vzel, šel v Metliko in se nastanil v hotelu. Naslednji dan je kupoval še obleko in čevlje, zato ni minilo dolgo, ko ga je obiskal miličnik.

Pečavar je tatvino takoj priznal, izročil ostanek denarja in kupljeno blago ter obžaloval dejanje, ki ga je storil pod vplivom alkohola. Nekaj dni zatem je šel še k oškodovancu, se mu opravičil in povrnil škodo.

Ne glede na obnašanje po storjenem kaznivem dejanju velike tatvine pa mu je okrogno sodišče v Novem mestu prisodilo 3 mesece zopora, pogojno za dobo dveh let. Ker je bil obtoženec prvič na zatožni klopi, menijo, da bo pogojna kazen zalegla. Sodba pa še ni pravomočna.



Pet ustanovnih članov dragomeljskega gasilstva je še živih. Ti so (od leve proti desni): Janez Skof, Janez Nemanič, Martin Stariha, Martin Skof in Anton Zupancič. (Foto: R. Skof)

USTANOVNI ČLANI DRAGOMELJSKIH GASILCEV PRIPOVEDUJEJO

45 let PGD Dragomlja vas

Pred nedavnim je prostovoljno gasilsko društvo v Dragomlji vasi proslavljalo 45-letnico obstoja — Za to priložnost so priredili tradicionalno gasilsko veselico

Petorica od 35 ustanovnih članov prostovoljnega gasilskega društva Dragomlja vas je rade volje prišla na proslavo. Najprej so se fotografirali ob ročni gasilski brigadni, nato pa obujali spomine. Takole so dejali: »Se vedno smo vneti gasilci, čeprav aktivno ne moremo več delati. Zdaj naj poprimejo mlajši!«

Spominjamo se, kako je prišlo do ustanovitve društva:

— Leta 1921 se je v Dragomljo vas priženil pokojni Jože

Stariha, ki je dal pobudo za ustanovitev društva. Že naslednje leto je društvo s 35 aktivnimi člani in podpornimi člani začelo delati. Kupili smo ročno brigadno. Ni bila ravno poceni. Veljala je 23.000 tedanjih dinarjev, ki smo jih zbrali s prostovoljnimi prispevki. Z njo smo rešili že milijonske vrednosti in v 45 letih nas ni nikoli pustila na cedilu.

Ognjeni krst smo doživeli leta 1923, ko je gorelo gospodarsko poslopje Jožeta Muca iz Lokvice. Tudi naša vas je bila že trikrat v nevarnosti pred ognjenim petelinom, a na srečo smo se ognja s pomočjo naše brigadne in pri-dnih rok ubranili.

Leta 1942 so Italijani zažgali Kramaričevo in Krštinčevo hišo. Takrat smo nemočni gledali ognjene zublje, sosednja poslopja pa so nam dovolili reševati. Petnajst novih uniform, ki smo jih kupili leta 1923, smo dali med vojno partizanom.

Prvi predsednik društva je bil Jože Stariha. Udeleževali smo se tudi tekmovanj. Društvo je bilo dvakrat odlikovano, osem ustanovnih članov

pa je dobilo še posebna odličja.

Včasih smo za pogorelice zbirali prostovoljne prispevke v materialu, živilih in denarju. Bili smo vedno enotni, zato smo uspeli.

Zelimo, da bi naši mlajši gasilci dobili sodobno motorno brigadno, s katero bi se lahko še uspešneje postavili v bran ognjeni nevarnosti. R. S.

Draščiči: v nedeljo zbor volivcev

Krajevna skupnost Draščiči je minulo leto kar dobro gospodarila, so ugotovili na nedavni seji in sklenili na zbor volivcev, ki bo 14. januarja, podati točen obračun dela. Ob tej priložnosti bodo sprejeli tudi načrt za delo v letu 1968 in izvolili 5 članov upravnega odbora.

Preteklo nedeljo pa so imeli draščički gasilci redni občinski zbor. Za predsednika je bil izvoljen Anton S'ronič. Sklenili so, da bodo v prihodnje zbirali denar za nabavo nove brigadne, v članstvo pa so sprejeli tudi štiri mladince. J. B.

Silvo Mihelčič — petdesetletnik

Konec minulega leta so Metličani s kosarci v rokah nazdravili petdesetim letom zaslužnega Metličana Silva Mihelčiča. V prijateljskem krogu, kjer so bili navzoči tudi predsednik občinske skupščine Peter Vujčić, sekretar občinskega komiteja ZKS Franc Vrvišar, republikanski poslanec Ivan Zele in drugi zastopniki družbenih in kulturnih organizacij, se je predsednik občinske Zveze kulturno-prosvetnih organizacij prof. Jože Dular spomnil več kot 30-letnega jubilejnih delav številnih metliških društev in organizacij. Že v stari Jugoslaviji je namreč Silvo Mihelčič igral pod taktirko kapelnika Drobniča pri mestni godbi, igral je med zadnjo vojno pri godbi Glavnega štaba NOV in POS, igral po vojni, ko je za tov. Drobničem prevzel vodstvo metliške godbe. Vsem je znano, koliko truda je imel, da je vzgojil nov kader godbenikov, da je priskrbel nove instrumente, nove uniforme itd. Obenem je vodil še godalni orkester, zabavni ansambel in kasneje tamburaški zbor. Stevilne fotografije iz tistega časa nam kažejo množico danes že zrelih ljudi, ki so v zadnjih dveh desetletjih nastopali pod taktirko Silva Mihelčiča. Razen tega je bil Mihelčič član raznih okrajnih in republikanskih glasbenih svetov in član odbora glasbenih pedagogov v Novem mestu.

Cepprav bi bilo že delo na glasbenem področju v Metliki dovolj obsežno, da bi zaposlilo olega človeka, se Silvo Mihelčič ni branil številnih funkcij in opravil, ki so mu jih ponujali z vseh strani. Bil je dolga leta občinski odbornik, član raznih gospodarskih in prosvetnih svetov, gradbene komisije pri gradnji tovarne Novoteksa, upravnega odbora Invalidskega podjetja, Komunalnega podjetja itd. V Metliki nadalje skoraj ni organizacije, v kateri Mihelčič ne bi delal kot predsednik, blaginjak, tajnik ali odbornik, saj ga najdemo v upravnih odborih prosvetnega društva, občinskega sveta Švo-

žod osnoma kasneje Zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Metlika. Dela v odborih Socialistične zveze, Zveze borcev pri TVD Partizan, pri Turističnem društvu, pri Rdečem križu, Gasilskem društvu, pri Društvu moj-



strov, pri šolskem odboru, v Društvu prijateljev mladine itd. Bil je sodni esilec, član poravnalnega sveta, porotnik okrajnega sodišča itd.

Skratka: v Metliki skoraj zares ni društva, v katerem Mihelčič v povojnih letih ne bi sodeloval. Povsod pa je delal po svojih močeh, pošteno, odkrito, in v stotine in tisoče gredo ure, ki jih je opravil v korist mesta in občine.

Zato pa iskreno: še na mnoga leta, polna še lepših uspehov, tovariš Mihelčič!

Pravna pomoč za občane

Na nedavnem občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Metliki so sprejeli sklep, da bodo organizirali pravno posvetovalnico za člane sindikatov. Tako brezplačno pravno pomoč nudijo občanom že v večini sosednjih občin. Sprva bo pravnik na voljo z nasveti enkrat ali dvakrat na mesec, če pa bo strank več, bo prihajal pogosteje. Kdaj bo pravna posvetovalnica začela poslovati, bodo občanom sporočili.

Dedek Mraz se zahvaljuje

Letos je dedek Mraz kar bogato obdaroval šolske in predšolske otroke po metliški občini. Lepo so bili pogoščeni, dobili pa so še dragocena kolektivna darila, med njimi kolekcije igrač in knjig, kinoprojektorje in magnetofone. Pri zbiranju teh darov je dedku Mrazu zelo pomagala občinska zveza društva prijateljev mladine (tov. Miloš Tancik, Ivan Zele in drugi). Ti so posredovali pri podjetjih, ki so z večjimi denarnimi vsotami in darili pripomogli, da je bilo letošnje novoletno obdarovanje otrok v metliški občini tako lepo in bogato. Zato se dedek Mraz zahvaljuje podjetju Centromerkur iz Ljubljane, tovarnam NOVOTEKS, BETI in KOMET, agrarstevniki in CZP DELO iz Ljubljane, metliški kmetijski zadrugi, sindikatom in še drugim. Vsem v imenu otrok: prisrčna hvala!

Veselje v domu počitka

Pred novim letom so spet v metliškem domu počitka, kakor je že običaj, pripravili novoletno proslavo. Oskrbovanci so se zbrali v jedilnici, kjer jim je uprava doma razdelila pakete s priboljški, razen tega pa so oskrbovancem s področja novomeške, črnomaljske in metliške občine razdelili še skromno enkratno denarno pomoč. Posebej so bili obdarovani bližji borci in matere padlih borcev, za kar so poskrbeli na občini in pri občinskem odboru ZZB.

Po novem letu je metliška šolska mladina priredila v domu počitka kulturni program, s čimer so oskrbovance še posebej razveselili. Člani podmladka RK so podarili domu počitka svoje risbe, ki jih izdelujejo pri likovnem pouku.

Vlomi v Metliki in okolici

V noči od 3. na 4. januar so neznanec vlomili oziroma poskušali vdreti v vrsto metliških lokalov in trgovin. Tako so vlomili v trgovino Kokre na metliškem Majerju, kjer so razbili klobčbeno okno in odnesli 15 ročnih ur. Isto noč so poskušali vdreti tudi v prodajalno mesa v Bevdovi hiši, v poštini urad, kamor so poskušali priti skozi poštni predal, v blagovnico Mercatorja in lokal urarja Udjenice. Povsod so pustili sledove sekire ali drugega orodja, s katerim so poskušali vdreti vrata. Vendar so hitro sprevideli, da ne bodo uspeli, ali pa jih je kdo preprečil. Vlomilcem so že na sledi.

Tudi na Svržakih pri Metliki je po novem letu neznanec vlomil v neko hišo in odnesel precej denarja.

Kaj dela prisilna uprava v LEPISU?

Normalna sanacija lesnoindustrijskega podjetja na Suhorju ni mogoča — Pred okrognim gospodarskim sodiščem predlog za prisilno poravnavo z upniki — Terjatev je za okoli 170 milijonov — Prisilni upravitelj Franc Vrvišar pojasnjuje sedanjí položaj:

Znano je, da je zaradi velike poslovne izgube v suhorskem podjetju LEPIS občinska skupščina Metlika 17. novembra lani uvedla prisilno upravo, ki ima nalogo preprečiti nadaljnjo škodo in poiskati možnosti za sanacijo podjetja.

Prisilna uprava, kakor tudi komisije službe družbenega knjigovodstva in občinske skupščine so prišle do spoznanja, da zaradi prevelike poslovne izgube normalna sanacija podjetja ni več mogoča. Decembra je bilo pred okrognim gospodarskim sodiščem že več zahtevkov za prisilno poravnavo z upniki, ki

terjajo okoli 170 milijonov S dinarjev, kolikor vse podjetje ni vredno.

Upnikom lahko nudimo le 50-odstotne terjatve, kar je v sedanjem položaju zanje še zmeraj ugodnejše, kot če bi šlo podjetje v stečaj. Tedaj bi namreč lahko izterjali največ 25 do 30 odstotkov dolgov. Če bo prisilna poravnava uspela in se bo LEPIS znebil upnikov, potem obstaja možnost, da bi propadlo podjetje prevzela večja gospodarska organizacija sorodna stroke. V tem primeru bi bilo rešeno tudi najbolj kočljivo vprašanje: zaposlitev 90 ljudi.

Kot slišim, nekateri menijo, da bi morala prisilna uprava hitreje ukrepati proti krivcem, ki so LEPIS pripeljali v tak položaj. Naj povem, da to ni naloga prisilne uprave, razen tega pa je treba za postopek pred sodiščem zbrati potreben dokazni material. Ker je ugotovljenih veliko potvorb listin, inventurnega stanja itd., je ob sodelovanju s tolikimi poslovnimi partnerji zelo težko priti do dokazov, čeprav jih prizadevno zbiramo.

Iluzorno bi bilo misliti, da bi lahko poslovne zmešnjave, kakršne so na Suhorju, rešili v enem mesecu. Najti partnerja, ki bi prevzel podjetje v takem stanju, kot je LEPIS, pa je prav gotovo težka naloga, ki je tudi ni mogoče čez noč uresničiti.

Povedal bi še to, da za zdaj ne moremo obtožiti koga večjega osebnega okoriščanja, da pa je dokazano zelo slabo in malomarno gospodarjenje ter malomaren odnos do opravljanja funkcij vodilnih uslužbencev. Občinski komitej ZKS v Metliki je ob ugotavljanju krivde nekaterih vodilnih tovarišev iz LEPISA že izključil iz Zveze komunistov, nekateri pa so dobili partijske kazni.

Čez en mesec spet nova trgovina

Predvideno je bilo, da bo sta Mercatorjeva samopostrežnica in mesnica metliškega mesnega podjetja odprti še pred novim letom, vendar bo treba z otvoritvijo počakati še kak mesec dni. Gradbena dela so sicer končana, obrtniška dela pa ne napredujejo tako naglo, kot so računali. Zastoj je nastal predvsem zaradi mraza.

Veletrgovsko podjetje KOKRA — Kranj

O B V E S C A cenjene potrošnike, da so bile ob novoletnem nagradnem žrebanju »300 ur za 300 kupcev« izžrebane v naših prodajalnah v Metliki naslednje številke paragonških blokov:

Prodajalna KOKRA — Metlika

E — 40 — 9674
E — 24 — 9623
E — 37 — 9676
E — 34 — 9679
E — 34 — 9622
E — 50 — 9625

Prodajalna KRANJEC — Metlika

C — 04 — 3087
C — 44 — 3088
C — 11 — 3089
C — 12 — 3085

Srečni dobitniki lahko dvignejo ure s predložitvijo kopije paragonškega bloka v trgovinah, kjer so blago kupili.

Cenjenim kupcem se priporočamo za nadaljnjo naklonjenost!

Veletrgovsko podjetje KOKRA — KRANJ

metliški tednik

Trebnje: letos ali nikoli

Največja nagrada za dolgoletno prizadevanje trebanjskih odbojkarjev bi bil prodor v prvo republiško ligo

Štiri mesece pred začetkom ligaških tekmovalnih se odbojkarstvo moštvo TVD Partizan Trebnje že redno pripravljajo v telovadnici. Doslej je v obeh zadnjih tekmovalnih sezonah v drugi o (sojkarški ligi osvojilo tretje mesto, zato je njegova vroča želja prebiti se naprej in tako obdržati zanimanje za to športno panogo, saj je znano, da je prihajalo v Trebnjem na tekme toliko gledalcev kot v malokaterem mnogem večjem kraju.

Letošnji boji ne bodo lahki. Drugi zastopnik Dolenjske odbojkarstva ekipa Kočevja, prav gotovo goji iste želje, ker je bila že dvakrat druga in ima tako še več razlogov za misel na popoln uspeh. Podcenjevati tudi ni treba zelo borbenega moštva Bovca, ki je lani proti koncu sezone pripravljalo presenečenje za presenečenje. Razen tega je v drugi ligi tudi moštvo Novega mesta.

Trebnje ima skupaj s mlajšimi, še nezakusnimi igralci trenutno 15 stalnih igralcev, ki vadijo delno v Trebnjem, delno pa v Žužemberku. Na novo sta se pridružila moštvi igralce kranjskega Triglava K. Smuc in trener istega moštva J. Mohorič, ki potujeta telesno vzgojo v Velikem Gabru in Žužem-

berku. Žal pa nekateri stari, zaslužni igralci prve šesterke letos neredno prihajajo k vadbi, čeravno bi bila njihova pomoč v odločilnem letu gotovo potrebna.

M. L.

Loka: obnovitev dela strelske družine

Na nedavnem občnem zboru združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev so govorili tudi o pozitivni strelske družine v Loki, ki je nekdanj že uspešno delovala. Družina je prenehala obstajati z ustanovitvijo TVD Partizan, ki nima možnosti za toliko različnih športnih dejavnosti. Trenutno je za strelstvo precejšnje zanimanje, zato bo v kratkem občni zbor, ki bo izvolil tudi novo vodstvo. Strelci bodo privedli izlet v Rečico pri Laškem, kjer si bodo ogledali sodobno urejeno strelišče, ki omogoča tudi streljanje z malokalibrsko puško.

S. Sk.



Na nekaterih poslopih ortneškega gradu se je preteklo zimo podrla streha. Strešno konstrukcijo gradu bi bilo treba čimprej obnoviti, ker jo bo drugače doletela enaka usoda (Foto: Primc)

Ortneški grad nezadržno propada

Občina Pulj ima grad v najemu, a ga ne obnavlja — V letu dni je grad izkoriščen le slabe tri mesece in takrat letuje v njem okoli 500 otrok — Preteklo zimo se je na nekaterih poslopih podrla streha

V Ortnek prihajajo na letovanje otroci, ki jim zdravniki priporočajo gorski zrak.

Puljska mladina prihaja v Ortnek na letovanje že sedmo leto, prihajala pa naj bi še nadaljnjih 33 let. Po pogodbi, sklenjeni med Zvezo združenj borcev Slovenije, občino Pulj in bivšo občino Velike Lašče je dobila občina Pulj ortneški grad v najemu za 40 let. V zameno je občina Pulj odstopila za isto dobo Zvezi borcev Slovenije v najem letovišče Banjole.

Vse pa kaže, da otroci iz Pulja ne bodo prihajali še 33 let na letovanje v Ortnek, ker se bo grad prej — podrl. Občina Pulj, ki bi najete prostore morala tudi obnavljati, se namreč za popravila ne zmenja. Strehni bivše kašče in hleva sta se preteklo zimo že podrla, vprašanje pa je, koliko let bo še držala streha gradu, ki je tudi že potrebna obnove.

Vsekakor bi se morala občinska skupščina Ribnica, ki je po ukinitvi občine Velike Lašče prevzela pravice in dolžnosti v zvezi z ortneškim gradom, zavzeti za zaščito oziroma obnovo ortneškega gradu. Pristojni občinski možje bodo morali pregledati sklenjeno pogodbo in ukreniti vse potrebno, da bodo njena določila uresničena. S tem bodo tudi preprečili, da splošno družbeno premoženje ne bo propadalo.

Ortneški grad, ki je bil pred leti celo preurejen v hotel, zdaj pa je nekak pošitniški dom za otroke, 'eži ob modernizirani cesti Ljubljana — Ribnica — Kočevje. Prav pri njem se odcepi cesta na privlačno in vedno bolj obiskano izletniško točko Grnado.

Nekateri turistični delavci so vsa potrebna temeljitega popravila in celo prezidave. Isti dan zjutraj je iz Zagreva proti Ljubljani vozil osebni avto Ilija Čulo iz Bukove gore. Na Catežu je začel zavirati, ker je hotel na kolesa pritrčiti verige. Za njim je vozil Mladen Vučinić iz Vrbičke in se kljub zaviranju zaletel v zadnji del že stoječega avtomobila. Na vozilih je za okrog 1.000 Ndin škode.

Ni utegnil zavreti

Isti dan zjutraj je iz Zagreva proti Ljubljani vozil osebni avto Ilija Čulo iz Bukove gore. Na Catežu je začel zavirati, ker je hotel na kolesa pritrčiti verige. Za njim je vozil Mladen Vučinić iz Vrbičke in se kljub zaviranju zaletel v zadnji del že stoječega avtomobila. Na vozilih je za okrog 1.000 Ndin škode.

Varnostna razdalja je bila prekratka

Ivan Medved iz Bukoška je šel 30. decembra dopoldne peš ob kolesu po Cesti prvih borcev v Brežicah. Za njim je pripeljal voznik osebnega avtomobila Vinko Černelič iz Brezine. Ker kolesarja zaradi neprebratosti ni mogel prehiteti, je začel zavirati. Za njim pa je vozil Herman Minkar iz Arsiča, ki je kljub zaviranju zadel v zadnji del Černeličevega avtomobila in ga porinil v kolesarja Medveda. Na srečo se ni nihče poškodoval, na avtomobilu pa je za okrog 700 Ndin škode.

Telefonski drog je prelomil

26. decembra zjutraj se je voznik osebnega avtomobila Drago Šteful iz Trebnja na cesti II. reda med Bizeljskim in Bistrico ob Sotli zaletel v telefonski drog in ga prelomil. Na avtomobilu je za okrog 600 Ndin škode.

NESREČE

Na ovinku ga je zaneslo

30. decembra popoldne se je pripetila prometna nesreča na Kvedrovem trgu v Sevnici. Voznik osebnega avtomobila Maks Starman iz Sevnice je vozil proti Smarju; naproti mu je pripeljal Ivan Kisovar z Biance, katerega je na blagem ovinku zaneslo v Starmanov avtomobil. Na avtomobilih je za približno 4.000 Ndin škode.

Na parkirnem prostoru ga je zadel

30. decembra dopoldne se je pripetila prometna nesreča na parkirnem prostoru pred cerkvijo v Cerkljah. Voznik osebnega avtomobila Marjan Pičulin iz Kranja je tam parkiral svoje vozilo, poleg njega pa Marjan Fangeršič iz Preddvora. Ko je ta hotel zavoziti na cesto, je z zadnjim delom zadel v Pičulinov avto in povzročil za okrog 250 Ndin škode.

Z mopedom v avto — popravek

7. decembra 1967 smo pod naslovom »Z mopedom v avto« popročali o prometni nesreči pri Brežicah. Ker je bila v poročilu napaka, ga s tem popravljamo:

24. novembra popoldne je pripeljal iz smeri Cerklj proti Brežicam Ernest Ferik in nameraval zavijati z avtomobilom v levo proti Brežicam. Ker je takrat pripeljal s Cateža tovornjak in nameraval zavijati proti Brežicam v desno, je Ferik svoj avto ustavil, da bi dal prednost tovornjaku, ki je bil na desni. Tudi tovornjak je pred križiščem ustavil. Ker ni takoj odpeljal naprej, je prvi odpeljal Ferik. Takrat pa mu je iz Brežic pripeljal naproti mopedist Franc Les, doma s Cateža, in se zaletel v sprednji desni del osebnega avtomobila, padel po desni nogi. Na obeh vozilih je bilo za okoli 150 Ndin škode.

ŠAH

Turnir v Krmelju

Na turnirju za prvenstvo Krmelja za 1968, ki se ga udeležuje 30 igralcev, je tri kola pred koncem naslednji vrstni red: Stribar 15, Markovič 14, Papež 13, Hočevar 12, Debelak 11,5, Zitnik P. 10, Kos 9, Prosenik 8,5 itd. Turnir je organizirala Svoboda iz Krmelja. Pred novim letom je bil v Krmelju redni turnir: igralo je 16 igralcev. Zmagal je Stribar s 14 točkami. Za njim so bili: Debelak (13), Hočevar T. in Zitnik (12), Blatnik (8,5), Močnik in D. Perhaj (8) itd.

D. B.

Priznanje Čargu

Plavalna zveza Slovenije je plavalcu Celulozarja Francu Čargu zaradi odličnih rezultatov in marljivosti dodelila posebno priznanje: mesečno stipendijo 75 Ndin. Družinski reprezentant Čargu namreč obiskuje prvi letnik gimnazija v Brežicah in je marljiv dijak.

v. n.



Obračun dela za leto 1967

8. januarja je upravni odbor plavalnega kluba Celulozar razpravljal o dosedanjem delu. Trenerji so poročali o delu z ekipami, hkrati pa so na seji temeljito prešli vse treninge plavalcev in plavalk. Sklenili so, da bodo letos napolnili odprti bazen že 15. marca. Klub bo kandidiral za organizacijo mladinskega državnega prvenstva v plavanju. Letos bo treba privabiti med plavalce najmanj 60 pionirjev in pionirk, da bi se zagotovili nove tekmovalce. Plavalci in plavalki kluba so se lani udeležili kar 30 tekmovalnih in na njih osvojili mnogo lepih mest, zlasti na republiških in zveznih prvenstvih, ter postavili tudi več republiških rekordov.

vn

6 1/2

odstotne LETNE OBRESTI VAM DAJE ZA navadne vloge samo

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA!

UO AMD Črnomelj

razpisuje prodajo

OSEBNEGA AVTOMOBILA

FIAT-ZASTAVA 750 letnik 1964,

ki bo dne 14. januarja 1968 ob 10. uri za družbeni sektor in ob 11. uri za zasebni sektor.

Izklicna cena je 6.000,00 Ndin.

Popolno izgorevanje gorilnega olja, torej večjo ogrevno moč pri enaki porabi olja, izgorevalni prostor brez saj, ogrevane prostore brez neprijetnega vonja po gorilnem olju — vse to dosežete, če v vašo oljno peč vstavite

žarilni vložek

Proizvajalec:

INKOP

Industrija kovinske opreme KOČEVJE

tako postavimo vložek v oljno peč

Nekateri se boje, da bi poučen otrok utegnil svoje znanje preveč zavzeto širiti med vrstnike in da bi to utegnili sprožiti nevoljo tistih staršev, ki se s poukom o spolnosti ne strinja. Bojazen je pretirana. Kolikor pa ta ali oni otrok res želi to svoje znanje posredovati vrstnikom, ni nič bolj preprostega, kot da ga poučimo tudi o nezaželenosti takega ravnanja. Sicer pa ni nič hudega, če otrok pove drugemu otroku to, kar je zvedel od svojih staršev in kar je primerno za otroška ušesa. Kadar bodo vsi otroci od svojih staršev deležni pravega pouka, bo ta strah povsem odpadel.

Nezaželenih vprašanj o spolnosti ni!

Včasih kak otrok vprašuje stvari, o katerih si lahko upravičeno želimo, da bi ga še ne zanimale. Največkrat se to zgodi v primerih, če živimo v pretesnem stanovanju, če smo odrasli v svojih odnosih preveč sproščeni ali celo prostaški, če živi otrok v neprimerni soseski ali je sploh karkoli drugega prezgodaj obrnilo njegovo zanimanje v določeno smer. Sama želja, naj bi se otrok določene starosti za nekatera vprašanja spolnega življenja še ne zanimal, je seveda povsem v redu. Zmotno pa je misliti, da z vračanjem, zgražanjem ali celo obsojanjem otroku koristimo in sploh lahko kaj dosežemo. S takim ravnanjem nezaželeno vprašanje kvečjemu poudarimo, prav gotovo pa ga ne razvozlamo. Vprašanja je namreč mogoče pojasniti samo z ustreznimi odgovori in pojasnili. Vidimo torej, da sploh ni vprašanj, ki bi jih otrok ne smel zastaviti. Lahko si želimo, da nekaterih še ne bi, da bi ga nekateri stvari še ne zanimale. Toda če ga, nam ne kaže drugače, kot da mu jih ustrezno pojasnimo. Predvsem se iznebimo morabitne miselnosti, da zgradnja otrokova vprašanja o spolnosti pomenijo, da je otrok pokvarjen ali da napadeno spolno dozoreva! Do začetka spolnega zorenja so otrokova vprašanja o spolnosti preprosta in skoraj edino odsev njegove zvedavosti, njegovega občega zanimanja za vse, kar opaža,

pa še ne razume dobro. Otrokova zvedavost razodeva, da je otrok s področja spolnega življenja to in ono že opazil — če je prezgodaj, je krivo okolje in ne otrok — pa bi hotel tudi jasno vedeti in spoznati.

Po začetku zorenja poudarek na duševnem in družbenem vidiku spolnosti

Število nasprotnikov pouka o spolnosti je veliko predvsem zato, ker mnogi mislijo, da pouk o spolnosti obsega izključno ali vsaj v večini pojasnjevanje telesnih zakonitosti spolnega življenja. Kdor se resno ukvarja z

duševnem in družbeno-moralnem vprašanju.

Taka je tudi otrokova oziroma mladostnikova potreba. Vsem ko otroka do pubertete zanima predvsem telesna stran spolnosti, se po začetku zorenja stvari precej spreminjajo. Dozorevajoči otrok začne postopoma spoznavati, da je spolnost njegov osebni problem in ne le neka splošna zanimivost. Doživljati začne prva, seveda še rahla in nejasna čustva ljubezni, vznemirjenosti ob srečanjih z ljudmi drugega spola, občutke ugodja in bojazni ter tesnobe ob enem. Od tod prvi resnejši premik zanimanja od naravnih zakonitosti spolnosti k duševnim dogajanjem in k vprašanju o dovolje-

kaj v tej smeri mu lahko pojasnijo starši, vsega pa gotovo ne. Deloma jim manjka za tako pojasnjevanje potrebno znanje, deloma mladostnik tak pouk tudi laže sprejema v izvedružinskem okolju ali pa si ga pridobiva ob branju primernih knjig. Starši bi morali to od šole terjati, obzemem pa je pametno, da tudi družinsko knjižnico oskrbe s primernim branjem, po katerem lahko tega dozorevajoči otrok po svojih osebnih željah in potrebah.

Tega seveda ne smemo razumeti tako, kot da smo starši v celoti oproščeni vsakega pouka, brž ko začne otrok dozorevati. Menimo le, da po tem času starši, še bolj kot doslej, ne moremo biti edini učitelji in vzgojitelji.

Kdo naj odgovarja na vprašanja?

Kar zadeva vprašanje, kdo naj se z otrokom v družinskem krogu pogovarja o spolnosti, ne more biti nobelega strogega pravila. Človek se z vprašanji zmeraj obrača na človeka, ki mu je najbližji in ki mu najbolj zaupa. Odgovarja pa zmeraj, kdor je vprašan. To naj velja tudi za spolnost. Edino same pojave zorenja utegne roditelj istega spola bolje pojasniti otroku istega spola ter je tudi mogoče, da ta pouk deklice laže sprejme od matere, sin pa od očeta. Če pa te možnosti ni ali če se je otrok sam obrnil na roditelja drugega spola, ga ne kaže zavračati. Glavno je, da je odnos med vpraševalcem in tistim, ki odgovarja, primerno zaupljiv.

Na vprašanje se je dobro vnaprej pripraviti!

Vprašanje o čemer koli, še celo o spolnosti, zastavljajo otroci po navadi iznenada. Vsako nenaadno vprašanje pa lahko človeka, ki naj bi odgovoril, hitro zmede. Če smo pri odgovarjanju na vprašanje o spolnosti zmedeni in v zadregi, lahko kaj hitro napravimo škodo. Otok namreč utegne sklepiti, da ne odgovarjamo radi, oziroma da je spolnost sama po sebi nekaj tak ga, kar človeka mora spraviti v zadrego. Prav tega pa pametna vzgoja in pouk o spolnosti ne želita, oziroma hočeta to celo preprečiti.



Ančka Gošnik-Godec: Ilustracija iz knjige Ele Peroci »Moj dnevnik je lahko balon«

vprašanji spolnega pouka, dobro ve, da je bolj od tega potrebno znanje o duševnih in družbenih, vključno moralnih vidikih spolnega življenja. Razlaga duševnih, družbenih in moralnih vidikov spolnosti je uspešna le tedaj, če smo dosegli, da se je posameznik spolnosti mirno zavedel kot ene izmed mnogih zakonitosti življenja in izoblikoval do nje povsem naraven odnos. Pojasnjevanje telesnih zakonitosti spolnosti je uspešna le večji del roditeljskega pouka v tej smeri je treba opraviti že do začetka spolnega zorenja in kmalu po njej. Kasneje pa je treba v okviru roditeljskega pouka govoriti o spolnosti čedalje bolj kot o

nem in nedovoljenem, zaželenem in nezaželenem, prav in napak. Zaradi te intimne osebne prizadetosti je otrok v zastavljanju vprašanj tudi značajno manj sproščen in preprost. Otroku postane občutljiv za osebni in intimni značaj svojih vprašanj. Zato je vsako preveč očitno vmešavanje, opravljeno brez poslušanja, pri otroku po vstopu v puberteto prej škodljivo kot koristno. Posebno občutljiv in sramežljiv je ob razlagah telesne spolnosti.

S tem nečemo reči, da bi dozorevajočega otroka telesni vidiki spolnosti sploh več ne zanimali. Menimo le, da daje prednost ljubeznem čustvom in družbeno-moralnim vprašanjem spolnosti. Marsi-



Dobro bi bilo, da bi vsak voznik motornih vozil vedel...

3. NADALJEVANJE

Ta količina, ki je sicer majhna, dovoljuje, da voznik motornih vozil popije približno kozarec žganja ali konjaka, ali pol decilitra podobnih močnih alkoholnih pijač, ali 2 dcl vina, ali pol litra piva, kar je seveda odvisno od človekove teže, počutja, zdravstvenega stanja, spočitosti in če je pil na tešče ali po jedi. Statistični podatki kažejo, da so v glavnem povzročitelji prometnih nesreč prav taki pivci, ki imajo količino alkohola v krvi 0,5 promile ali manj. Ti povzročitelji, ki največkrat sploh ne čutijo vpliva popitega alkohola, sodelujejo pri nesrečah v 80 odst. primerov. To je izredno velika številka, ki resno zaskrbljuje. Pri tako majhni količini večkrat zares ne čutimo popitega alkohola, vendar se čas našega odziva na različne situacije na cestah močno podaljša, se pravi, ne reagiramo več tako hitro, kot bi bilo treba, in posledica je nesreča, ki bi jo v treznem stanju nedvomno preprečili. Zato so tudi razmeroma majhne količine alkoholnih pijač nevarne in je brez dvoma na mestu geslo: »Če voziš, ne pij; če pijes, ne vozi!«

Včasih pride voznik iz gostilne tako pijan, da ga morajo podpirati, da lahko sploh vstopi in se usede v vozilo. Potem pa požene in divja po cesti. Čudim se samo, da se družba, ki sedi v avtu z njim, sploh hoče peljati. To je brezvestnost, celo zločin. Tak voznik je pravzaprav ubijalec. Telo, ki je zastrupljeno z alkoholom, ne more reagirati pravilno in je jasno, da je voznik v pijanem stanju popolnoma nesposoben za vožnjo. Tudi še drugi dan, ko ima mačka, ni sposoben za vožnjo. Zelo je v zmoti tisti, kdor misli, da bo sposobnost dosegel, če bo popil močno pravo kavo. Počakati je pač treba, da nastopi popolno iztreznjenje.

3. Krivda občasnih bolnikov

Voznik, ki je v stalezu bolnih, ne spada za volan. Prav čudno je, da nekdo, ki ni sposoben za svoje redno delo v tovarni, podjetju ali v pisarni, misli, da lahko vozi motorno vozilo. Večkrat opazimo celo voznike z mavcem na roki ali na nogi, ki se pripeljejo k zdravniku na pregled ali pa kamorkoli s svojim vozilom. Ko ga zdravnik opomni, da ni sposoben za vožnjo, se tak bolnik prav čudi, češ, saj se vozi kar dobro. Morda ga mavec malo ovira, pa vendar ni tako hudo. Če ima srečo, se ne zgodi nič. Največkrat pa sreče nima in potem se strašno čudi, da se je pripetila nesreča.

Podobno velja za vse druge bolnike. Človek z okvaro srca, z boleznijo ledvic, z visokim krvnim pritiskom, živčnimi motnjami, s sladkorno boleznijo in tako dalje ne more voziti motornega vozila, dokler je bolan. Človek je vedno bolan v celoti, čeprav je poškodba ali bolezen na eni sami okončini ali na enem samem organu. Človek je sestavljen iz telesnosti in duševnosti in se njegova poškodba ali bolezen kaže tudi v njegovem duševnem stanju in v vsem telesu. Nekatere bolezni so združene z vročino, takrat je jasno, kako je to. Sele potem, ko je bolnik ozdravel in mu zdravnik dovolil, da lahko spet vozi, sme za volan.

Nimamo nobenega predpisa, s katerim bi lahko začasno odvzeli vozniško dovoljenje voznikom motornih vozil, če so bolni ali poškodovani. Zato je odvisno od samih voznikov, njihove obče zavesti in poštenosti, ali se bodo v takih primerih vzdržali vožnje. Sicer pomeni vožnja, če si bolan, precenjevanje svojih moči, nepoučenost, tveganje ali pa celo namerno brezvestnost.

Kot primer navajam nesrečo na avto cesti Beograd — Zagreb predlanski. Štiri osebe so se peljale v Beograd s precejšnjo brzino. Voznik je imel visok krvni pritisk, za katerega se je zdravil. Med vožnjo ga je zadela kap. Avto je zaneslo na levo stran ceste. Naproti je prišel v istem trenutku drug avto s prav tako štirimi potniki s precejšnjo brzino. Posledica: vseh osem mrtvih. Ta primer ni osamljen. Vedno več jih je...

Docent dr. Herbert Zaveršnik:

Želodčna obolenja

Petina vseh rakastih obolenj gre na račun želodčnega raka. Pri moškem je to najčesča oblika raka, medtem ko je pri ženskah rak na maternici in dojki česči, na želodcu pa šele na tretjem mestu. Pogubno je zlasti to, da rak v samem začetku ne daje kakih izrazitih znakov, po katerih bi ga lahko hitro spoznali. Nasprotno, včasih je obolenje kratko, in že po 3 tednih težav je rak tako napredoval, da je vsaka pomoč zaman.

Prvi znaki so zelo nejasni. Obolenje se začne najčesče z izgubo teka, nekaterim se zlasti zagabljuje meso, nastopa postopno hujšanje, utrujenost, splošno slabo počutje in neodrejene težave oziroma tiščanje v zgornjem delu trebuha, vendar brez pravih bolečin. Mnogo bolnikov bi lahko rešili, če bi se ta bolezen javljala z bolečinami kakor zobobol, ta namreč najhitreje pripelje do zdravnika.

Ko se pri raku pojavi bolečina, pa je navadno bolezen že toliko razvita, da je pomoč zaman. V zadnjih letih je število rakastih obolenj želodca v Sloveniji izredno naraslo. Borba proti želodčnemu raku bi bila mnogo bolj uspešna, če bi imeli zadosti specialističnih ambulanz, ki se ukvarjajo z obolenjem trebušnih organov, in če bi bila s tem dobro uskladen rentgenska služba. Pravzaprav rakastega obolenja želodca ni tako težko dokazati, če pride bolnik v prave roke, ki so vajene ugotavljanja te bolezni. Vsekakor so izgube teka, hujšanje, utrujenost in nejasne težave v trebuhu pri moškem med 50. in 60. letom izredno sumljive in je treba takoj ukrepati. Osebe, pri katerih so dokazali, da nimajo kisline v želodcu, kar je navadno posledica kroničnega vnetja, so bolj izpostavljene rakastemu obolenju želodca in bi jih bilo treba redno nadzirati. Če pre-

gledamo blato in kri, pri čemer ne mislimo prave krvavitve, ampak le tako, ki se da samo kemično ugotoviti, opazimo pri teh ljudeh, da je kemična reakcija stalno pozitivna. Če samo to dejstvo mora sprožiti vse nadaljnje preiskave, kot so rentgenski pregled želodca, zlasti pa gastroskopijska. Ta, zadnja metoda je izredno pomembna, saj lahko v 4/5 rakastega obolenja želodca zanesljivo ugotovimo spremembe in tudi dokažemo tujerodno tkivo. Z novimi instrumenti, gastroskopi, ki so nekoliko podobni periskopu podmornice, vidi preiskovalec včasih celo bolje kakor kirurg med operacijo. Če smo torej postavili diagnozo ali pa tudi samo sum, da gre za rakasto obolenje, je treba človeku nemudoma svetovati, naj se podvrže operativnemu posegu. Žal je danes edino le pravočasna operacija tista, ki lahko bolniku podaljša življenje. V sklopu z ope-

(5) racijo se seveda lahko poslužimo še ostalih sredstev, kot so obsevanja, posebno pa kemična sredstva, ki zaustavljajo rast rakastih celic ter jim preprečujejo ustvarjanje novih žarišč.

Namen sestavka ni bil prestrašiti bralca, vendar pa je dobro, če vemo, da je treba zlasti med 50 in 60. letom, če se pojavijo takrat kakšne motnje s prebavo zlasti v želodcu, pomisliti tudi na možnost rakastega obolenja. Čudno je,

da zelo čisto dobimo ljudi, ki so prenašali po 6—24 mesecev težave z želodcem, ki so izgubili tek in hujšali, pa se ves čas niso obrnili na zdravnika. Na drugi strani pa seveda čisto srečujemo bolnike, ki se raka preveč boje in se pri najmanjših motnjah zatekajo ne samo k zdravniku, ampak tudi s specialistu. Vsem tem oporočamo, saj je bolje, da pregledamo 10 bolnikov in ugotovimo, da nimajo raka, kot pa enega rakastega prezremo.

Kako se čuvamo obolenj

Oče higijene Max Pettenkofer (1818-1901) je že pred 100 leti ugotovil, da je mnogo koristnejše, enostavnejše in tudi cenejše, če se čuvamo pred boleznijo, kakor pa da smo se prisiljeni zdraviti. Če je tekel do sedaj pogovor o tem, kako nastajajo in kakšne znake dajejo različna želodčna obolenja, se bomo danes ustavili pri tem, kako moramo in kako ne smemo živeti, da ohranimo želodec zdrav.

Nekam tesnobne občutke dobim, ko vidim čisto jutraj že pred 6. uro, kako vodijo starši svoje malčke, ki so še

napol zaspani, v otroški vrtec. Kaj menite, da ni duševni pretres za otroka, ki naj bi spal do 8. ure jutraj, če ga nasilno potegnemo iz postelje že pred 6. uro? Kaj pa starši, ki vstajajo že ob 4. ali 5. uri jutraj, da pridejo pravočasno na delo? Z zdravniškega stališča bi bil pravilen delovni čas od 9.—17. ure z enournim premorom po 4 urah. Ljudje imajo na ta način možnost, da se jutraj v miru in izdatno najedo; takrat naj bi uživali predvsem mleko, čaj ali kavo, meso ali skuto, 1—2 jajčki, kruh, marmelado, kako banana ali pomarančo.

OBVESTILO

Združenje šoferjev in avtomehanikov
- podružnica Novo mesto

obvešča

voznike motornih vozil, ki še nimajo izpita
za poklicnega voznika, da bo organizirala

II. TEČAJ ZA PRIDOBITEV STROKOVNEGA IZPITA

Prijave bodo sprejemali 13. in 15. 1. 1968
od 14. do 16. ure in 14. I. 1968 od 9. do
11. ure v pisarni gasilskega doma v Novem
mestu, Cesta herojev 24.

Prijavi je potrebno priložiti:

1. potrdilo o dokončani osemletki ali vajen-
ski šoli,
2. potrdilo o dvehletnem delovnem stažu voz-
nika motornih vozil,
3. prepis voznškega dovoljenja za vožnjo
motornih vozil »C« kategorije.

Živilski kombinat „ŽITO“ Ljubljana, Šmartinska 154

in

pekarna in slaščičarna Novo mesto

obveščata vse poslovne stranke, da se je Pekarna
in slaščičarna Novo mesto s 1. januarjem pripo-
jila k Živilskemu kombinatu »ŽITO«, Ljubljana
in bo poslovala odslej kot

»ŽITO«, Ljubljana, delovna enota Pekarna
in slaščičarna Novo mesto z žiro računom
št. 521-1-148.

Cenjenim strankam se priporočamo za nadaljnje
uspešno poslovno sodelovanje!

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja
**KOMUNALNEGA PODJETJA
NOVO MESTO**

razpisuje mesto

DIREKTORJA

Pogoji: visoka strokovna izobrazba gradbene ali
ekonomske smeri in tri leta delovnih izkušenj na
vodilnih delovnih mestih;

višja strokovna izobrazba gradbene ali ekonomske
smeri in pet let delovnih izkušenj na vodilnih de-
lovnih mestih;

srednja strokovna izobrazba ali visoko kvalificirani
delavec z najmanj deset let delovnih izkušenj na
vodilnih delovnih mestih.

Razen izpolnjevanja navedenih pogojev morajo biti
kandidati splošno, družbeno in politično razgledani
ter imeti organizacijske sposobnosti za vodenje
delovne organizacije.

Ponudbe je treba dostaviti v 30 dneh po objavi
razpisa s kratkim življenjepisom in dokazili o
izobrazbi in delovnih izkušnjah.

Razpisna komisija

**SPLOŠNEGA MIZARSTVA — DVOR
PRI ŽUŽEMBERKU**

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da ima srednjo strokovno izobrazbo lesne stroke
in 5 let prakse;
2. da je visokokvalificiran mizar z 8-letno prakso,
od tega 3 leta na vodilnih delovnih mestih mi-
zarske stroke;
3. da ima potrebne moralno-politične kvalitete za
opravljanje dolžnosti direktorja;
4. da ni bil kaznovan zaradi gospodarskega krimi-
nala in nima prepovedi za opravljanje tega dela.
Prošnje naslovite na gornji naslov s potrebno doku-
mentacijo in kratkim življenjepisom do 24. januarja
1968.

AVTOMOBILISTI, OBIŠČITE
NOVI GOSTINSKI LOKAL

BIFE-DELIKATESO OTOČEC

NON-STOP

pri bencinski črpalki na Otočcu.

Po zelo ugodnih cenah nudimo izbiro do-
mačih toplih in hladnih jedil ter pijač.

Cenjenim gostom se toplo priporoča
kolektiv hotela »GRAD OTOČEC«



TOVARNA
RASTLINSKIH SPECIALITET
IN DESTILACIJA
MIRNA

objavlja

licitacijo za oddajo prevozov za leto 1968

Podjetje bo sklenilo pogodbe za 5 kamionov,
in sicer: 1 x 4,5 t, 2 x 6 t, 2 x 8 — do 10 t.

V poštev pridejo samo kvalitetna vozila s
primerno koristno površino karoserije in
opremljena s streho ter cerado.

Do 400 km bo podjetje plačevalo storitve po
prevoženih kilometrih, računajoč v obe smeri,
nad 400 km pa po prevoženem kilogramu.

LICITACIJA BO V TOREK, 16. januarja 1968,
ob 9. uri NA SEDEŽU PODJETJA

Interesenti morajo pripeljati vozila s seboj.

»ELEKTROTEHNA«

trgovsko uvozno in izvozno podjetje
z elektrotehničnim materialom
LJUBLJANA, Titova 39

razpisuje delovno mesto

poslovodje za razširjeno trgovino v Novem mestu

Pogoj: visokokvalificiran delavec elektrotehnične
stroke z najmanj 5-letno prakso.

Ponudbe, ki naj obsegajo kratek življenjepis in
dokazila o dosedanem delu, pošljite Komisiji de-
lavskega sveta za delovna razmerja, Ljubljana,
Titova 39 do 15. 2. 1968.

Komisija za razpis delovnega mesta
direktorja

**NOVOMEŠKE OPEKARNE ZALOG —
NOVO MESTO**

razpisuje mesto

DIREKTORJA

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba
gradbene, pravne ali ekonomske stroke in najmanj
5 let delovnih izkušenj;

srednja strokovna izobrazba gradbene stroke in
najmanj 8 let delovnih izkušenj;

visokokvalificiran delavec opekarske stroke in naj-
manj 15 let delovnih izkušenj v opekarstvu.

Poleg izpolnjevanja navedenih pogojev morajo biti
kandidati splošno, družbeno in politično razgledani
ter imeti organizacijske sposobnosti za vodenje
delovne organizacije.

Ponudbe je treba dostaviti v 15 dneh po objavi
razpisa s kratkim življenjepisom in z dokazili o
izobrazbi in delovnih izkušnjah.

»LABOD«, tovarna perila, Novo mesto

razpisuje

prodajo

STANOVANJ IN GARAŽ V NOVEM MESTU

in sicer:

a) V STAVBI NA ZAGREBSKI CESTI ST. 7

1. Enosobno stanovanje v pritličju desno s pri-
tiklinami in pravico uporabe pripadajočega zem-
ljišča. Stanovanje je zasedeno.
2. Dvosobno stanovanje v pritličju levo s pritiki-
linami in pravico uporabe pripadajočega zem-
ljišča. Stanovanje je zasedeno.
3. Dvosobno stanovanje v prvem nadstropju desno
s pritiklinami in pravico uporabe pripadajoče-
ga zemljišča. Stanovanje je zasedeno.
4. Dvosobno stanovanje v prvem nadstropju levo
s pritiklinami in pravico uporabe pripadajočega
zemljišča. Stanovanje je zasedeno.
5. Enosobno stanovanje v mansardi desno s pritiki-
linami in pravico uporabe pripadajočega zem-
ljišča. Stanovanje je zasedeno.
6. Enosobno stanovanje v mansardi levo s pritiki-
linami in pravico uporabe pripadajočega zem-
ljišča. Stanovanje je zasedeno.

b) MESTNE NJIVE:

7. Trisobno stanovanje v tretjem nadstropju IX.
bloka s pritiklinami. Stanovanje je zasedeno.
8. Garaža št. 14 na Mestnih njivah. Garaža je od-
dana v najem.
9. Garaža št. 9 na Mestnih njivah. Garaža je od-
dana v najem.
10. Garaža št. 19 na Mestnih njivah. Garaža je od-
dana v najem.
11. Garaža št. 13 na Mestnih njivah. Garaža je od-
dana v najem.

c) LOČNA — NOVI BLOK:

12. Garsonjera v pritličju s pritiklinami in pravico
do uporabe pripadajočega zemljišča. Garsonje-
ra je zasedena.
13. Dvosobno stanovanje v pritličju levo s pritiki-
linami in pravico uporabe pripadajočega zem-
ljišča. Stanovanje je zasedeno.
14. Dvosobno stanovanje v pritličju desno s pri-
tiklinami in pravico uporabe pripadajočega zem-
ljišča. Stanovanje je zasedeno.
15. Dvosobno stanovanje v prvem nadstropju levo
s pritiklinami in pravico uporabe pripadajočega
zemljišča. Stanovanje je zasedeno.
16. Dvosobno stanovanje v prvem nadstropju desno
s pritiklinami in pravico uporabe pripadajoče-
ga zemljišča. Stanovanje je zasedeno.
17. Dvosobno stanovanje v drugem nadstropju le-
vo s pritiklinami in pravico uporabe pripadajo-
čega zemljišča. Stanovanje je zasedeno.
18. Dvosobno stanovanje v drugem nadstropju de-
sno s pritiklinami in pravico uporabe pripadajo-
čega zemljišča. Stanovanje je zasedeno.

d) CESTA HEROJEV ST. 41

19. Idealna polovica dvostanovanjske hiše s pri-
tiklinami in pripadajočo parcelo. Stanovanje je
zasedeno.

Prodaja se opravi z zbiranjem pisemenih ponudb.
Rok za dostavo ponudb je 25. januar 1968.

Prednost nakupa imajo nosilci stanovanjske prave
oziroma uporabniki garaž.

Ponudbe dostavite na naslov: »LABOD«, tovar-
na perila, Novo mesto. Interesenti lahko dobe na-
tančna pojasnila v splošnem sektorju podjetja.

OBVESTILO ZAVEZANECM VODNEGA PRISPEVKA

Po zakonu o vodnem prispevku za leto 1967 (Ur.
list SRS št. 42-216-66) morajo zavezanec vodnega
prispevka priglasiti najkasneje do 31. januarja 1968
količino pridobljene električne energije, količino
izkoriščene ali uporabljene vode oziroma količino
izpuščene onesnažene vode Zavodu za vodno go-
sposdarstvo SR Slovenije.

Po prejemu priglasitve bo zavod izdal dokonč-
no odločbo o odmeri vodnega prispevka za leto 1967.

Zavezancem vodnega prispevka, ki te prijave ne
bodo pravočasno izvršili, se bo dokončna odmera
določila po podatkih, ki jih bo preskrbel določena
strokovna komisija v breme zavezanca.

ZAVOD ZA VODNO GOSPODARSTVO
SR SLOVENIJE — LJUBLJANA



labod
NOVO MESTO

Najkvalitetnejše moške in otroške
srajce v modernih deseni in krojih!

CASOPISNO PODJETJE

KMEČKI GLAS LJUBLJANA

vas vabi med redne naročnike svojih izdaj.

Poleg časopisa »Kmečki glas«, ki je osrednji tednik za bralce na podeželju, izdajamo še revijo »Sodobno kmetijstvo«, mesečnik za popularizacijo kmetijske, živilske, gozdarke in drugih sorodnih strok ter žepni »Kmetijski priročnik 1968« z nasveti za sodobno gospodarjenje.

Casopis »Kmečki glas« obravnava vsa pereča življenjska vprašanja ljudi na podeželju, poroča o vseh pomembnejših dogodkih doma in po svetu, prinaša novice iz naših krajev, nudi zdravstvene in strokovne nasvete, v posebnih prilogah pa svetuje kmetijskim pridelovalcem in gospodarjem na podeželju, pri čemer sodelujejo številni kmetijski, živilski in drugi strokovnjaki.

V posebni literarni prilogi najdejo v njem branje tudi bralci, ki iščejo v časopisu razvedrilo.

Pravna služba »Kmečki glas« redno odgovarja na vprašanje bralcev brezplačno, bodisi v listu, bodisi pisмено.

Letna naročnina 35 Ndin.

Revija »Sodobno kmetijstvo«, ki bo začela izhajati januarja 1968, pa bo obravnavala strokovna vprašanja, ki so pomembna za sodobno pridelovanje v poljedelstvu, vinogradištvu, sadjarstvu, vinogradništvu, meljarstvu, vrtnarstvu in za delo v gozdu. Poleg tega bo zajela tudi vprašanja iz veterinarstva, vzreje malih živali, kmečkega turizma in drugih gospodarskih dejavnosti v našem prostoru. Namenjena je kmetijskim in drugim strokovnjakom ter delavcem v kmetijskih, živilskih in gozdarskih organizacijah, kakor tudi kmetom, ki se ukvarjajo s pridelovanjem za trg, in vsem tistim, ki želijo izpopolnjevati znanje pri pridelovanju zase, prav tako pa tudi vrtničarjem.

Letna naročnina 45 Ndin.

»Kmetijski priročnik 1968« je lična knjižica, ki ima poleg koledarskega dela bogato gradivo iz različnih kmetijskih strok in gozdarstva. Je dober svetovalec vsem, ki želijo spoznati novosti v kmetijstvu, zlasti še sedaj, ko občutimo močno pomanjkanje kmetijske strokovne literature.

Cena izvodu 12 Ndin.

Casopisno podjetje »Kmečki glas« pripravi vsako leto za svoje naročnike nagradno žrebanje. Pogoj je vplačana naročnina za časopis ali strokovno revijo.

VABIMO VAS MED NASE REDNE NAROČNIKE!

NAROČILNICA DL

Naročam:

- časopis »Kmečki glas«
- revijo »Sodobno kmetijstvo«
- Kmetijski priročnik 1968

(ustrezno ožkožrtiti)

Primek in ime:

Naslov:

Pošta:

Časopisno podjetje

»KMEČKI GLAS«
Ljubljana,
Miklošičeva 4

Podpis

ODREZITE IN POSLJITE V KUVERTU!

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 12. JANUARJA: 8.06 Glasbena matineja 9.20 Slovenske narodne ob spremljavi harmonike 9.40 Iz glasbenih šol 11.00 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.30 Kmetijski nasveti - Ludvik Straj: Priporočila odbora za seminarstvo pri Gospodarski zbornici 12.40 Na kmečki peč 13.30 Priporočajo vam 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo 15.20 Turistični napotki 15.45 Kulturni globus 17.05 Človek in zdravje 17.15 Koncert po željah poslušalcev 18.45 Na mednarodnih križpotjih 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pev. cem Ninon Robičem 20.00 Glasbeni cocktail 21.15 Oddaja o morju in pomorskih častnikih

SOBOTA, 13. JANUARJA: 8.06 Glasbena matineja 9.45 Iz albuma skladb za mladino 11.00 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.10 Med novimi pesniki ansambla »Zagrebskih solistov« 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Franc Kovač: Strokovna pomoč pri porodu govoda 13.30 Priporočajo vam 15.20 Glasbeni intermezzo 17.05 Gremo v kino 17.35 Igramo beat! 18.15 Pravkar prispelo 18.50 S knjižnega trga 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Revijski in zabavni orkester RTV Ljubljana 20.30 Zabavna radijska igra - Wolfgang Eckle: Detektiv - na plan! 22.10 Oddaja za naše izseljence

NEDELJA, 14. JANUARJA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska

igra za otroke Franc Pustar: »Pravljica v modrem« 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I. 10.00 Še pomnite, tovariši! Vid Jerič: Reševali smo ranjenca 11.00-11.15 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. 13.40 Nedeljska reportaža 15.05 Nedeljsko športno popoldne 17.05 Operni koncert 17.30 Radijska igra - H. Ch. Andersen-Helmut von Cuase: »Cesarjev slavček« 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice 20.00 V nedeljo zvečer 22.15 Serebnadi večer

PONEDELJEK, 15. JANUARJA: 8.06 Glasbena matineja 9.10 Iz ju. goslovanskih studiov 10.15 Pri vas doma 11.00 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.10 »Januare P. I. Čajkoveška 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Franec Malešič: Nove možnosti sodelovanja med agrokombinatom in poljedelci 12.40 Slovenske narodne pesmi v raznih izvedbah 13.30 Priporočajo vam 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo 15.40 Ljubljanski mešan zbor 18.15 »Signalia 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Gaby Novak 20.00 Skupni program JRT - studio Zagreb 22.10 Radi ste jih poslušali!

TOREK, 16. JANUARJA: 8.06 Operna matineja 9.25 15 minut s priručniki Tončke Maroltove 11.00 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milan Novak: Gardova in nija mehanizacije za vinogradništvo 12.40 Pihalne godbe 13.30 Priporočajo vam 14.05 Pet mi-

nut za novo pesmico 15.20 Glasbeni intermezzo 15.40 V torek na svidenje! 17.05 Igra Simfonični orkester RTV - Ljubljana 18.45 Družba in čas - dr. Bojan Zabel: Poslovna morala na tržišču 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Marjano Deržaj 20.00 Radijska igra Andreja Šaypulske: »Agent iz Vaduza«

SREDA, 17. JANUARJA: 8.06 Glasbena matineja 9.10 Slovenski pevci in ansambli zabavne glasbe 9.45 Glasbena pravljica - Metka in Danilo Bučar: Kužek Belček 11.00 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dolfe Cizej: Švicarske izkušnje s povečevanjem pridelka po travnikih in pašnicah 13.30 Priporočajo vam 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo 15.45 Naš podlistek - W. Faulkner: Episoda in ljubosumnost 17.05 Mladina sebi in vam 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice 20.00 Vrhovi operne postaviteljnosti

ČETRTEK, 18. JANUARJA: 8.06 Glasbena matineja 9.25 Narodne pesmi iz Istre 11.00 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Julija Smole: Razmišljanje ob oddelni sadni letini 12.40 Igrajo pihalne godbe 14.05 Izbral smo vam 16.00 Vsak dan za vas 17.05 Četrtekov simfonični koncert 18.15 Turistična oddaja 18.45 Jezikovni pogovori 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevcom Ninom Robičem 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov 21.40 Glasbeni nokturno

FRIDAJ, 19. JANUARJA: 8.06 Glasbena matineja 9.25 15 minut s priručniki Tončke Maroltove 11.00 Poročila - Turistični napotki za tujе goste 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milan Novak: Gardova in nija mehanizacije za vinogradništvo 12.40 Pihalne godbe 13.30 Priporočajo vam 14.05 Pet mi-

Konfekcija »JUTRANJKA«, Sevnica

sporoča, da bo žrebanje nagradnih kuponov »Jutranjke« iz Sevnice

objavljeno v časopisu »Dolenjski list« 15. II. 1968 in ne 11. I. 1968, kot je na kuponu natisnato.

Nakup izdelkov na nagradne kupone podaljšujemo do 1. februarja 1968. Žrebanje bo 5. februarja 1968.

UPRAVA »JUTRANJKE« SEVNICA

KRONIKA NESREČ

Nesreča čakala na ovinku

8. januarja popoldne sta se v Stranski vasi pri Črnomlju srečala Črnomljan Franc Moljk z osebnim in Grosupelčan Marjan Vidic s poltovornim avtom. Na ovinku sta trčila, pri čemer je nastalo za 2.000 Ndin škoda.

Zavozil je v škarje

3. januarja ponoči se je pripetila prometna nesreča na avtocesti v Ribnici. Voznik tovornega avtomobila Renato Tumpič iz Padine Murtliške je vozil od Catežu proti Zagrebu. V Ribnici se je srečeval z drugim tovornjakom. Tada pa ga je prehitel voznik av-

tobusa »Croatiatrans« Ivan Valdižič in zavozil v škarje. Da se je izognil trčenju, je voznik Tumpič zavozil v desni jarek in ostal nagrujen na desno stran. Pri tem so se naložene stružnice na tovornjaku premaknile naprej in poškodovale kabino. Skupna škoda znaša okrog 4.000 Ndin.

Zavirala na zasneženi cesti

Pri odcepu avtomobilske ceste na Catežu ob Savi sta se 7. januarja zvečer srečala z osebnim avtomobiloma Ljubljancin Vinčo Turk in Zagrebčan Drago Budinski. Pred srečanjem sta zavirala, na zasneženi cesti pa ju je zaneslo, da sta trčila. Škoda je bilo za 800 Ndin.

Renault zadel v fiat

Benjamin Mlačič s Trobelnega se je 7. januarja peljal z osebnim avtom Renault iz Novega mesta v Karteljevo. V Mali Bučni vasi je dohitel osebni avto NM 14-96 in ga na ovinku prehitel. Naproti se je s fiatom pripeljal Novomeščan Slavko Drab. Vozli sta trčili, škoda pa so ocenili na 900 Ndin.

Trčil v avtobus in se odpeljal

7. januarja je vozil Mario Sinošič SLAVNIKOVA avtobus iz Novega mesta proti Karteljevemu. V gozdu nad Bučno vasjo je prišel naproti osebni avto LJ 657-34. Voznik tega avtomobila je na ovinku peljal naravnost proti avtobusu, se vanj zadel in po nesreči odpeljal. Škoda so ocenili na 200 Ndin, potnikom pa ni bilo nič.

Nesreča na metliškem ledu

Martin Konda iz Trnovca se je 7. januarja jutru pripeljal v Metliko z nemškim avtom. Ko je poskušal prehiteti tri pešce, se je naproti pripeljal z osebnim avtom Metličan Rudi Kočvar. Konda je svrtil, na poledeneli cesti pa ga je zaneslo v Kočvarja. Škoda je bilo za 2.800 Ndin.

Avtobus ga je zadel

Roman Kavčič iz Dolenjskih Toplic se je 6. januarja dopoldne pripeljal z osebnim avtom do Srebrnice, ko ga je z avtobusom GORENJSKA dohitel voznik Zvonimir Turšnik. Turšnik je Kavčiča tudi prehitel, ker pa je naproti pripeljal neki osebni avto, je zavril na desno in poškodoval Kavčičevo vozilo. Škoda je bilo za 400 Ndin.

Zadel ga je pred AVTO DELI

Ermenežildo Mauri iz Gorice je 6. januarja dopoldne na novomeškem Glavnem trgu pred trgovino AVTO DELI s tovornjakom zadel fiat Martina Kofmrlja s Potovske vrha. Škoda so ocenili na 400 Ndin.

Osebni avto v dostavnega

5. januarja popoldne je Stanko Lipovec z dostavnim avtom novomeške pekarije zavil s kandiškega mostu proti delavski restavraciji. Ko je čakal, da bo cesta prosta, je vanj trčil z osebnim avtom Božo Korenič iz Gor. Gornje Škoda je bilo za 300 Ndin.

V tovornjak na Smihelški cesti

Novomeščanka Milena Popovič se je 5. januarja peljala z osebnim avtom po Smihelški cesti. Ko je srečala tovornjak CP, ki ga je vozil Franc Kranjc, je zavirala. Osebni avto je zaneslo v tovornjak, ki ga je voznik Kranjc medtem že ustavil. Voznica si je prebila ustnico, škoda pa so ocenili na 2.000 Ndin.

Cikcak z avtomobilom

Rudolf Stopar iz Brestanice se je 25. decembra dopoldne peljal s osebnim avtom po Brestanici ter se v bližini gostilne Marije Pihle zalatel v občestni sid, od tam pa ga je odbilo v parkiran osebni avtomobil. Poškodovana ni bil nihče, na osebnem avtomobilu pa je za okrog 8.000 Ndin škoda.

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA 14. JANUARJA

- 9.10 MADZARSKI TV PREGLED (za Pohorje in Plešivec) - (Beograd)
- 9.25 POROČILA (Ljubljana)
- 9.30 NARODNO ZABAVNA GLASBA (Ljubljana)
- 9.55 KMETIJSKA ODDAJA (Zagreb)
- 10.40 MOKEDAJEVA MATINEJA - (Ljubljana)
- 11.55 Vengon: SLALOM ZA MOSKE - prenos (EVR)
- 13.00 NEDELJSKA TV KONFERENCE (Zagreb)
- 16.00 PRENOS SPORTNEGA DOGODKA (Beograd)
- 18.45 TV KAZIPOT - ponovitev - (Ljubljana)
- 19.10 BONANZA - serijski film - (Ljubljana)
- 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
- 20.45 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.50 ZABAVNA GLASBENA ODDAJA »ATELJE 212« (Beograd)
- 21.50 SPORTNI PREGLED (JRT)
- 22.30 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

PONEDELJEK 15. JANUARJA

- 16.10 ANGLEŠCINA (do 16.40) - (Beograd)
- 16.45 MADZARSKI TV PREGLED (za Pohorje in Plešivec) - (Beograd)
- 17.00 POROČILA (Zagreb)
- 17.05 MALI SVET - oddaja za otroke (Zagreb)
- 17.30 POPOVOVANJE PO AZLIJI - (Zagreb)
- 18.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
- 18.30 EPILEESIJA V OTROSKEM ODOBJU (Ljubljana)
- 18.50 MODNA REVLIJA (Ljubljana)
- 19.15 KUHARSKI NASVETI (Ljubljana)
- 19.45 VOKALNO INSTRUMENTALNI SOLISTI: Lado Leskovar (Ljubljana)
- 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
- 20.30 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.35 Danilo Hiss: »NOC IN MEGLA« - TV drama (Zagreb)
- 21.35 PO IZBIRI - glasbena oddaja (Zagreb)
- 22.05 TV DNEVNIK (Beograd)

TOREK, 16. JANUARJA 2

- 16.40 FRANCOŠCINA (do 17.10) - (Beograd)
- 17.30 POROČILA (Ljubljana)
- 17.35 MODNA REVLIJA (Ljubljana)
- 17.40 POROČILA (Ljubljana)
- 17.45 RISANKE (Zagreb)
- 18.00 OBREZJE - oddaja za italijansko narodnostno manjšino v Jugoslaviji (Ljubljana)
- 18.25 TORKOV VEČER (narodni) (Ljubljana)
- 18.50 Svet na zaslону - NASI DELAVCI V TUJINI - (Ljubljana)
- 19.30 TV OBZORNIK (Ljubljana)
- 20.00 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.10 VELIKI MCQUIRT - ameriški celovečerni film (Ljubljana)
- 21.40 BERA SLOVENSKE KULTURNE TVORNOSTI V LETU 1967 (Ljubljana)
- 22.10 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

SREDA 17. JANUARJA

- 17.05 MADZARSKI TV PREGLED (za Pohorje in Plešivec) - (Beograd)

- 17.20 POROČILA (Skopje)
- 17.25 LUTKOVNA IGRA (Skopje)
- 17.45 KJE JE, KAJ JE (Beograd)
- 18.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
- 18.30 ZDRUŽENJE RADOVEDNE ZEV (Zagreb)
- 19.05 PREGLED SKOZI OAS - (Ljubljana)
- 19.45 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
- 20.30 (NE)ZNANA TALJA - druga oddaja (Ljubljana)
- 21.30 ZADNJI DAN PRVI DAN - serijski film (Ljubljana)
- 22.00 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

ČETRTEK 18. JANUARJA

- 11.40 ANGLEŠCINA (Beograd)
- 17.10 POROČILA (Ljubljana)
- 17.15 HRESTAC - mladinski balet (Ljubljana)
- 18.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
- 18.20 NARODNA GLASBA (Beograd)
- 18.35 MODNA REVLIJA (Ljubljana)
- 18.45 PO SLEDEH NAPREDKA - (Ljubljana)
- 19.05 SPLET - glasbena dokumentarna oddaja (Beograd)
- 19.45 ZOO (Ljubljana)
- 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
- 20.30 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.35 NA POTI OD KAMNIKA DO RADOVLJICE (Ljubljana)
- 21.20 MEDNARODNI JAZZ FESTIVAL V LJUBLJANI (Ljubljana)
- 21.50 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

PETEK, 19. JANUARJA

- 11.30 FRANCOŠCINA (Beograd)
- 17.25 POROČILA (Ljubljana)
- 17.30 MOJ PRIJATELJ FRICKA - serijski film za otroke (Ljubljana)
- 18.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
- 18.30 MLADINSKI KONCERT - (Beograd)
- 19.05 NA SEDMI STEZI - (Ljubljana)
- 19.35 SREČANJE Z LIDIJO VIZI-JAKOVO (Ljubljana)
- 19.55 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
- 20.30 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.35 PAISA - italijanski celovečerni film (Ljubljana)
- 22.05 M. Bravničar: KRALJ MATJAZ - Čajkovski: koncert za klavir in orkester v B. moči (Ljubljana)
- 23.05 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

SOBOTA 20. JANUARJA

- 12.55 Kitzbühel: SMUK ZA MOSKE - prenos do 14.00 - (EVR)
- 16.25 MODNA REVLIJA (Ljubljana)
- 16.35 TV KAZIPOT (Ljubljana)
- 17.00 OTROSKI CIRKUS: BILLY SMART (Zagreb)
- 18.00 Vaterpolo: DINAMO (B) : MLADOST (B) (Zagreb)
- 19.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
- 19.20 SPREHOD SKOZI OAS - (Ljubljana)
- 19.45 ZOO (Ljubljana)
- 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
- 20.30 CIK CAK (Ljubljana)
- 20.35 POKLICI - humoristična oddaja (Beograd)
- 21.55 VIDEOFON - glasbena oddaja (Zagreb)
- 21.50 GIDEON - serijski film - (Ljubljana)
- 22.40 ZADNJA ODDAJA (Ljubljana)

NE POZABITE!

OBISČITE 9. GOSTOVANJE DUNAJSKE REVIJE NA LEDU

Revija bo od 8. do 12. februarja 1968 v sejamski dvorani v Celovcu. Začetek revije - vsak dan ob 14.30 in 19.30

Vstopnice pri potovalnih uradih ATLAS - Zagreb, KOMPAS - Ljubljana, LJUBLJANA - TRANSPORT, PUTNIK, SAP LJUBLJANA, TRANSTURIST TT LJUBLJANA.

z novim programom

EPISODEN

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 12. januarja — Tatjana
Sobota, 13. januarja — Veronika
Nedelja, 14. januarja — Srečko
Ponedeljek, 15. januarja — Pavel
Torek, 16. januarja — Marcel
Sreda, 17. januarja — Anton
Četrtek, 18. januarja — Marjeta

ČESTITKE

Anton Povsetu, ki služi vojaški rok v Kavadarcih, želijo za njegov god vse najlepše ter srečno vrnitev mama Slavka in sosedovi.

Dragemu sinu in bratu Vinku Robeku, ki služi vojaški rok v Nišu, iskreno čestitajo za njegov dvojni praznik ata, mama, brat, sestra in drugo sorodstvo.

Strajnarjevi mami iz Dečje vasi pri Trebnjem žele za 70-letnico še mnogo srečnih in zdravih let otroci: Nace, Malika in Anji; Milena, Janes, Ludvik, Jože, Mirko in Polde z družinami. Vseh 14 vnukov pa pošilja stari mami še prav posebne čestitke.

ZAHVALJE

Ob bridki izgubi naše drage hčerke in sestrice

REZIKE JANC

iz Velikih Brusnic 51

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo darovalcem cvetja in vencev, učiteljskemu kolektivu, pevcem, gospodu župniku za pomoč, posebno gospodu župniku za tolažilne besede in odprtem grobu.

Zalujoči: družine Janc, Lukše, Kmet, Zupančič, Franko in sosedje

Ob izgubi našega dragega očeta in brata

FRANCA SREBRNJAKA

iz Dol. Suhadola

se iskreno zahvaljujemo dr. Vodniku za lajšanje bolečin v času njegove bolezni. Vsem, ki so mu darovali cvetje in vence, ga spre-

miš na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, prav lepa hvala! Posebno se zahvaljujemo družini Šinkovec in gospodu župniku za spremstvo in govor. Vsem prisrčna hvala!

Zalujoči: sinova Tone in France z družinama, brata Alojz in Martin z družinama ter drugo sorodstvo

Ob prerani in bridki izgubi ljubljeneja in dobrega moža, očeta, sina, brata in strica

FRANCA FRANKA

iz Ločne 17

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancom in sosedom, ki so z nami sočustvovali, nam ustno ali pisмено izrazili sožalje, mu poklonili vence in cvetje in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Prisrčno zahvalo smo dolžni tovarni zdravil KRKA za denarno pomoč, vence in številno udeležbo na zadnji poti ter mehaničnemu obratu PIONIR in servisu IMV za podarjene vence. Prav lepa hvala gospodu župniku Kvasu za spremstvo.

Zalujoči: žena Franciška, hčerka Marica in Slavka, mama Fani, bratje Jože in Stanko z družinama ter Tone

Ob bridki in nepozabni izgubi dobrega moža in očeta

JANEZA LUKŠIČA

iz Vinje vasi 14

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti in nam ob težkih trenutkih stali ob strani. Najlepša hvala kolektivu IMV za podarjene vence in cvetje. Posebna hvala dr. Bogomiru Vodniku za zdravljenje. Zahvaljujemo se tudi vsem sosedom za pomoč, posebno gospodu župniku za tolažilne besede in odprtem grobu.

Zalujoči: žena Marija, sin Lojze, Franci ter Jože z družino

Ob izgubi našega dragega moža in očeta

KARLA LEŠNJAKA

se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč podjetju PIONIR in ESS Novo mesto ter sorodnikom in sosedom, ki so mi prišli na pomoč, darovali cvetje in ga spremili na zadnji poti.

Zalujoča žena z otrokoma

Ob tragični izgubi naše ljube, dobre mame, stare mame, sestre in tete

MARIJE GRIVEC

iz Vrhovca pri Dobruču

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancom, ki so z nami sočustvovali, nam pomagali v težkem trenutku in spremili pokojnico na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivu »iskras«, Zuhemberk. Prisrčna hvala tudi gospodu dekanu, ki jo je spremil na zadnji poti.

Zalujoči: hčerka Malči, Marija z družino ter sinovi Ivan, Lojze, France, Jože z družino in ostale sorodstvo

Namesto venca na grob sodelav. kinga očeta pok. Jožeta Komata iz Klanca, Gabrovka pri Litiji, poklanja siidikalna podružnica OPREMALES Novo mesto 100 Ndin Zvezl sleph v Novem mestu. Za poklonjeni znesek iskrena hvala!

Namesto venca na grob sodelav. čevj materi pok. Katarini Jakše iz Vojne vasi pri Črnomlju poklanja jo delavci iz skupnih služb tekstilne tovarne NOVOTEKS, Novo mesto, 245,50 Ndin Zvezl sleph v Novem mestu. Za poklonjeni znesek iskrena hvala!

KINIO

Brežice: 12. in 13. 1. angleški barvni film »Sherlock Holmes proti Jacku Razparačcu. 14. in 15. 1. ameriško-španski barvni film »Neustrašeni maščevalci. 16. in 17. 1. jugoslovanski film »Hasanaginica.

Črnomelj: 12. in 14. 1. ameriški barvni film »Človek z Zapada. 16. in 17. 1. francoski film »Groun in pekola. 17. in 18. 1. ameriški film »Vse o Daisy Clover».

Kočevje — »Jadrane: 12. do 14. 1. špansko-mehiški film »Zlati nabojs. 15. 1. francoski film »Na stranpoti. 7. 1. italijanski film »Julijeta in duhovci.

Kostanjevica: 14. 1. francoski barvni film »Črna Lalas.

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI

vseh znamk in

KMETIJSKI STROJI

IZREDNO NIZKE CENE!

VSE INFORMACIJE DOBITE:

NOVO MESTO: MOČNIK, Sokolska 3, št. telefona (068)21-639

SEVNICA: TOTER, Heroja Maroka 3

PEROTTI-EXPORT S. FRANCESCO 41, TRST

Metlika: 13. in 14. 1. francosko-italijanski barvni film »Vitez Pardažane. 17. in 18. 1. ameriški film »Dogodek, ki je vzmernil svote (Umor predsednika Kennedyja).

Novo mesto — »Krkas: 12. do 15. 1. francoski barvni film »Razkočna restavracija. 16. do 18. 1. angleški film »Življenje na vrhuncu.

Ribnica: 13. in 14. 1. ameriški barvni film »Sinovi Katie Eldere. 17. in 18. 1. češki film »Angel blažene smrti.

Sevnica: 13. in 14. 1. angleški film »Leva. 17. 1. ameriški film »Ljubezen z neznancom.

Sodražica: 13. in 14. 1. ameriški barvni film »Polnočna cipka. Trebnje: 13. in 14. 1. ameriški barvni zabavni film »Najlepša na svetu.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Martina Selak iz Dobrave — Janeza, Marija Hrstar z Vrha pri Pahi — Darinko, Marija Ivanšek iz Kloštra — Avgustina, Vida Bregant iz Gorrenje vasi — Ivana, Terezija Lavrin iz Nove Lipe — Francija, Amalija Knavs iz Sevnice — Ines, Francka Kuhelj iz Preske — Stefana, Marija Legan iz Korita — Jožeta, Franciška Habjan iz Grosuplje — Lidjo, Slavka Kozmus iz Sevnice — Roberta, Stefanija Gričar iz Straže — Marka, Ana Barberič iz Črnomlja — Matejko, Ana Černe iz Nove Gore — Andreja, Ana Pelich iz Kočevja — Miljenka, Jožica Hudal z Gradišča — Janeza, Marija Colarič iz Doinjega Maharovca — deklico, Anica Pucelj iz Češnjic — dečka, Jelena Skukon iz Črnomlja — dečka, Marija Rožman z Velikega Kala — dečka, Olga Brili iz Dovškega — dečka, Julijana Marolt iz Bistrice — deklico in Dragica Pečric iz Crešnjevca — deklico.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Terezija Jalovec iz Sobenja vasi — dečka, Emilija Sečen iz Gor. Lenarta — Metko, Marica Francekovič iz Strmca — deklico, Eva Teraž iz Sevnice — Marjana, Mihaela Budič iz Dol. Pirošice — dečka, Nada Pavlič iz Črnca — dečka, Ljudmila Vovk iz Sevnice — deklico, Terezija Hervol iz Vrhnja — dečka, Emilija Marinček iz Cerkelj — deklico, Emilijana Jontez iz Kamence — Vido, Marija Grpič iz Male doline — deklico, Jožeta Dernač iz Šmarja — Genko, Marija Travnkar iz Brezine — Tatjana, Ivana Kozine iz Šmarja — dečka, Ivana Galič iz Ponikve — dečka, inž. Olga Lupšina iz Brežic — Tonaša, Ana Skrbinek iz Dol. Leskova — Bojana, Antonija Kodrič iz Skopje — Martina.

Papir za 12 odstotkov dražji, poštna odprema časnikov za 50 odstotkov dražja!

Te dni smo zvedeli, da se je navadni rotacijski papir s 1. januarjem 1968 podražil za 12 S din pri kilogramu, z 10. januarjem pa je začela veljati tudi nova tarifa za odpremo časnikov, ki se je tudi za naš list podražila kar za 50 odstotkov. — Oba izdatka pomenita krepko obremenitev za uprave naših časnikov in bomo morali napeti vse sile, da najdemo nove vire dohodkov, zlasti v reklamni in oglašni službi.

Kljub navedeni podražitvi papirja in poštno odpreme oz. dostavne tarife pa

Dolenjski list naročnine ne bo povečal,

ker smo naš domači tehnik podražili že lani v septembru oz. v decembru. Nove stroške, ki jih terja od nas uporaba boljšega roto papirja in zdaj še višja poštnina, bomo pokrili iz povečane oglasne dejavnosti v Dolenjskem listu. Naročnike in bralce prosimo za razumevanje, saj dandanes skoraj že ni več časnika na svetu, ki bi lahko živel brez reklam! Potrudili se bomo, da bodo tudi reklame dobro obvestilo za kupce v vrstah naših bralcev in naročnikov. Razen tega pa si sproti prizadevamo, da bi bila vsebina našega pokrajinskega tednika kar najbolj pestra in za vsakogar zanimiva.

Vsem naročnikom in bralcem lep pozdrav!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Vaše zaloge

so mrtev kapital v skladiščih. Pot do likvidnosti v gospodarstvu je v tem, da sprostite zamrznjeni kapital, ki je v zalogah. Razprodajte zaloge — pomagajte si s krediti, ki jih boste dobili na ta način!

Obvestite javnost in kupce, koliko odstotkov popusta ste namenili za blago iz zalog! Pri tem vam lahko uspešno pomaga DOLENJSKI LIST: vsak teden ga prebere nad 130.000 ljudi med Ljubljano in Zagrebom ter med Kolpo in Savo. Vsak četrtek: 28.500 DOLENJSKIH LISTOV, glasnikov o razprodaji vaših zalog!

Ob boleči izgubi naše drage žene, sestre in mame

ALBINE JELEN roj. Korbar

se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, ki so nam izrazili sožalje, sočustvovali z nami, darovali cvetje in številne vence ter spremili pokojnico na njeni zadnji poti. Iskrena hvala čestiti duhovščini za spremstvo in tople besede slovesa. Hvala dobrim sosedom za nesebično pomoč v teh težkih dneh.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Tatjani Hvala-Andrijašević ter dr. Jožetu Pircu za vso poštovanost, s katero sta podaljševala nam dragoceno ženino, sestrično oziroma mamino življenje. Hvala vsem, ki so čutili z nami!

Krško, 3. januarja 1968

Zalujoči: mož, sestri in sin

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

GOSPODINJSKO POMOČNICO — vajeno kuhe, iščem takoj k 4-članski družini. Lastna soba, plača dobra — Jenčič, Ljubljana, Ortomirova 17.

HISNA POMOČNICA dobi službo takoj. Gostilna Lakner, Kokrica 108, Kranj.

SPREJMEMO gospodinjstvo pomočnico, ki ima voljo do gospodinjstvenih del. Plača po dogovoru, hrana in stanovanje zagotovljena. Nastop službe možen takoj. Franc Kraus, p. Stara cerkev 4 pri Kočevju.

VEC KMEČKIH DELAVCEV in delavk sprejemem s 1. marcem. Hrana in stanovanje preskrbljena. Kmetija in vrtarija. Janko Aljančič, Kriše 16 pri Trzinu.

STANOVANJA

OPREMLJENO SOBO oddam dve-ma moškima. Anton Kralj, Smilheiska c., n. h., Novo mesto.

PRODAM

PRODAM rabljeno kuhinjsko pohištvo. Vlado Mali, Paderšičeva 18, Novo mesto.

13. 14. in 15-članski nov gumi voz in prikolico za traktor upodno

prodam, Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana.

RAZNO

9. 12. 1967 sem na avtobusu Novo mesto-Dol. Težka voda izgubil šensko zapesno uro. 29. 12. 1967 pa sem izgubil v Gotni vasi moško kolo, rjavo aktivno in nov klouk. Poštenega najditelja prošim, naj izgubljene stvari vrne proti nagradi in IMV. Novo mesto, pri vratarju.

HIPNOZA JE LAHKA, če pri svojih poskusih uporabljate Hypno-starter! Pripravo lahko sestavite sami in deluje na lastni pogon. Pošiljamo po pošti (povzetje 15 Ndinarjev), če smo sporočite svoj točni naslov na: IAN-IAN, Ljubljana 1, poštni predal 22.

ZELIM SPOZNATI možega od 35 do 40 let. Ponudbe pod: »Dom na gričku« (1917/68).

ZAKAJ OBUPUJETE pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca, Jeter ali žolča ali morda drugih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško DONAT vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava. V Novem mestu ga držite pri HMELJNIKU in STANDARDU (MERCATORJU).

POBOČNE PRSTANE po največji modi izdeluje in vsa zlatarska dela opravlja zlatar, Gospoška 5, Ljubljana (poleg univerze).

DOBRO cementno strešno opelo po 1 Ndin dostavim takoj. Ljubljana, Milana Majcna 47.

Prav je, da zveste:

Tudi Ribnica in Brežice!

■ 30. decembra lani nam je nakazala ObS Ribnica 4.700 N din, 5. januarja pa smo dobili od ObS Brežice 8.000 Ndin; tako sta tudi ti dve občini, solastnici našega pokrajinskega tednika, za lansko leto izpolnili pogodbeno obveznost za svoji komunski prilogi v listu. Obe občini imata sicer odprta še dva manjša zneska na račun lanskih pogodb, vendar pričakujemo te dni še njuni nakazili za dokončno poravnavo. — Občina Brežice nam je 5. januarja poslala tudi že podpisano pogodbo o sofinanciranju komunske strani v našem tedniku za 1968.

■ Zalostna »novoletna« novica: prve dni januarja se vsako leto ponovi množično odpovedovanje našega lista. Nekateri naročniki že oktobra in novembra, nekateri pa zadnje dni decembra odpovejo list »z novoletno številko«. Ta in prejšnji teden smo morali opisati iz naših vrst kar 583 starih naročnikov! Zanimivo je, da se mnogi med njimi čez nekaj tednov spet vrnejo k »svojemu časopisu«, kot pravijo. Za toliko starih naročnikov smo torej danes revnejši; nekaj tednov bodo novi naročniki komaj pokrivali to neljubo izgubo.

■ V občini Črnomelj, Brežice, Krško in Sevnica pripravljajo vodstva političnih organizacij skupaj z upravo našega tednika še posebne akcije za razširitev Dolenjskega lista. Več bomo o tem še poročali.

DOLENJSKI LIST

STE V ZADREGI ZA DARILO?

Sopek nageljčkov je primerno darilo za vsako priložnost! Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v vaši najbližji cvetličarni

nageljčke iz vrtnarije Čatež



KMETIJSKO IN TRGOVSKO PODJETJE
AB Agraria
BREŽICE